

ANKARA
MİRAS

• M. FARUK SOYDEMİR •
Mimar

T.C. ANKARA
BUYUKŞEHİR BELEDİYESİ

ANKARA VE İLÇELERİNDE,
GELENEKSEL EVLER, YAPIM TEKNİKLERİ
VE GELENEKSEL EVLERDEN ÖRNEKLER

**T.C.
ANKARA
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ**

**ANKARA VE İLÇELERİNDE,
GELENEKSEL EVLER, YAPIM TEKNİKLERİ
VE GELENEKSEL EVLERDEN ÖRNEKLER**

**ANKARA VE İLÇELERİNDE,
GELENEKSEL EVLER, YAPIM TEKNİKLERİ
VE GELENEKSEL EVLERDEN ÖRNEKLER**

Hazırlayan	M. Faruk SOYDEMİR
Editör	Birsen PARLAR ERKAN
Fotoğraflar	M. Faruk SOYDEMİR
Kapak Tasarım	Özüm Begüm ERCAN
Grafik Tasarım	Özüm Begüm ERCAN
Redaktör	Metin İPEK - R. Gizem YILDIZ
Basım	Ankara/2023

İÇİNDEKİLER

3	ÖN SÖZ
4	GİRİŞ
5	KÜLTÜR VARLIKLARIMIZ, ANKARA VE İLÇELERİNDEKİ KORUMA ÇALIŞMALARI
25	ANKARA VE İLÇELERİNDEKİ GELENEKSEL EVLER, YAPIM TEKNİKLERİ, MİMARİ ELEMANLAR
43	ANKARA VE İLÇELERİNDEKİ GELENEKSEL EVLERDEN ÖRNEKLER

BAŞKAN'DAN

Değerli Hemşehrilerim;

Köklü medeniyetlere ev sahipliği yapan, Milli Mücadele döneminde bağımsızlığa kavuşma savaşının merkezi hâline gelen Ankara, çağdaş şehircilik hareketinin de Anadolu'ya yayılmasına öncülük etmiştir. Gazi Paşa'nın "En büyük eserim" dediği bu kent; şehitlerin kaniyla yoğrulmuş, anaların duasıyla müreffeh olmuştur. İşte bu sebeple Ankara'nın kültürel mirasını korumayı ecdadımıza karşı borç biliyoruz.

Kadim Anadolu uygarlıklarının mirasçısı olarak toplum hafızasında yıllarca yer edinmiş olan bu kentte, yeni yapılar inşa edilirken yahut mevcut yapılar restore edilirken kültür mirasımızın gelecek kuşaklara kimlikli bir şekilde aktarılması amaçlanmaktadır. İnsanoğlunun var oluşundan itibaren yaşadığı olaylar sonucunda sosyal, kültürel, ekonomik ve toplumsal özelliklerin yansıması ile oluşan bu yapılar, tarihi çevreyi oluşturan ana unsurlardır. Bir toplumun üyelerine ortak geçmişlerini anlatan, aralarındaki dayanışma ve birlik duygularını güçlendiren bir hazinedir. Bu hazine, yerel ve genel yönetimde halkın ihtiyaçlarına yönelik etkili çalışmalar yapılabilmesi hususunda bizlere de yol gösterici olmaktadır. Bu bilinçle Cumhuriyet Dönemi'nin emaneti olan tarihi yapılarımızın sağlıklılaştırma ve yenileme çalışmalarını tamamlayarak tekrar faaliyete geçiriyoruz. Bunları yaparken geçmişe ayna tutan mekânları kent temeli üzerinden ele alarak; alanında uzman kişilerden aldığımız destekle ve bilimsel yöntemlerle restore edip, tıpkı Kurtuluş Dönemi'nde olduğu gibi ortak akılla ve şeffaf yönetim anlayışıyla kültürel mirasımızı gelecek nesillere aktarmayı hedefliyoruz.

Anadolu'nun kalbi olan Ankara'yı Türkiye'nin öz değeri olarak görüyor; kentimizin tarihi, kültürel ve tabiat varlıklarını yaşatma projelerimizi çağdaş bir yaklaşımla sürdürerek Cumhuriyet'in Başkentini ikinci yüzyıla taşımayı arzuluyoruz. Bu düşünceler ışığında tüm hemşehrilerime sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

Mansur YAVAŞ

Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı

M. FARUK SOYDEMİR
MİMAR

ADMMA Mimarlık Bölümü'nü bitirdi. Çankaya Belediyesi İmar Müdürlüğünde Proje Şefi ve SSK Başkanlığı İnşaat Daire Başkanlığında Proje Müdürü olarak çalıştı. Daha Sonra Soydemir Mimarlık Bürosu'nu kurdu. Hâlen bu büroda serbest mimarlık yapmaktadır. Ülkemizin çeşitli kentlerinde Rölöve, Restitüsyon, Restorasyon, koruma proje ve uygulamaları yapmış hâlen de yapmaktadır. Koruma bilincinin geliştirilmesi ve kültür mirasımızın korunması yönünde çeşitli sempozyum, panel ve açık oturumlarda bulunmuştur. 2011-2017 yılları arasında, Kars Kültür Varlıkları Koruma Bölge Kurulu Üyeliği ve Başkanlığı yapmıştır. Çeşitli dönemlerde Mimarlar Odası Genel Sekreterliği, Mimarlar Odası Merkez Yönetim Kurulu Üyeliği ve Mimarlar Odası Ankara Şubesi Yönetim Kurulu Üyeliği görevlerinde bulunmuştur. Hâlen Çekül Vakfı (Çevre ve Kültür Değerlerini Koruma Ve Tanıtma Vakfı) Ankara temsilciliğini yürütmektedir.

Yayınlanmış 2 kitabı bulunmaktadır. Ayrıca çeşitli dergilerde yayınlanmış yazı ve makaleleri vardır.

'Tosya Evleri' isimli Çekül Vakfı ve Tarihi Kentler Birliği tarafından 2014 tarihinde yayımlanmış Vedat Ağca ile birlikte yazdığı Tosya Evleri kitabı bulunmaktadır. 'Ayaş Evleri' isimli Mimarlar Odası Ankara Şubesi tarafından yayımlanmış kitabı bulunmaktadır.

GİRİŞ

Bu kitapta Ankara ve ilçelerindeki geleneksel evlerin mimari özellikleri anlatılmakta, genel yapım teknikleri incelenmekte ve tarafımdan yapılan rölöve, restitüsyon, restorasyon projelerinden bazılarının görselleri sunulmaktadır.

Evlerin, yapım teknikleri, mevcut durumları, taban kaplamaları, tavan kaplamaları, çıkmalar, pencereler, kapılar, ahşap dolaplar, ahşap sedirler, ocaklar, çıkma altlarındaki eliböğründeler, koçbaşlar, çatılar, saçaklar vs. olmak üzere mimari elemanları incelenmiştir.

Ayrıca çok sayıda fotoğrafla belgeleme çalışması yapılmış ve kitaba konulmuştur.

Kitapta yer alan projeler Kültür Varlıkları Bölge Koruma Kurulları tarafından uygun görülerek onaylanmış ve projelerin bir bölümünün restorasyon uygulamaları yapılmıştır.

2014 yılında Mimar Vedat Ağca ile birlikte hazırladığımız

'Tosya Evleri' kitabı ile bildiklerimi ve öğrendiklerimi toplumla, öğrencilerle paylaşma adımını atmıştım.

Daha sonra 2018 yılında 'Ayaş Evleri' kitabını yazarak bu çabalarımı devam ettirdim.

Ve nihayet bu kitabımla da koruma bilincinde olan, geleneksel yapılarımızla ilgilenen korumayı seven kişiler ve öğrencilerimiz için, bildiklerimi gördüklerimi paylaşmaya çalıştım.

Umudum ve çabam, ülkemizdeki geleneksel dokunun korunması yönündeki çalışmalara katkı koymak, uygarlıkların beşiği Anadolumuzdaki kültür mirasımızın gelecek kuşaklara kimlikli bir şekilde aktarılması yönündeki çabalara destek vermektir.

Eğer bu çalışmam, özellikle Mimarlık Bölümü lisans ve lisansüstü öğrencileri ile bu konuya duyarlı yurttaşlar tarafından faydalanabilecek bir belge haline dönüşebildiği takdirde bundan çok mutlu olacağımı belirtmek isterim.

KÜLTÜR VARLIKLARIMIZ, ANKARA VE İLÇELERİNDEKİ KORUMA ÇALIŞMALARI

Ankara Kalesi

Ankara Kalesi

Ankara Kalesi

Ankara Kalesi

Kültür varlığı: Tarih öncesi ve tarihi devirlere ait bilim, kültür, din ve güzel sanatlarla ilgili bulunan veya tarih öncesi ya da tarihi devirlerde sosyal yaşama konu olmuş bilimsel ve kültürel açıdan özgün değer taşıyan yer üstünde, yer altında veya su altındaki bütün taşınır ve taşınmaz varlıkları ifade eder.

Onlarca uygarlığa ev sahipliği yapan ve farklı kültürlerle sahip uygarlıkların yaşadığı ülkemizde, sivil mimarlık örnekleri, dinsel yapılar, kültürel yapılar, anıtlar, mezarlıklar, sit alanları gibi çeşitli kültür varlıkları geriye kalmıştır.

Kültür varlıklarımız, toplumunun beğenisini kazanmakla birlikte ayakta kalan örnekler maalesef her gün birer ikiyeşer yok olup gitmektedir.

Özellikle sivil mimarlık örneklerinin büyük kısmı restore edilmeyi beklerken harap olmakta, özgün dokusunu kaybetmekte, yıpranmakta ve zamanla kullanılamaz hale gelmektedir.

Ülkemizde kültür varlıklarının korunması ile doğrudan ilgili ve kapsamlı yasa; 3386 ve 5226 sayılı yasalarla değişik 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'dur.

Bu yasaya bağlı olarak çıkarılan yönetmeliklerle

uygulamalar yönlendirilmeye çalışılmaktadır.

Kanunda kültür varlıklarının tanımı yapılmakta ve bu varlıklar devlet malı niteliğinde kabul edilmektedir.

Söz konusu yasa, mülkiyetine bakılmaksızın taşınmaz kültür varlıklarının korunmasını sağlamak için gerekli tedbirleri almak, aldirmek ve bunların her türlü denetimini yapmak veya kamu kurum ve kuruluşları ile belediyeler ve valiliklere yaptırmak görevini de Kültür ve Turizm Bakanlığına vermiştir.

Yasa, taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının özel, tüzel ve resmi tüm maliklerini bu varlıkların bakım ve onarımlarından sorumlu tutmakta; bu kanunda belirtilen bakım ve onarım sorumluluklarını yerine getirdikleri sürece kanunun maliklere tanıdığı hak ve muafiyetlerden yararlanacaklarını hükme bağlamaktadır.

2863 sayılı yasa, korunması gerekli kültür ve tabiat varlıkları ile ilgili karar alma yetkisini Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurullarına vermiştir.

Yasa ve ilgili yönetmelikte belirlenen değerleri taşıyan ve Bakanlıkça ilgili ve faaliyetleri etkilenen kurum ve kuruluşların görüşü alınarak tespiti yapılan kültür varlıklarının tescil işlemi Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulları'nca yapılmaktadır.

Ankara Ulu

Aynı yasa, Vakıflar Genel Müdürlüğü idaresi veya denetiminde bulunan mazbut ve mülhak vakıflara ait taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları, gerçek ve tüzel kişilerin mülkiyetinde bulunan cami, türbe, kervansaray, han, hamam, mescit, zaviye, sebil, mevlevihane, çeşme ve benzeri korunması gerekli kültür varlıklarının tespiti, envanterlenmesi görevini Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne vermiştir.

Sonraları, çıkarılan yasa ile Vakıflar Genel Müdürlüğü de, Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlanmıştır.

5226 sayılı yasa ile getirilen yönetim alanı, yönetim planı, alan yönetimi, müze yönetimi ve anıt eser kurulu kavramları, koruma mevzuatımız içinde yer almıştır.

Daha sonra çıkarılan yönetmelikle alan yönetimi ile ilgili usuller belirlenmiştir. Bu önemli değişiklikle ülkemizin önemli ören yerleri ve sit alanlarında alan yönetim başkanlıkları kurulmuştur.

Bu yönetmelik ile; Ören yerleri, sit alanları ve etkileşim sahaları ile bağlantı noktalarının kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum örgütlerinin koordinasyonunda sürdürülebilir bir yönetim planı çerçevesinde korunması ve değerlendirilmesini sağlamak, yönetim alanlarının belirlenmesi, geliştirilmesi, yönetim planlarının hazırlanması, onaylanması, uygulanması ve denetlenmesi

ile alan yönetimini gerçekleştirmek üzere görev alacak danışma kurulu, alan başkanı, eşgüdüm ve denetleme kurulu, denetim birimi ve anıt eser kurulunun görev, yetki ve sorumluluklarının belirlenmesine ilişkin usul ve esasları düzenlenmiştir.

Yine 5226 sayılı yasa ile koruma da yerelleşme amacı ile büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve il özel idarelerinin bünyesinde "Koruma, Uygulama ve Denetim Büroları (KUDEB)" kurulmasıdır. Taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarında yapılacak olan tadilat ve tamirat uygulamalarına izin vermek, izlemek ve sonucunu onaylamak; Koruma Amaçlı İmar Planlarının plan hükümleri çerçevesinde uygulanmasını denetlemek; onaylanmış röle, restitüsyon ve restorasyon projelerine ilişkin uygulamaları denetlemek, projesine uygun tamamlanan uygulamalar için kullanma izin belgesi düzenlemek; plana aykırı olarak inşa edilen yapılar hakkında imar mevzuatına göre gerekli işlemleri yapmak; belediyelerin görevleri arasında sayılan kültür ve tabiat varlıkları ile tarihi dokunun ve kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânların ve işlevlerinin korunmasına yönelik programları hazırlamak, bu amaçla yapılacak uygulamalara ilişkin işlemleri yürütmek, KUDEB'in ana görevleri arasındadır.

Bugün ülkemizde birçok belediyede KUDEB birimleri kurulmuş ve görev yapmaktadır.

Başta 2863 ve 5226 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yasaları olmak üzere koruma amaçlı yasalarla verilen uğraşlarda yeteri kadar etkili olamamaktadır. Bunun sosyal, kültürel, parasal nedenler gibi çeşitli nedenleri vardır.

Yıllardır yeni inşaatlardan ve kültür varlıklarından elde edilen rant bunun en önemli sebebidir. Tescilli ve geleneksel yapılarımız yıkılıp/yıktırılıp/yakılıp yerlerine rantı yüksek olan binalar yapılmış, kültür mirasımız hep rant aracı olarak görülmüş ve kentsel sit alanları dahi yapılaşmaya açılmıştır.

Örneğin, Cumhuriyetin ilk sanayi tesislerinden biri olan Ankara'daki Havagazı Fabrikası bir gecede yerle bir edilerek, adeta kentin hafızasından çıkarıldı.

Cumhuriyet Döneminin önemli yapılarından olan ve 1937 yılında Mimar Seyfi Arkan tarafından tasarlanan İller Bankası binası bir gecede yıktırılmış, yerle bir olmuştur.

Burada, Cumhuriyetin Başkenti Ankara için ayrı bir bölüm açmakta yarar var.

Kültür mirasımızın korunması ve yaşatılması konularında Ankara ve İlçelerindeki durumu biraz incelemek istiyorum:

Son verilere göre, Ankara ve İlçelerindeki Tescilli Taşınmaz Kültür Varlıkları Envanteri şöyledir:

TAŞINMAZ KÜLTÜR VARLIKLARI	
Anıt ve Abideler	35
İdari Yapılar	192
Kültürel Yapılar	241
Şehitlikler	3
Askeri Yapılar	11
Endüstriyel ve Ticari Yapılar	104
Dinsel Yapılar	243
Mezarlıklar	152
Sivil Mimarlık Örneği	1325
Kalıntılar	24
TOPLAM	2330

Birçok uygarlıklara ev sahipliği yapan ve uzun dönem çok farklı kültürlerle sahip uygarlıkların yaşadığı Ankara'da;

Ankara Ulus

sivil mimarlık örnekleri, dinsel yapılar, kültürel yapılar, anıtlar, mezarlıklar, sit alanları olmak üzere sadece 2330 adet kültür varlıkları geriye kalmıştır.

Bu sayının oldukça az olduğu hepimiz için aşikardır.

Senelerdir Ankara'da eski eser olan tescilli veya geleneksel olan evlerimiz, yapılarımız, bağ evlerimiz, konaklarımız, yıkılıp/yıktırılıp/yakılıp yerlerine rantı yüksek olan binalar yapıldı.

Kültür mirasımız hep rant aracı olarak görüldü ve kentsel sit alanları dahi yapılaşmaya açıldı. Kültür varlıklarından elde edilen rant hep gündemde oldu.

Halbuki, taşınmaz kültür varlıklarımız ortak bir mirasın öğeleridir. Doğal ve kültürel değerlerin korunması görevi, sadece o taşınmazın sahibinin değil, o yapının bulunduğu kent sakinlerinin, o ülke halkının ve giderek tüm insanlığın ortak sorumluluğundadır.

Ankara Kenti; Hitit, Galat, Frig, Roma, Bizans, Selçuklu, Osmanlı ve Cumhuriyet dönemlerinin Kültür Varlığını içerisinde barındırmaktadır.

Ankara Kalesi, Samanpazarı, Çukurhan, Çengelhan, Pirinçhan, Pilavoğluhan, Cenabı Ahmet Paşa Camisi, Aslanhane Camisi, Hacıbayram Camisi, Geleneksel Ankara Evleri, Augustus Tapınağı, Jülien Anıtı, Roma Tiyatrosu, Roma Hamamı, Roma Yolu, Cumhuriyet Dönemi yapıları gibi birçok değer Ankaranın gözbebeğidir.

Bu değerleri korumak, yaşatmak ve kimlikli bir şekilde gelecek kuşaklara aktarmak en önemli görevimiz olduğu kanısındayım.

Yukarıda anlattığım gibi, İller Bankası binasının bir gecede hukuksuz bir şekilde yıktırılması, Havagazı Fabrikası gibi bir endüstri mirasının yıktırılması oldukça üzüntü vericidir.

Hamamönü'nde tescilli yapıların restore edilmesi yerine birer birer yıktırılarak; restorasyon adı altında birbirinin aynısı, yeni tip binaların yapılması oldukça eleştirildi.

Tüm bu olumsuzlukların yanında, Kale ve çevresinde yapılan restorasyonlar ise Ankara için oldukça değerli.

Son dönemlerde Mansur Yavaş başkanlığındaki Ankara

Büyükşehir Belediyesi tarafından yapılan kültürel miras koruma, yaşatma proje ve uygulama çalışmaları oldukça nitelikli ve başarılıdır.

Bu dönemde; Antik Ankara'nın 2000 yıllık tarihinin varlığını gösteren Arkeopark Alanı içindeki Ankara Roma Tiyatrosu restorasyonu yapılmış,

19. yüzyıla kadar yaşanan geleneksel konut bölgesi Ankara Kalesi içinde 77'si tescilli, 171 tescilsiz olmak üzere toplam 248 yapı restore edilmiş, Ulus Tarihi Kent Merkezi'nde bulunan 9 çeşme özgün dokusuna uygun olarak yenilenmiş, ayrıca Ankara ilçelerdeki kültür varlıklarından, Tescilli camii, türbe, çeşmeler ve konaklar aslına uygun olarak restore edilmiştir. Ayrıca Anafartalar Caddesi Sokak Sağlıklaştırma çalışmaları, Çıkrıkçılar Yokuşu Sokak Sağlıklaştırma çalışmaları, Posta Caddesi Sokak Sağlıklaştırma çalışmaları yapılması, Ankara kenti için son derece büyük kazanım olarak kabul edilmelidir.

Ankara Kalesinde yapılan restorasyonlar ve çalışmalarla birlikte Kalenin, Ankaranın cazibe merkezi olma yönünde hızla ilerlediğini görmekteyiz.

Ankara Kalesi ve çevresindeki tescilli yapıların bir kısmının yeniden işlevlendirilerek, müze ve kültür merkezi gibi kamusal yapılar haline dönüştürülmesi cazibe merkezi olma yönünde daha da etkili olacaktır.

Bu çalışmalarla birlikte, vatandaşların, öğrencilerin ve çocukların, kültürel mirasımızı tanımaları yönünde yapılan etkinlikler de oldukça faydalıdır.

Ankara ilkokullarında okuyan çocuklara yönelik yapılan 'Ankara Miras Kültür Elçileri' programı son derece başarılıdır.

Eğitim programı: Ankara Büyükşehir Belediyesi, Tohumluk Vakfı ve Çekül Vakfı Ankara Temsilciliği tarafından uygulanmaktadır.

Bu eğitim programında 8 ile 11 yaş grubu aralığındaki ilkokul öğrencilerine, Ankara'nın Kültürel değerleri, Geleneksel Ankara Evleri, Ankara Kalesi. Çukurhan, Çengelhan (Rahmi Koç Müzesi) ve arkeolojik alanlar anlatılarak yerinde gezilmekte ve her yönleriyle öğrencilere tanıtılmaktadır. Ayrıca öğrencilere: ekolojik yaşam ve iklim krizi ile ilgili bilgiler de verilmektedir.

Buradaki amaç Ankara ilkokullarında okuyan öğrencilerin Ankara'nın kültürel değerlerini iyice öğrenmeleri ve bu bilgileri birer 'Ankara Miras Kültür Elçisi' olarak çevreleriyle paylaşmaları ve onlara anlatmalarınıdır.

Ankara'nın ilçelerindeki koruma, yaşatma çalışmalarına bakacak olursak;

Beypazarı İlçesinde, Mansur Yavaş döneminde yapılan koruma, yaşatma çalışmaları kentin adeta kaderini değiştirdi.

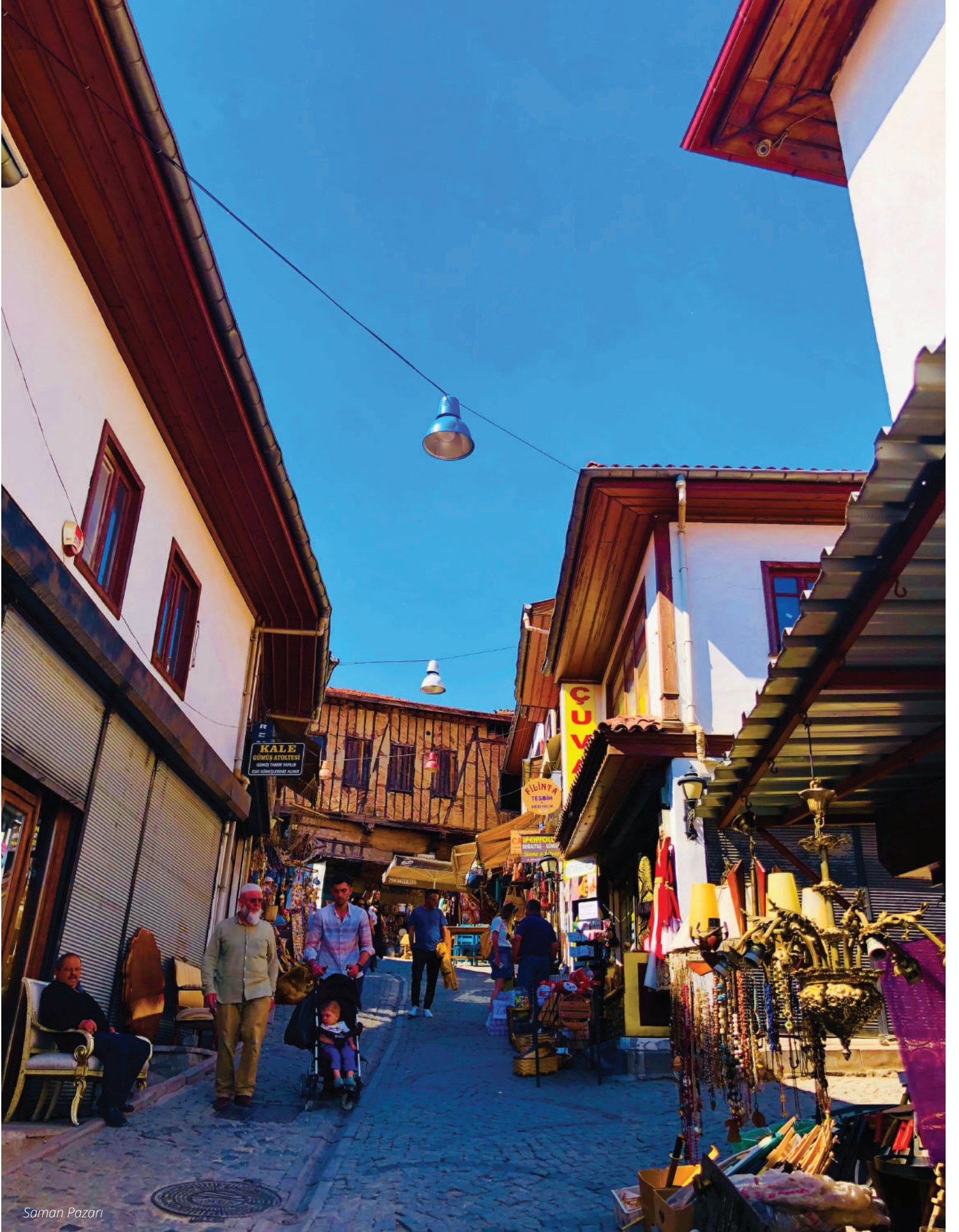
O dönem Belediye tarafından, gerek tek yapı ölçeğinde, gerekse sokaklarda yapılan restorasyonlar büyük ses getirdi diyebiliriz.

Tescilsiz yapıların sadece cephelerinin iyileştirilmesi ile başlayan çalışmalar sonraları tescilli yapıların restorasyonu ile devam etti.

Tescilli yapıların restorasyonu ve sokak sağlıklılaştırma uygulamalarından sonra Arasta'da yapılan cephe iyileştirmeleri ile, Beypazarı esnafı geleneksel ürünlerini bu sokaklarda ve geleneksel çarşıda pazarlayarak ticari kazanç elde etmeye başladı.

Ankara Kalesi

Saman Pazarı

Yine, terk edilmiş ve atıl durumdaki bir Taş Mektep'in Mansur Yavaş Belediyesi tarafından restore edilmesi ve daha sonra yeniden işlevlendirilerek restoran haline getirilmesi, Beypazarı'ndaki koruma çalışmalarının mihenk taşı oldu adeta.

Beypazarı, geleneksel çarşısı ile, Osmanlı döneminden kalma Suluhan ile, konakları ile, İnözü Vadisi ile, Kent Müzesi ile, havucu, telkârîsi ve ev baklavası ile günümüzde artık ülkemiz için önemli bir kültür ve turizm kentidir.

Bu görüntüsü ile yanı başındaki Ayaş'a, Gündül'e, Nallıhan'a, Mudurnu'ya, Göynük'e adeta örnek olmaktadır.

Ankara'nın şirin ilçesi Ayaş'ta da koruma çalışmalarına hız verilmesi gerekmektedir.

Ayaş'ta çok sayıda kültür mirası örneği vardır. İlçede 250'ye yakın cami, çeşme, konak ve sivil mimarlık örneği bulunmaktadır. Tescilli yapıların büyük kısmı çarşı çevresinde ve kuzeydeki vadi yamaçlarında toplanmıştır.

Ayrıca ilçede doğal termal sıcak su da bulunmaktadır. Ayaş'ta 2004 yılında yapılan cephe iyileştirme projeleri kapsamında bazı sokaklardaki yapıların cepheleri onarılmıştır.

Kent meydanındaki Konak ve birçok tescilli evin restorasyonu yapılmıştır. Ancak, restorasyonu yapılması gereken daha çok sayıda tescilli ev bulunmaktadır.

Yapılması gereken, gerek tek yapı ölçeğinde, gerekse sokak sağlıklılaştırması restorasyon çalışmaları, bölgeye farklı bir dinamik kazandıracaktır.

Aynı yorumu Nallıhan ve Gündül için de söyleyebilirim. Nallıhan'da kent içerisinde yapılan tescilli yapıların restorasyonu oldukça başarılıdır. Ayrıca Nasuhpaşa Hanı çevresindeki Arasta'da yapılan cephe iyileştirmeleri kente ayrı bir güzellik katmıştır.

Nasuhpaşa Hanı, Nasuhpaşa Camisi, Arastası ve geleneksel evleri ile ayrı bir değerdir Nallıhan...

Gündül için de ayrı bir paragraf açmamız gerekir. Doğal ve kültürel değerleri ile korunması ve yaşatılması gereken bir kenttir Gündül.

İlçe yakınından geçen, Sakarya ırmağının bir kolu olan Kirmir Çayı çevresindeki yeşil ve doğal doku gerçekten görülmeye değer. Özellikle bahar aylarında rengarenk ağaçlar ve bitki dokusu insanı adeta mest ediyor.

Kirmir Çayı boyunca kayalara oyulmuş İnönü Mağaraları, yörenin güzellikleri içerisinde. Kayalıkların M.Ö. 2000 yılı civarına tarihlendiği ve Hititlere ait olduğu belgelenmektedir.

2005 yılında, bu yapıların bir bölümü için restorasyon çalışmalarına başlanılmış ve tek yapı ölçeğinde de olsa çalışmalar gerek Belediye gerekse vatandaşlar tarafından devam etmektedir.

Merkezdeki birkaç konak Restore edilmiş ve bir tanesi Kent Müzesi haline getirilerek toplum hizmetine sunulmuştur.

Ankara' ya oldukça yakın olan İpek Yolu üzerindeki Gündül, geleneksel evleri, konakları, Kent müzesi, Kirmir Çayı, İnönü Mağaraları, köylerde yapılan ekolojik tarımı ve doğal güzellikleri ile gezilmeye ve görülmeye değer düşüncesindeyim.

Aslında, Ankara'dan başlayan, Ayaş, Beypazarı, Çayırhan, Nallıhan, Göynük, Mudurnu, Taraklı, Geyve, Adapazarı ve İstanbul'a kadar devam eden İpek Yolu üzerindeki bu yerleşim bölgelerindeki Geleneksel dokunun birlikte ele alınarak bütüncül bir yaklaşımla planlanması gerekmektedir.

Böylece, ilçelerdeki ve kırsal kesimdeki, tescilli yapıların bir kısmı restore edilerek pansiyon ve butik otele dönüştürülür ve bu bölge için önemli bir geçim kaynağı haline getirilmiş olur.

Özetle; Kültür varlıkları birçok değerlere sahiptir. Bu değerlerin yitirilmemesi için onların korunması gerekir.

Basın ve yayın organlarıyla toplum bilinçlendirilebilir. İlkokuldan başlayarak kültürel miras üzerine eğitimler verilmelidir. Gençlerin bu bilinçe kavuşması için daha fazla eğitim verilmelidir.

Mimarlık eğitiminde geleneksel yapılar üzerine verilen dersler artırılmalı ve gerekirse restorasyon ve geleneksel yapılar kapsamında ayrı bölümler açılmalıdır.

Merkezi ve yerel yönetimlerin, koruma-yaşatma projelerine özel önem vermesi, kentli kuruluşların ve kentlilerin bu konudaki çabalarını desteklemesi ve bu sürece katılımını sağlayacak koşullar oluşturulmalıdır. Koruma kültürü geliştirilmelidir.

Ülkemizdeki geleneksel dokunun korunması yönündeki çalışmalara devam edilerek somut uygulamalara geçilmeli ve kültür mirasımız gelecek kuşaklara kimlikli bir şekilde aktarılması yönündeki çabalar desteklenmelidir.

Ankara Kalesi - Kinacızade Konağı

ANKARA VE İLÇELERİNDEKİ GELENEKSEL EVLER, YAPIM TEKNİKLERİ, MİMARİ ELEMANLAR

Geleneksel Ankara evlerinde, taşıyıcı sistem kurgusu ahşap karkastır. Ahşap malzeme geleneksel yapıların vazgeçilmez öğelerindendir.

Geleneksel Ankara evlerinde ana yapım malzemelerinden ahşap, yapım tekniği olarak da ahşap çatki önemli bir unsurdur.

Ahşabın, diğer yapı malzemelerine göre daha esnekliği, daha kolay işlenebilir olması bu malzemenin çokça kullanılmasının nedenlerinden biridir.

“Hımiş” yapı tekniği Anadolu’dan Balkanlara kadar uzanan coğrafyada çok kullanılmıştır.

Bu evlerin, bölgeyle sınırlı olmadığını ayrıca bölgesel tipleri de etkilediğini görüyoruz.

Ankara ve ilçelerindeki geleneksel evlerimizde bu teknik kullanılmıştır.

Bu evlerde, ahşap çatki arası çoğunlukla kerpiç, bazen de tuğla ve kırık taş parçalarıyla ile doldurulmakta, temeller ve bodrum kat çoğunlukla taştan örülmektedir. Hımiş yapı tekniğinin temel malzemesi, ahşap, taş ve kerpiçtir.

Geleneksel Ankara evlerinin bazıları da ahşap Bağdadi tekniği ile yapılmıştır.

Ankara Hamamönü mahallesinde bu yapım tekniği ile yapılmış evler vardır.

Kırsal kesimde de bu yapım tekniği görülmektedir. Gündül köylerinde Bağdadi tekniği sıkça kullanılmıştır.

Bu yapılar, kırsal mimarimizin güzel örneklerinden sayılabilir.

Çoğumuzun bildiği gibi, Bağdadi tekniği; taşıyıcı ahşap dikme ve kirişlerin oluşturduğu sistem arasına kırık tuğla, kiremit veya çamur harç doldurulup içten ve dıştan ahşap çitayla kaplanarak yapılan duvarların yapım tekniğidir.

Ulucanlar

Ulucaclar

Ankara Hamam Arkası

Samanpazari

Ulus

Ankara Kalesi

Kırsal kesimdeki Bağdadi tekniğinde yapıların evlerin, duvarları genellikle kerpiç harcı ile doldurulmuştur.

Ankara kalesi ve Hamamönü'nde, Ulucanlar'da, Ulus'da, Bağdadi tekniği ile yapılan evlerin, alt katları yani bodrum kat duvarları taş, üst katlar ise ahşap iskeletli yapılmıştır.

Hımiş yapım tekniğinde, Ahşap iskeletin duvar dolguları genellikle kerpiç olarak yapılır. Bazı evlerde ise tuğla ve taş dolgu yapılmıştır. Bazen tuğla dolgu cephede çıplak olarak da bırakılmıştır.

Bu örneklerle ise Kale civarındaki evlerde ve Ayaş evlerinde rastlanmaktadır.

Ankara çevresindeki var olan ormanlar ve ağaçlık alanlar ahşap malzemenin kolayca elde edilmesini sağlamıştır.

Bu yöntem bir gelenekselliğin devamı olduğu kadar, Anadolu'nun birçok bölgesinde orman alanlarının çokluğu

ve ayrıca Anadolu'nun büyük kısmının deprem alanı olması nedeniyle hafif malzemeler kullanılması ihtiyacı ahşap malzemenin bolca kullanılmasını gerektirmiştir.

Mimar ve yazar sevgili hocamız Cengiz Bektaş 'Türk Evi' kitabında bu konuyu çok güzel ifade etmiştir: "Başka kültürlerden kimi gezginler, araştırmacılar, ahşap strüktürlü evleri derme çatma, barakamsı, geçici yapılar olarak görmüşlerdir. Oysa yapıda ahşap ve taş, betonarmeye göre çok daha esnektir, yeğnidir, kolay işlenir. Uygulaması görece daha kolay, daha kısa sürede, daha ucuz yapılabilir. Böylece her kuşak, kendine göre değişiklik yapabilir evlerde. Olanağı olanlar yenileyebilirler de. Böylece bir önceki kuşak sonrakileri kendi duvarları içinde tutsak etmemiş baskı altına almamış, geleceklerine ipotek koymamış olur. İlkelerden, yeni çağda yeni koşullarda da geçerli olanlar sürer gider. Böylece yeni kuşakların katkısıyla yenilenme, çağa uyum geleceğe açıklık sağlanır."

Ankara Kalesi

Geleneksel Ankara evlerinde; temeller genellikle taştan yapılmıştır. Taş malzeme yapıda temellerde, bodrum kat duvarlarında ve bahçe duvarı gibi alanlarda kullanılmıştır.

Kerpiç dolgulu ahşap taşıyıcının iç ve dış yüzeyleri genellikle saman karışımı çamurla veya kıtıklı harçla sıvalıdır.

Geleneksel Ankara Evlerinin yapım malzemesi ile ilgili 'Ankara'nın Eski Evleri' kitabının yazarı Mahmut Akök, şöyle demektedir ;

'Eski Ankara evlerinin yapısında kullanılan malzeme ve işçiliğe gelince : Temel duvarları geniş bir şekilde taş örgülüdür. Bazı evlerde bu duvarların yüksekliği birinci kat seviyesine kadar taş olarak devam ettiği halde, bazıları kerpiç ile örülüdür. Geniş taş ve kerpiç kısımlar yer yer ağaç kuşak ve hatıllarla çatkılanmıştır. Üst katların duvarları bazen kalın kerpiçle örülmüş olduğu gibi, bir çokları da ağaç çatıklı Hımiş denilen şekildedir.'

Geleneksel Ankara evlerinde, Genellikle eve Avludan girilir. Evlerin büyük kısmı avluludur. Avlu duvarı taş

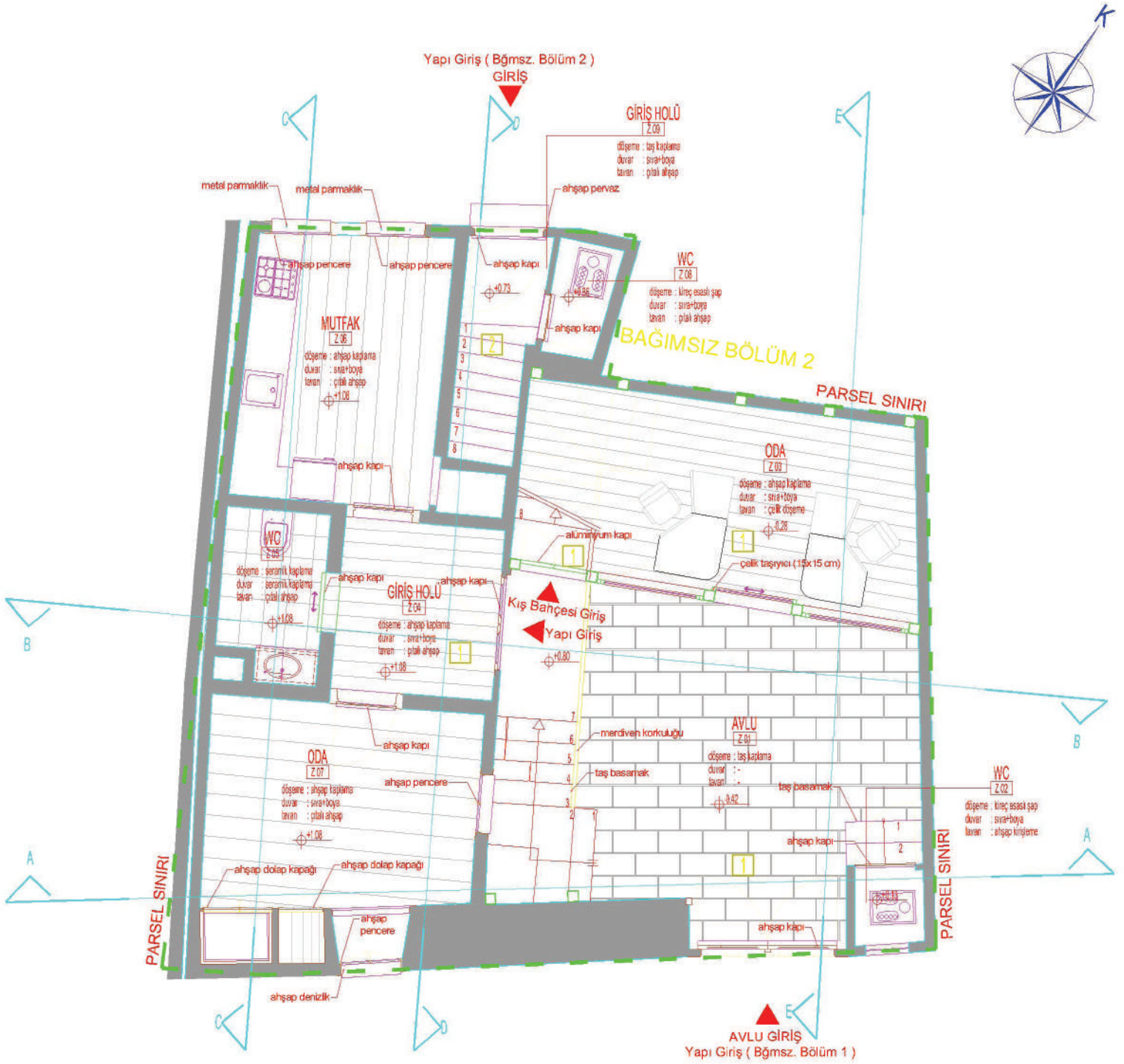
malzemeden yapılır. Avluda hela, mutfak, depo, ahır, samanlık ve depo gibi mekanlar vardır. Avlu döşemesi genellikle Ankara taşı ile döşenmiştir.

Araştırma yaptığım bazı evlerde, avluda mutlaka birkaç ağaç ve sarmaşık bulunmaktaydı.

Avludan ahşap bir merdivenle üst kata çıkılır. Bazı evlerde yukarıda da belirtildiği gibi, ahşap merdivenin ilk birkaç basamağı taş olarak düzenlenir. Bu yapım geleneğine orta Anadolu'daki geleneksel evlerin bazılarında da rastlanılır.

Üst kata çıkan merdivenle çoğu zaman üstü kapalı bir terasa çıkılır. Bu teras malzemesi ahşaptır. Teras döşemesi ve korkuluklar da ahşaptır.

Bazende merdiven direk olarak sofa önüne çıkar. Buradan sofaya girilir.

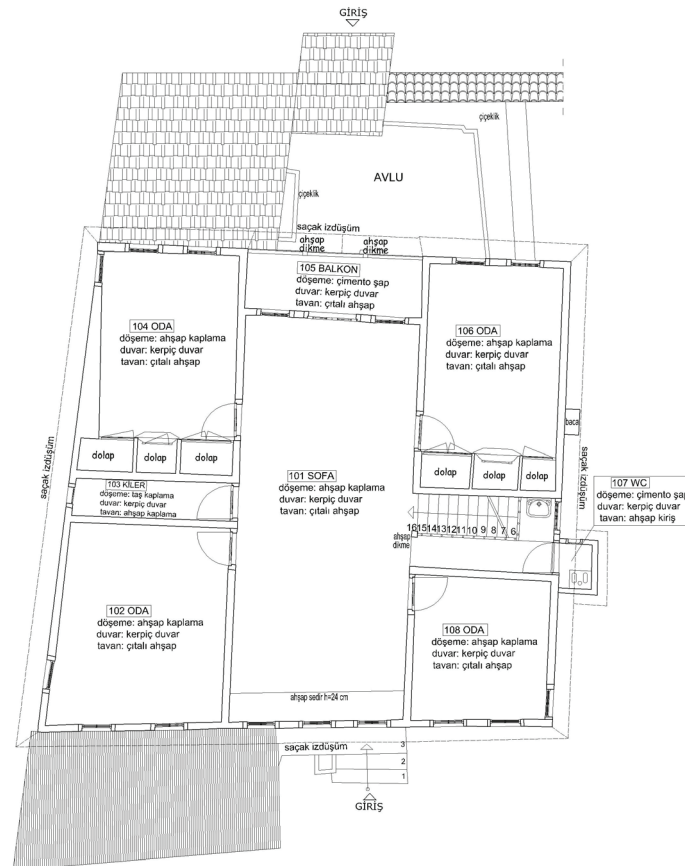
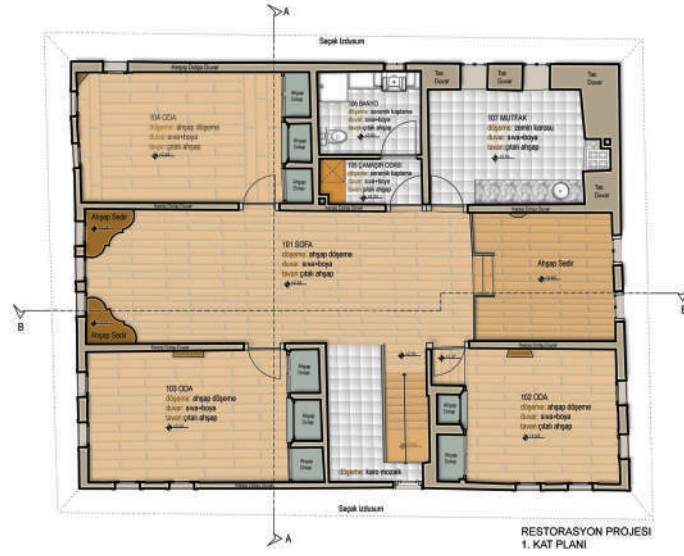

Üst katlar asıl yaşama alanıdır. Geleneksel evlerin büyük kısmı iç sofalı olarak planlanmıştır. Yemek yeme, yatma, yıkanma gibi yaşam alanları bu kattadır. Odalar sofaya açılırlar.

Birçok yapının üst katlarında da sofa bölümü mevcuttur.

Anadolu'nun çeşitli yörelerindeki evlerde uygulanan sofalı plan tiplerinden "iç sofalı plan tipi" çok fazla uygulanmıştır. Evlerin büyük çoğunluğunda iç sofa etrafına odalar dizilmiştir. İç sofanın her iki ucu da genellikle sokağa bakmaktadır. Bazı evlerde ise sofanın bir ucu sokağa bakarken, diğer ucu avluya bakar.

BİRİNCİ KAT PLANI Ö:1/50

Ankara Evlerinde İç Sofa

Sevgili hocamız Çekül Vakfı Başkanı Prof. Dr. Metin Sözen, “Gelenekten Geleceğe Anadolu’da Yaşama Kültürü” adlı kitabında şöyle demektedir: “İç sofalı plan tiplerine, odaların dış sofa etrafında karşılıklı düzende yer almasıyla oluşan karniyarıkla geçilmiştir. İç sofa, karşılıklı gelen oda sayısının artmasıyla uzayabilmekte, merdiven boşluğu ve eyvan yan sofanın katılımıyla genişleyebilmektedir. İç sofa, dış sofaya göre korunmuş ortak bir mekan oluşturur. Bu yüzden dış sofalı plan tipleri, Kuzey Anadolu’da iç sofaya dönüşmüştür. Karniyarık plan şeması üç yanına odaların sıralanmasıyla daha sonraları yalnızca bir yanı dış yüzeye gelebilen daha kapalı bir biçim almıştır. Bazı tiplerdeyse dış yüzeye uzayan kolların daralması içte ve ortada genişlemesi orta sofalı tiplerden ayrılmasını güçleştirmektedir. İç sofalı ev tiplerinin Anadolu öncesi Türklerde de var olduğunu, Hazar Denizi’nin güneyindeki kazılar kanıtlamaktadır.”

Bu değerlendirme ile hocamız Prof. Dr. Metin Sözen, iç sofalı plan türünün en güzel tanımını yapmıştır. İç sofalı plan tiplerine, odaların dış sofa etrafında karşılıklı düzende yer almasıyla oluşan karniyarıkla geçilmiştir. İç sofa, karşılıklı gelen oda sayısının artmasıyla uzayabilmekte, merdiven boşluğu ve eyvan yan sofanın katılımıyla genişleyebilmektedir. İç sofa, dış sofaya göre korunmuş ortak bir mekan oluşturur.

Bu yüzden dış sofalı plan tipleri, Kuzey Anadolu’da iç sofaya dönüşmüştür. Karniyarık plan şeması üç yanına odaların sıralanmasıyla daha sonraları yalnızca bir yanı dış yüzeye gelebilen daha kapalı bir biçim almıştır.

Ankara ve ilçelerindeki geleneksel evlerin bazılarında, sofalar özgün halini kaybederek, değişikliğe uğramıştır. Sofanın bir ucuna ahşap bölme duvarlar yapılmış ve sofalar ikiye bölünmüştür. Bu değişiklikler genellikle ısınma sorunu nedeniyle yapılmıştır.

Evler sobalı olması nedeniyle kışın yakıt tüketiminin daha az olması için böyle bir çözüm bulunmuştur. Bu çözüm tescilli yapıların özgün halinin bozulmasına neden

olmuştur. Ayrıca bu değişikliklerin yapıldığı evlerde oda sayısı da fazlalaşmıştır.

Özellikle avlulu ve bahçeli evlerin özgün halinde tuvaletler açık alanlara yapıldığından, zamanla tuvaletler yapının içerisinde kendine yer bulmaya başlamıştır. Bu nedenle birçok yapıya sonradan tuvalet-banyo gibi eklemeler yapıldığı görülmektedir.

Geleneksel Anadolu evlerinde olduğu gibi Ankara Evlerinde de önemli bir mekan “oda”dır. Konutların büyük çoğunluğunda en az bir odada yüklük, ocak ve gusülhaneden oluşan bir düzenleme mutlaka bulunur.

Oda içerisinde dolaplar ahşaptır ve genellikle süslemelidir.

Dolapların hemen hemen hepsi ahşap dolaptır. Evlerin büyük çoğunluğundaki dolaplar sade ve gösterişsizdir. İşleve dönük olarak yapılmıştır. Daha çok yüklük olarak kullanılmaktadır.

Bazı evlerdeki dolaplar ise oldukça gösterişlidir. Oymalı ve bezemelidir. Dolapların bir bölümü gusülhane dediğimiz yıkanma yeri olarak kullanılmıştır. Gusülhane olarak kullanılan dolaplar bazı evlerde ocaklara bitişik olarak yapılmıştır. Bunun nedeni ise; gusülhanenin ocağın ısısından yararlanmasını sağlamaktır. Dolapların orta kısımları, aynalık, şerbetlik ve lâmbalık olarak kullanılmıştır.

Geleneksel Ankara evlerinin, kat döşemeleri, döşeme kaplamaları, kapılar, pencereler, tavan kaplamaları, duvar çatkıları, çatılar, kat silmeleri, dolaplar gibi yapının birçok ögesi ahşap malzemedir.

Geleneksel Ankara evlerinde döşeme kaplama malzemesi olarak genellikle ahşap kullanılmıştır. Evlerin büyük çoğunluğunda sofada ve odalarda ahşap tahtalar dikine döşenmiştir. Tahta genişliği genellikle 25-30 cm

aralığındadır. Boyları is 1.50-2,0 m arası uzunluğundadır.

Yapılarda tavan kaplaması olarak da ahşap kullanılmıştır. Ve genellikle çıtalı ahşap şeklindedir.

Büyük evlerin dışında tavan kaplamaları sade bir düzendedir. Sadece işleve dönüktür. Ahşap döşemenin alt kısmı genellikle genişliği 15 – 20 cm arasında olan ahşaplarla kaplanmıştır. Ahşaplar arasına ise yaklaşık 3 cm genişliğinde çıtalar konulmuştur.

Evlerin çoğunluğunda sokak boyunca çıkma yapılmıştır.

Geleneksel yapıların cephe düzeninde karşımıza çıkan önemli cephe öğelerinden biri de çıkmalardır.

Çıkmalar; cephe ortasından yapılan tek çıkmalar, iki köşedeki çıkmalar, düz kat çıkması ve gönyeli çıkmalar şeklinde çeşitlilik göstermektedir.

Genellikle yapının arazi durumuna ve komşu yapılara göre değişiklik gösterir.

Yapıların genelinde çıkma altları ahşap kaplamalıdır. Ve ahşap kaplamalar eliböğünde, payanda, ahşap bindirmeler ve koçbaşlarıyla desteklenmiştir.

Ankara Kalesi ve Hamamönündeki bazı konakların cumba altlarından ahşap kiriş şeklinde ahşap bindirmeler vardır. Bu ahşap bindirmeli çıkma altlarına Ayaş gibi bazı ilçelerde de rastlanır.

Bu ahşap bindirmelerle ilgili, 'Ankara'nın Eski Evleri' kitabının yazarı Mahmut Akök, şöyle demektedir:

'Eski Ankara evleri, muntazam par sellere ayrılmış arsalar üzerine kurulmamış olduğundan, sıkışık ve gayri müsait alt katlar üzerine cumba seklinde çıkıntılar yaparak üst katlarında muntazam bir plâna kavuşmaktadırlar. Eski evlerin bu cumbaları kalın ve düzgün aralıklı kiriş başlarıyla Bindirme dediğimiz tarzda yapıldığından, bu binaların cepheleri ayrıca bir mimarî özellik ve güzellik kazanmaktadır.'

Geleneksel Anadolu evlerinde etkileşime örnek olarak bu ahşap bindirme örneklerini gösterebiliriz. Şanlıurfa ve Mardin evlerinde de taş bindirmeleri görmekteyiz. Buradaki örneklerde sadece malzeme değişmiş, yöresel malzeme olan taş kullanılmıştır.

Pencerelerde biçim olarak devirlere göre gelişen tek kanatlı giyotin, iki, üç ve dört kanatlı pencere örnekleri kullanılmıştır. Düz olan pencere boşluğu bazı yapılarda kemerli yapılmıştır. Giyotin tipi pencere çok sayıda evde bulunmaktadır.

Kapılar ise yapılarda avlu kapısı, ana giriş kapısı ve oda kapıları olarak değişik biçimler göstermektedir.

Ana giriş kapılarıyla genellikle zemin kata doğrudan giriş yapılmaktadır. Sokak kapıları genellikle çift kanatlıdır ve evlerin büyük bölümündeki ana giriş kapılarının üstünde aydınlatma pencereleri bulunmaktadır. Bazı avlu ve sokak giriş kapılarının ahşap işçilikleri oldukça güzeldir. Oda kapıları da genellikle tek kanatlı ve sade görünümlüdür.

Geleneksel evlerimizin birçoğunda oda ve sofada düzenlenen sedirler, evin sofasını ve odalarını süsleyen ahşap unsurlardır. Genellikle yerden 30-35 cm yükseklikte yapılmışlardır. Malzeme ahşaptır. Genişliği ise 40-50 cm genişliğindedir. Sedirler, genellikle sofanın, bahçeye ya da sokağa bakan tarafına ve evin odalarına oturma yeri olarak yapılır.

Ankara Ulus

Çatıların büyük kısmı ahşap çatıdır ve alaturka kiremitle kaplanmıştır. Ancak zaman içerisinde birçok yapıda kiremitler yenilenmiş ve bir kısım tescilli yapılarda da Marsilya kiremit kullanılmıştır. Tescilli evlerin çatılarında su ve ısı yalıtımı olmadığı için çatılar yeniden yapılmaktadır.

Dış cepheler genellikle beyaz badana olup, sarı, mavi, turuncu gibi farklı renklerin de kullanıldığı örnekler vardır.

ANKARA ULUCAĞLARDA
GELENEKSEL BİR EV

ANKARA KALEİÇİ
GELENEKSEL EV

ANKARA VE İLÇELERİNDEKİ GELENEKSEL EVLERDEN ÖRNEKLER

ANKARA İLİ ALTINDAĞ İLÇESİ ULUCANLAR

417 ADA 28 PARSELDEKİ TESCİLLİ YAPI

Tescilli yapı Ulucanlar bölgesindedir. Çevresinde konutlar vardır. Konutların büyük kısmı tescilli yapıdır.

Eğriyol Sokak üzerindedir. Sokağa bakan 2 cephe çıkmalı konumdadır. Yapı düz bir arazi üzerine yapılmıştır. Parselde büyük kot farklılıkları bulunmamaktadır. Yapı köşeye oturtulmuştur. Kıрма çatıdır. Ahşap penceresidir. Avlulu yapıdır.

Yapının yapıldığı tarih kesin olarak bilinmemektedir. Ancak Geç Dönem Osmanlı yapısı olarak belirtilmektedir. İlk olarak tek katlı yapı yapılmıştır. Avlulu olan bu yapıya kısa bir süre sonra 2 katlı başka bir yapı eklenmiştir.

Yapı konut olarak yapılmış ve sonrasında da konut olarak kullanılarak günümüze kadar gelmiştir.

Aslında 2 ayrı yapı olarak da tanımlayabiliriz. Tek katlı avlulu yapının yanında 2 katlı bir diğer yapı mevcuttur. Aslında her iki yapıda ilk yapıldığında avluya bakan

yapılar olarak tanımlanabilir.

Ancak zaman içerisinde 2 ayrı yapı haline dönüşmüştür. Her iki yapı da taş temel üzerine yapılmıştır. 2 katlı yapı ahşap karkas yapıdır. Subasman duvarları taştır. Zemin kat duvarları ahşap çatki arası kerpiç dolgu ile doldurulmuştur. 1. kat duvarları da ahşap çatki arası kerpiç dolgu ile doldurulmuştur.

Yapı girişi sokak üzerindedir. Girişin hemen yanından tek katlı yapıya girilmektedir. Tek katlı yapı önünde bir avlu vardır. Aslında bu avlu ana yapının avlusu dur.

2 katlı yapıya sokak cephesinden girilmektedir. Giriş kapısı tek kanatlı ahşap kapıdır. Ahşap kapının özgün olmadığı anlaşılmaktadır. Yapının özgün kapısının, karşı sıradaki tescilli yapının özgün ahşap kapısı gibi bir kapı olduğu tahmin edilmektedir.

2 katlı yapıya girildiğinde küçük bir avlu vardır. Zemin kata avludan girilmektedir. Giriş kapısı ahşaptır.

Girişin hemen sol tarafında depo olarak kullanılan bir mekân vardır. Bu deponun devamında zemin katın diğer bölümleri yer almaktadır.

Merdivenler ahşaptır. Merdiven özgün merdivendir. Merdivene bakan sağ tarafta pencere yer almaktadır.

Merdivenle üst kata ulaşıncı, sağ tarafta küçük bir mutfak ve sol tarafta oturma mekânı yer almaktadır. Üst katta 3 oda, banyo-WC ve sofa bulunmaktadır.

İç sofa etrafına odalar dizilmiştir. Anadolu'nun çeşitli yörelerindeki evlerde uygulanan sofalı plan tiplerinden "İç Sofalı Plan Tipi" Geleneksel Ankara evlerinde çokça uygulanmıştır.

ZEMİN KAT

2 oda da özgün tavan kaplaması olan çitallı ahşap bulunmaktadır. Döşeme kaplamaları ahşap kaplamadır. Ve özgündür.

2 katlı yapının yanında, tek katlı ve avlu içerisinde diğer yapı bulunmaktadır. İlk olarak bu yapının yapıldığı belirtilmektedir. Avlu içerisinde, bu tek katlı yapı ve müştemilatlar yer almaktadır.

Avlu içerisinden 5 basamaklı bir merdiven ile yapıya

ulaşmaktadır. Bu yapının giriş kapısı ahşaptır. İçeri girildiğinde sofa ve çevresinde odalar ve mutfak ve banyo-WC yer almaktadır. Yapının özgün halini büyük ölçüde görmekteyiz. Döşeme ahşap kaplama ve tavan çitallı ahşaptır. Pencere ve kapılar ahşaptır.

Ahşap dolap özgündür.

CEPHE DÜZENİ:

Yukarıda da belirttiğim gibi; yapı, zemin ve 1. kat olmak üzere 2 katlıdır. Yapı eğimli bir arazi üzerine yapılmıştır. Yapı girişi sokak üzerindedir. Tipik bir köşe yapısıdır. Köşeye konuşlandırılmıştır. Her iki cephede üzerinde çıkmlar mevcuttur.

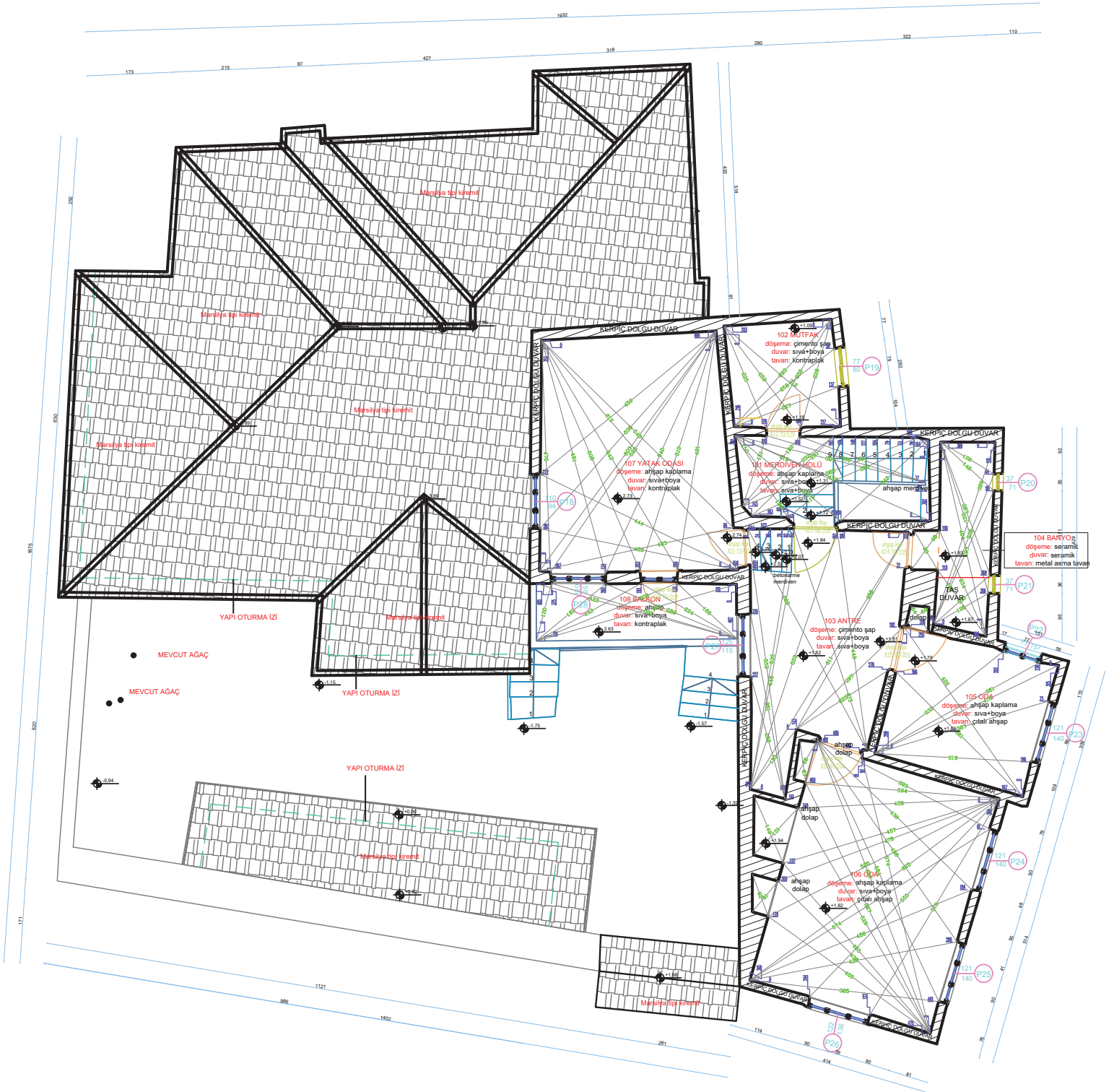
Avlu içerisindeki yapı tek katlıdır. Ve kırma çatılıdır. Subasman duvarları taştır

2 katlı yapının zemin kat ve 1. kat duvarları ahşap çatkı arası kerpiç dolgu ile doldurulmuştur.

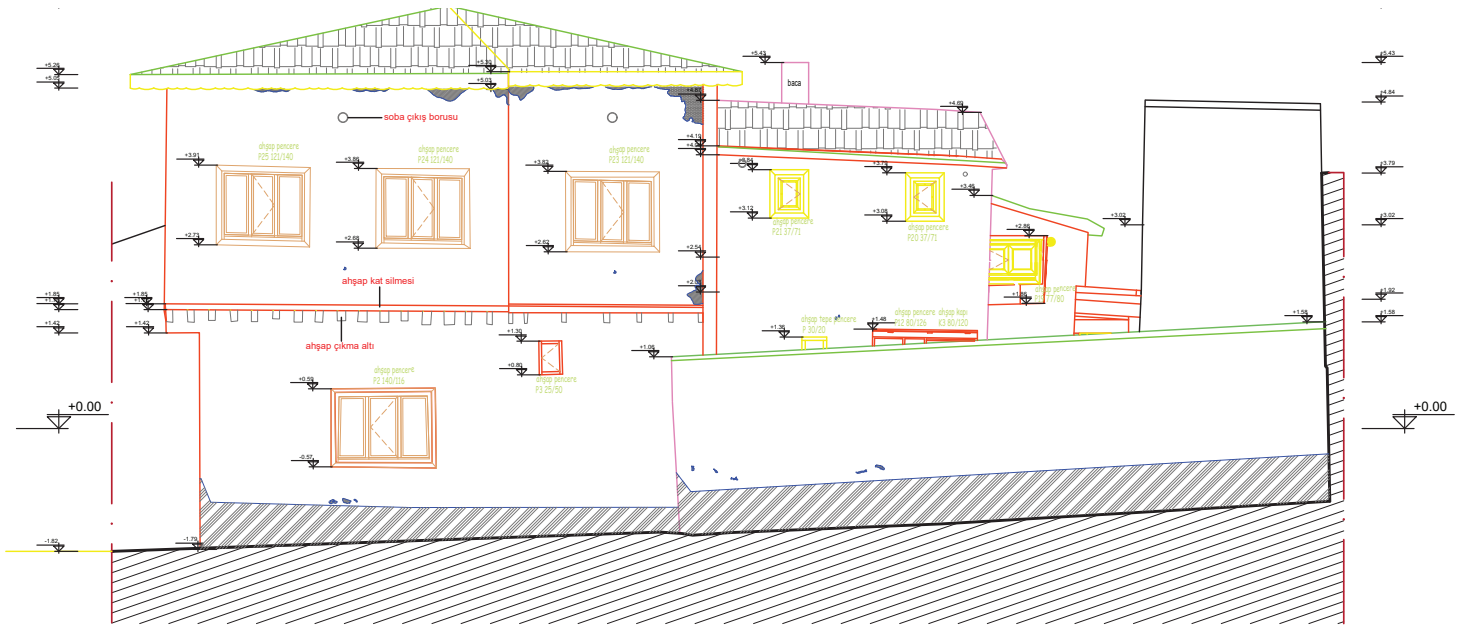
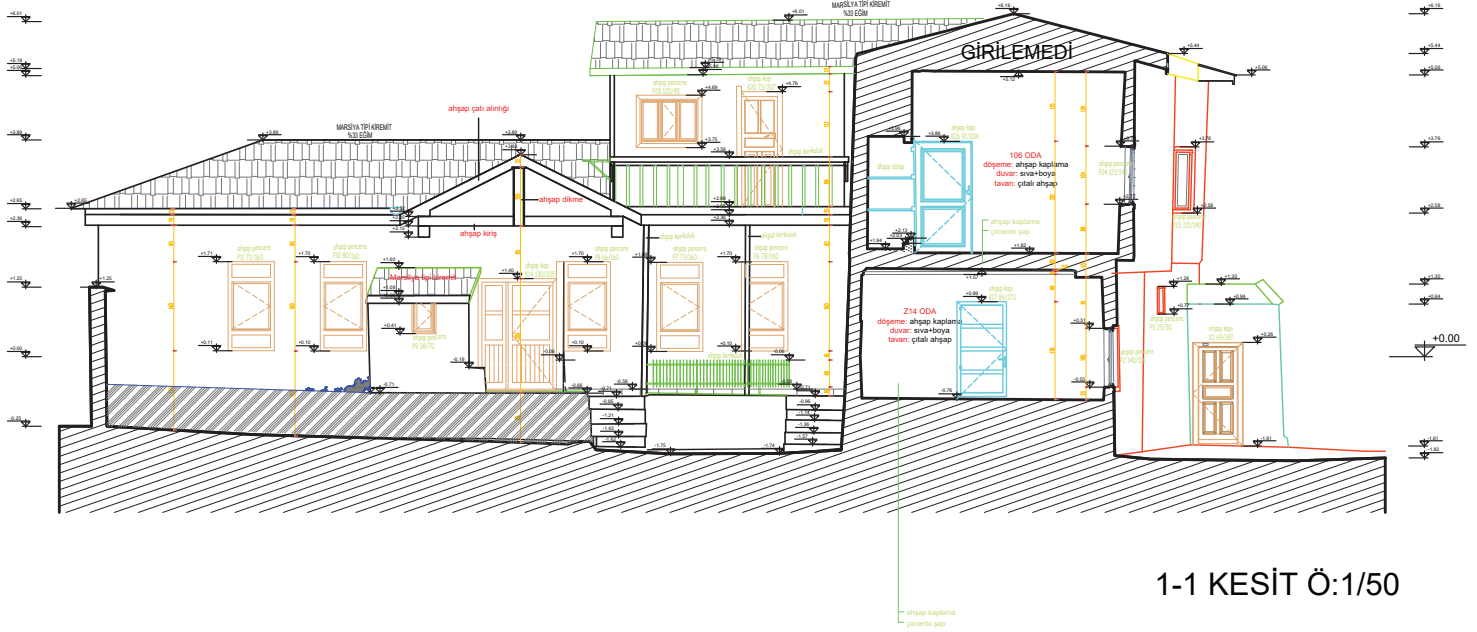
Giriş cephesinde 1. katta 3 bölmeli 3 adet pencere yer almaktadır. Aynı pencere diğer cephede de yer almıştır. Ancak bu pencereler özgün değildir.

Aynı 3 bölmeli özgün olmayan pencere zemin katta da yer almaktadır.

BİRİNCİ KAT PLANI Ö:1/50

ANKARA İLİ ALTINDAĞ İLÇESİ HAMAMÖNÜ İNÖNÜ MAHALLESİ 387 ADA 1 PARSELDEKİ TESCİLLİ YAPI

Yapının bulunduğu Hamamönü Mahallesi ticaret ve konut yapılarının bir arada bulunduğu bölgedir.

Ana cadde genellikle ticari yapılarla dolmuştur. Caddenin çevresindeki sokaklarda konut yapıları vardır.

Bu yapıların büyük kısmı da geleneksel Ankara evleri diye adlandırdığımız tescilli yapılardır.

Yapı köşe başı parselde yer almaktadır. Gebze Sokak ile Yüzbaşı Sokak'ın kesiştiği köşededir. Gebze Sokak'tan numara almaktadır. Kapı numarası 19'dur.

Yapıya Gebze Sokaktan girilmektedir. Giriş kapısı özgün olmakla birlikte tahrip olmuştur. Sokağa açılan giriş kapısı çift kanatlıdır. Bu kapıdan avluya girilmektedir.

Avlunun özgün halinin Ankara taşı plaklarıyla kaplı olduğu belirtilmekte olup avlu beton kaplamadır. Yani özgün halini yitirmiştir.

Avludan eve girilmektedir. Giriş katındaki bir oda ve tuvalet kapıları da avluya açılmaktadır. Depo, mufak, samanlık, hela gibi mekanlar avlu çevresindedir.

Üst kat merdiveni avluda olmakla birlikte bu merdiven

sonradan kapatılmıştır.

Yapının özgün halinde, ahşap merdivenle üst kata çıkılmakta ve merdiven ile ahşap terasa ulaşılmaktadır.

Üst kata çıkılan merdiven özgün halini korumaktadır.

Merdiven holü döşemesi ahşaptır. Duvarlar kireç badana, tavanlar çıtalı ahşaptır.

Merdiven holünden üç odaya kapı açılmaktadır. Soldaki oda taban kaplaması ahşaptır. Duvarlar kireç badana olup tavan çıtalı ahşaptır. Bu odada avluya bakan pencere vardır. Pencereler giyotin penceredir ve özgündür.

Merdiven holüne açılan soldaki 2. kapıdan baş odaya geçilmektedir. Baş oda taban döşemeleri ahşaptır. Döşeme özgün halini korumaktadır. Duvarlar kireç badanadır. Tavan ise pasalı ahşaptır.

Merdiven holündeki 4 adet pencere avluya bakmaktadır. Bu pencereler özgündür ve giyotin penceredir.

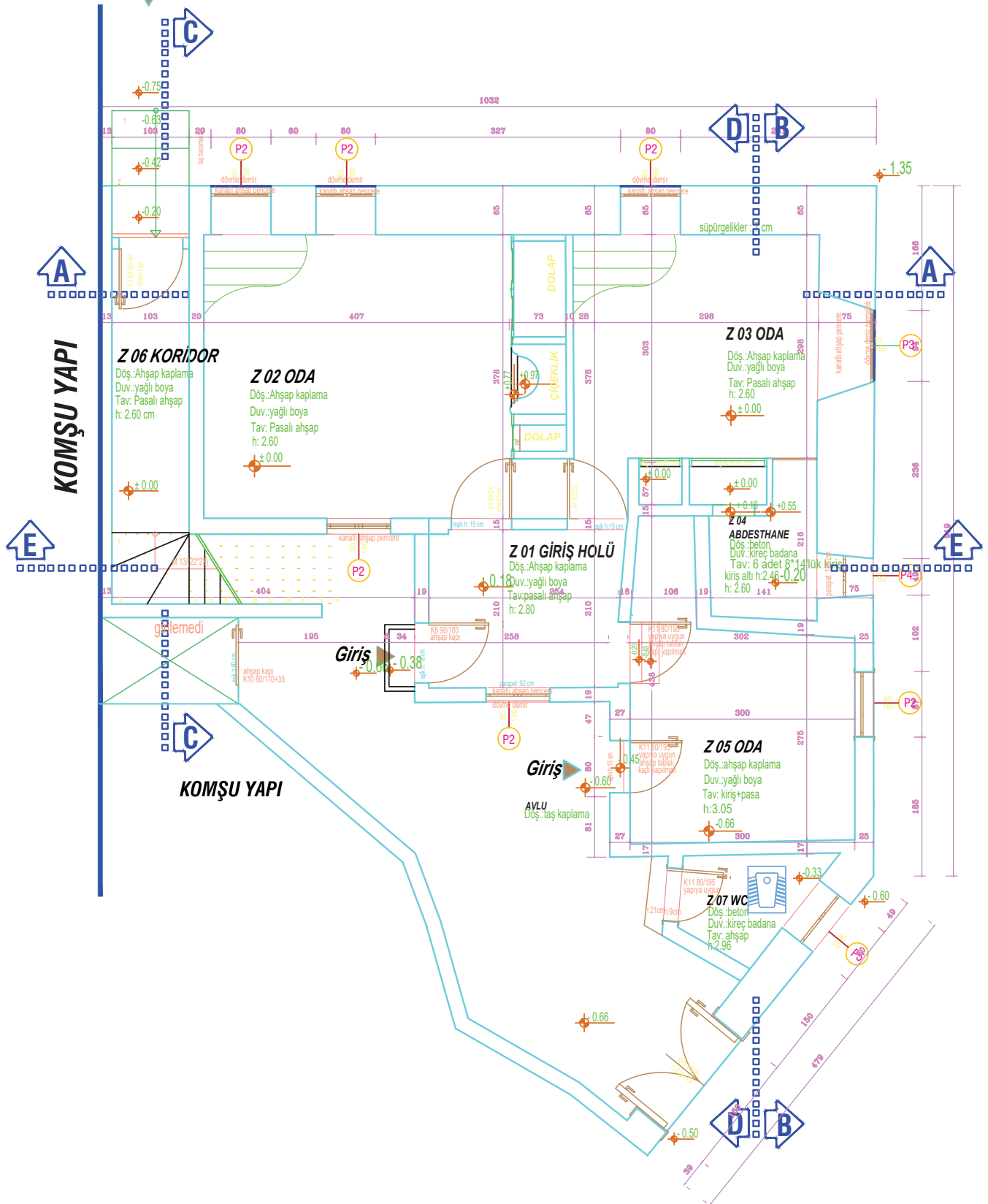
Dolap özgün halini korumaktadır. Pencereler ve kapı ahşaptır.

Çatı ahşaptır. Kiremitler alaturka kiremittir.

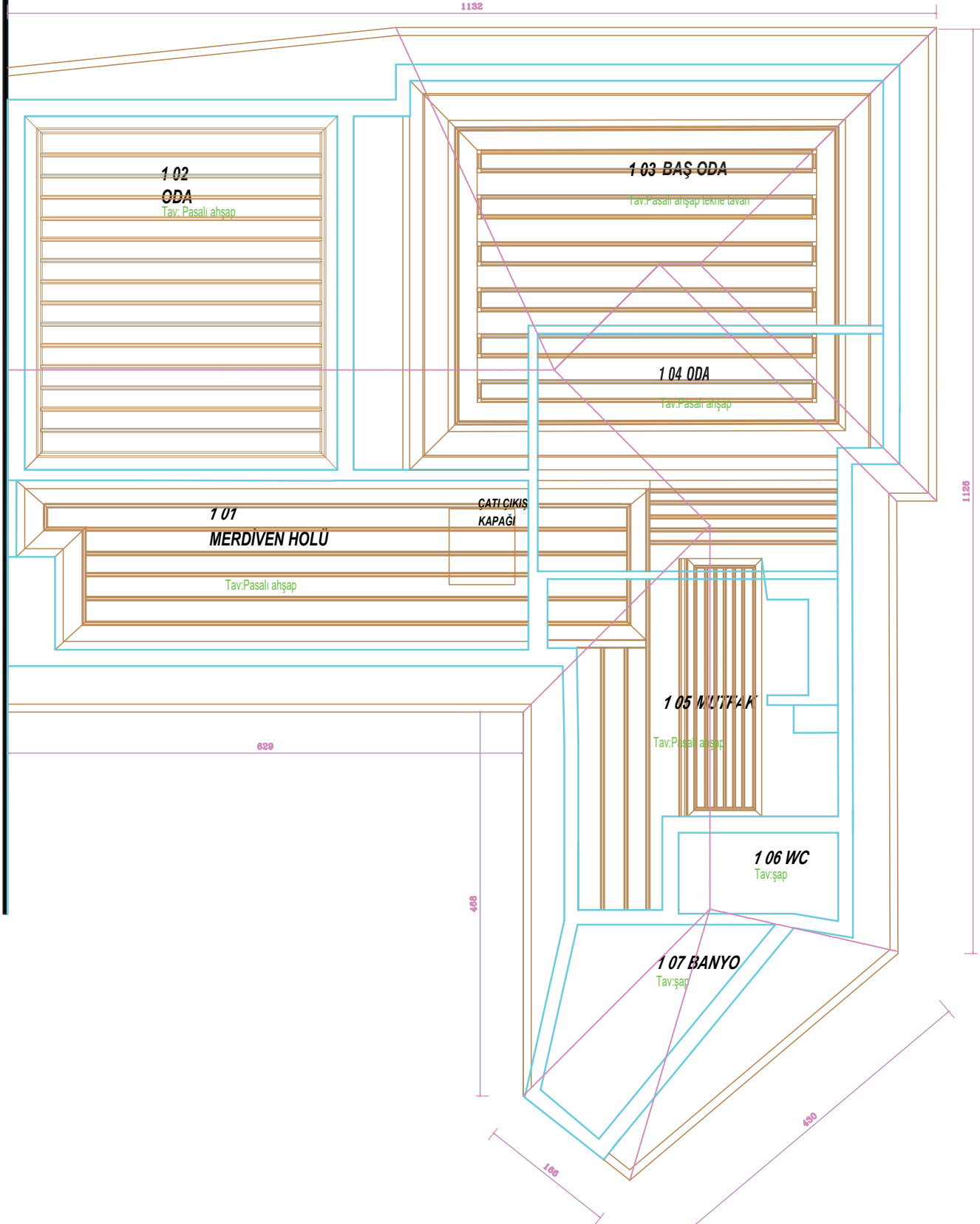

1.Kat Girişi

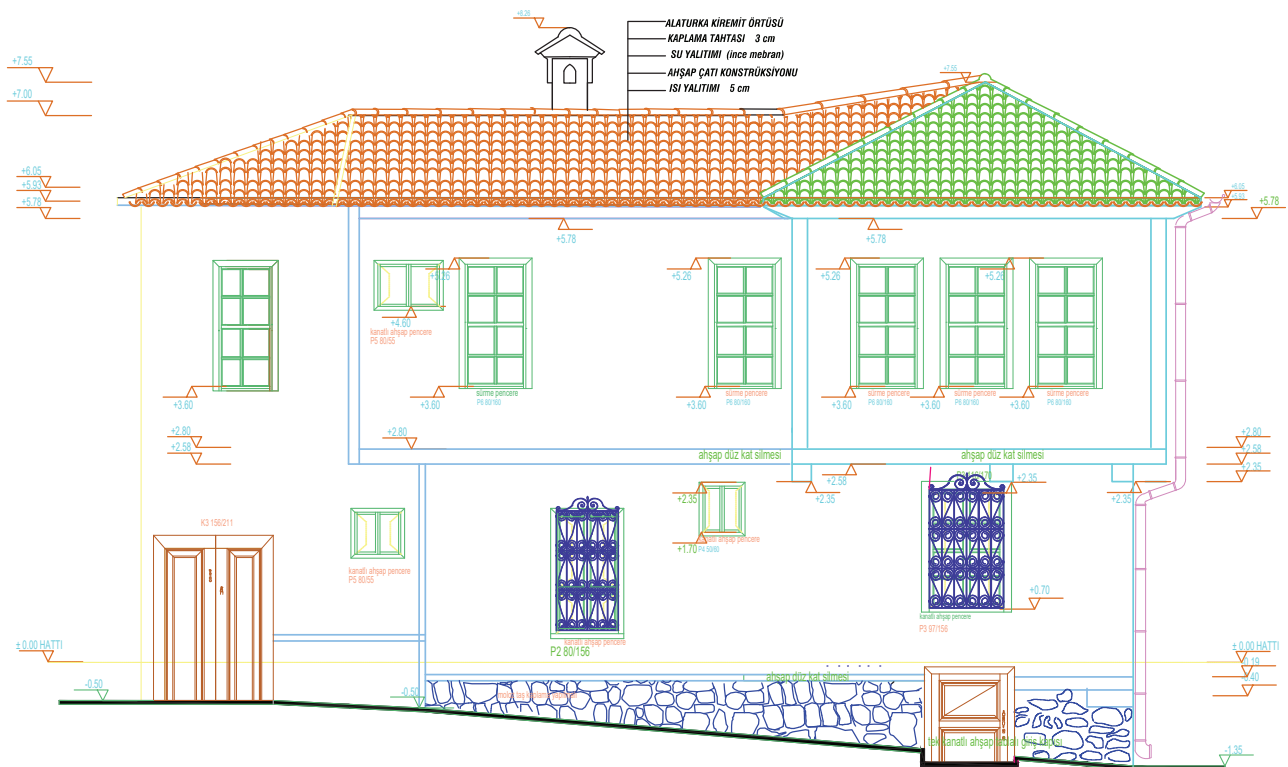

ZEMİN PLANI Ö.1:50

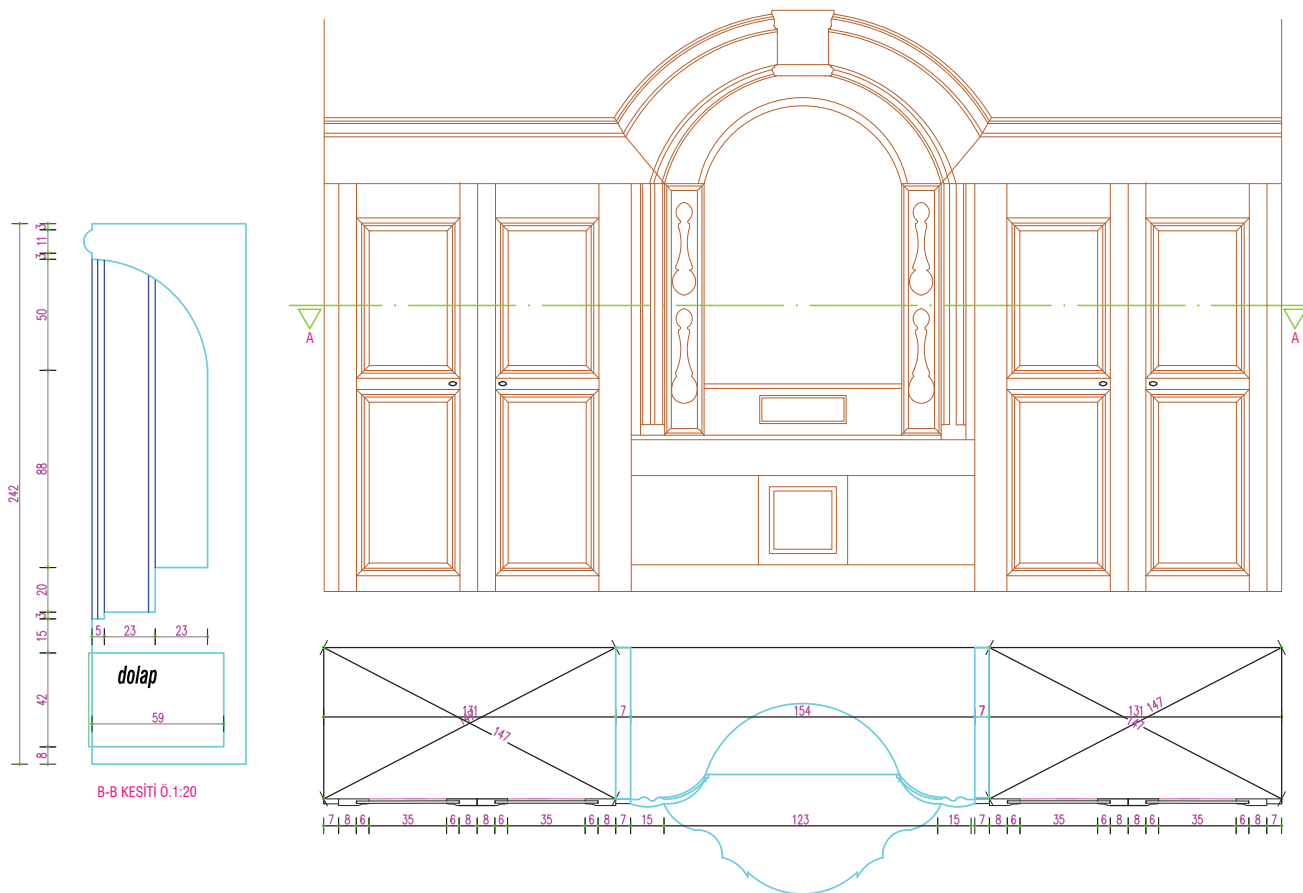
KOMŞU YAPI

1.KAT TAVAN PLANI Ö.1:50

SAĞ YAN CEPHE GÖRÜNÜŞ Ö. 1:50

ANKARA İLİ ALTINDAĞ İLÇESİ ÖZBEKLER MAHALLESİ 601 ADA 16 PARSELDEKİ TESCİLLİ YAPI

KONUM

Yapı Hamamönündedir. Ulucanlar Cezaevine yakındır. Eski kent dokusu içerisinde. Yapının çevresindeki konutların bazıları tescillidir. Caddeye bakan yapıların bazıları çok katlıdır. Bu bölgede tescilli yapı sayısı hayli fazladır.

Yapı, Yeni Yıldırım Sokaka cephelidir. Ayrık nizamdadır. Düz bir arazi üzerine yapılmıştır. Arazide kot farklılığı yoktur.

Yapı taş temel üzerine yapılmıştır. Ahşap karkas yapıdır. Subasman duvarları taştır. Zemin Kat, 1. Kat ve 2. kat duvarları ahşap çatki arası dolgu ile doldurulmuştur. Bu dolgu malzemesi kerpiç ve tuğladır.

Yapının yola bakan tarafında bahçe duvarı ve yapının giriş kapısı vardır. Bu kapıdan girilince avluya ulaşılmaktadır. 1. kat çıkış merdiveni avluda yer almaktadır. Zemin kat girişi yine avludan yapılmaktadır.

Kat silmeleri ahşaptır ve özgündür. Yatayda ve düşeyde kullanılmıştır.

Ön cephede zemin katta 2 pencere ve bunların üstünde

üst katta yine 2 pencere yer almaktadır.

Saçak altında ahşap kaplama vardır.

MEKANSAL TANIMLAMA

Yukarıda da belirtildiği gibi yapıya yoldan girilmektedir. Giriş kapısı iki kanatlı ahşaptır. Kapı özgünlüğünü korumaktadır. Girişten sonra avluya ulaşılmaktadır. Zemin kat girişi avluya açılmaktadır. 1. kata avludan bir merdivenle ulaşılmaktadır.

Bu katta 2 oda, depo olarak kullanılan mekan ve mutfak yer almaktadır.

Duvarlar kireç badanadır. Tavanlardaki çıtalı ahşap kaplamalar özgündür.

Üst kata çıkan merdiven ahşaptır. Ahşap merdiven çıkınca 1. Katta sofaya ulaşılmaktadır.

Geleneksel Ankara evlerinde bu plan tipine çokça rastlanılmaktadır. Sofaya açılan ahşap merdivenler çokça uygulanmıştır.

Bu plan uygulamaları ile ilgili, 'Ankara'nın Eski Evleri'

Kitabının yazarı Mahmut Akök, şöyle demektedir ;

‘Asma merdivenler çok defa üstü kapalı geniş bir tarasa veya üst kat odaları arasında bulunan bir sofaya (divanhaneye) çıkarlar. Tarasa ve sofalar evin geniş avlusunu veya semtin geniş manzarasını görmek üzere kurulmuşlardır’

Sofanın özgün tavan kaplamaları çitalı ahşaptır. Aynı şekilde özgün taban döşemeleri de ahşaptır. Duvarlar kireç badanadır.

Bu kat sofaya açılan 2 oda, banyo ve mutfak olarak planlanmıştır. Bu odaların biri ön cepheye biri ise sol yan cepheye bakmaktadır.

Odaların tavan ve taban ahşapları özgünlüğünü korumaktadır. Taban döşemesi ahşap kaplama, tavan kaplaması ise çitalı ahşaptır. Duvarlar kireç badanadır.

Kapıların bazıları özgünlüğünü korumaktadır. Bazı kapılar ise değiştirilmiştir. Pencereelerde de aynı şekilde

özgünlüğünü koruyan pencereler olduğu gibi, değişikliğe uğrayan pencereler de vardır.

2. kata çıkan ahşap merdiven özgündür. Ahşap merdivenden çıkınca 2. Kata ulaşılmaktadır. Bu katta iki oda ve çevresinde çatı boşluğu vardır.

Cephe duvarlarının bir kısmı beyaz renkli kireç badanadır. Bir kısmında ise dolgu malzemeler açığa çıkmıştır. Yer yer tuğla ve kerpiç dolgular gözükmemektedir.

Kat silmeleri ahşaptır ve özgündür. Yatayda ve düşeyde kullanılmıştır.

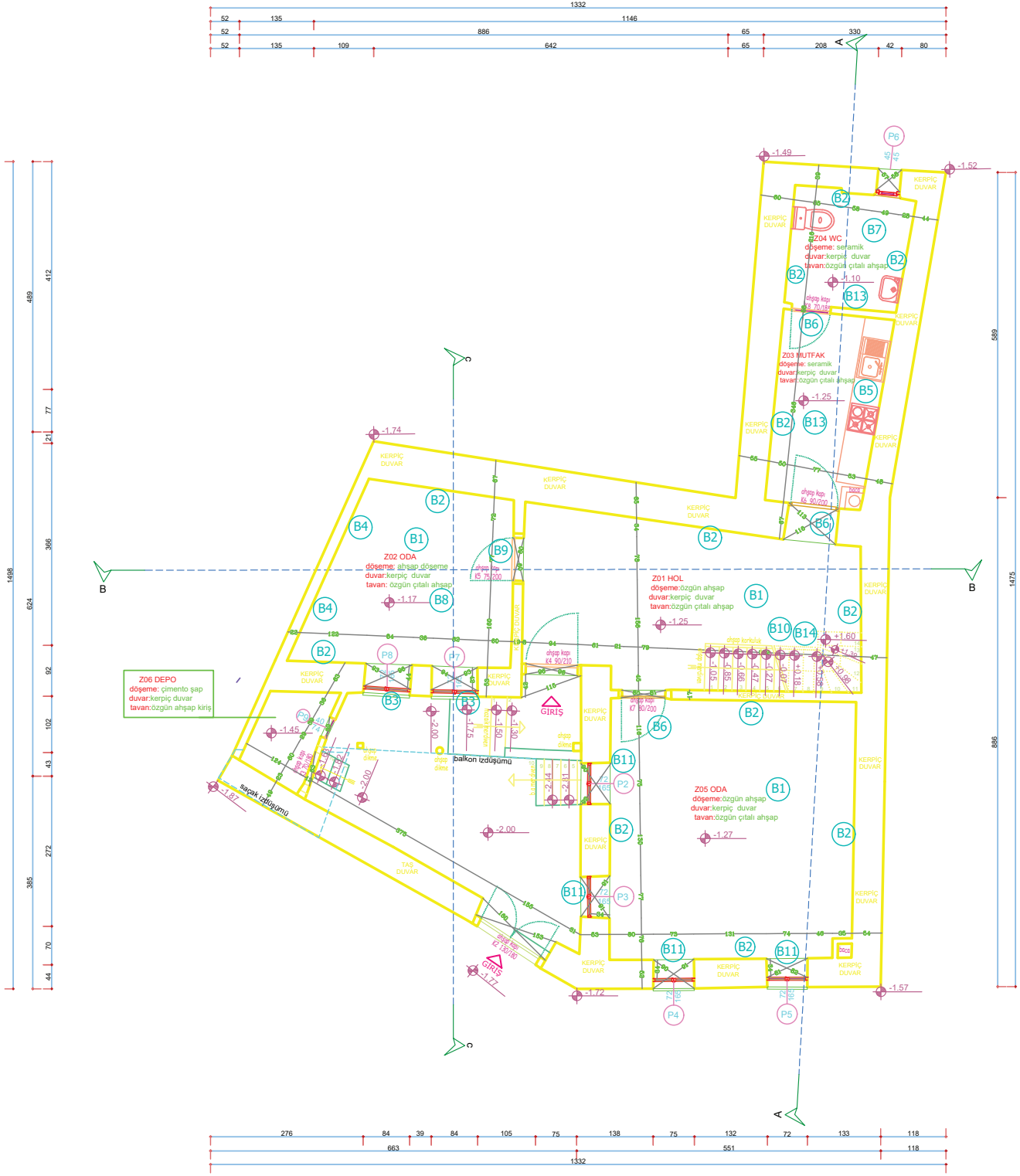
Ön cephede zemin katta iki pencere ve bunların üstünde, üst katta yine iki pencere yer almaktadır. Bu pencereler form ve ebat olarak özgündür.

2. Kattaki sol yan cepheye bakan pencere özgündür.

Saçak altında ahşap kaplama vardır.

Çatı alaturka kiremittir.

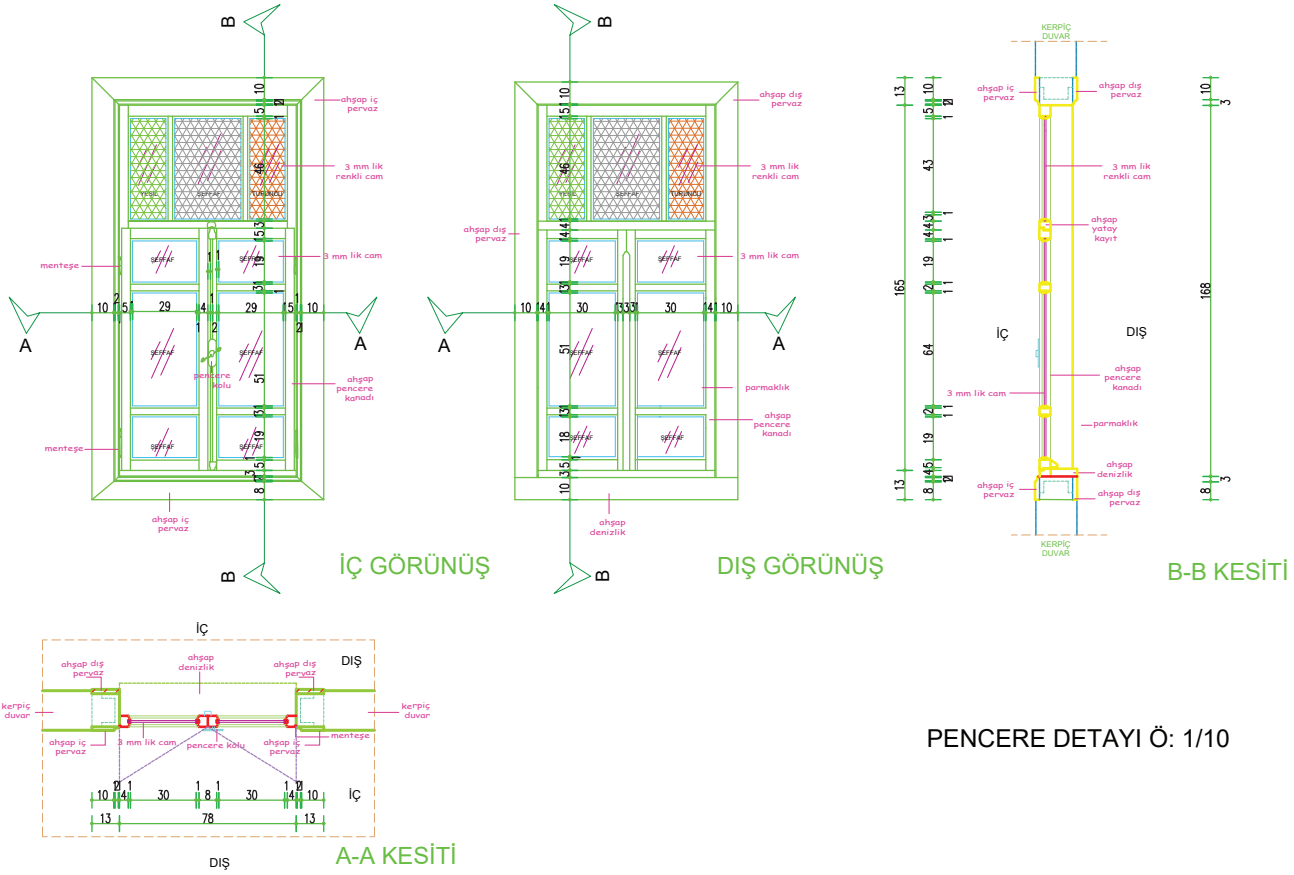

ZEMİN KAT PLANI Ö: 1/50

ÖN (GİRİŞ) CEPHE Ö 1/50

PENCERE DETAYI Ö: 1/10

ANKARA KINACIZADE KONAĞI

Konak, Kalekapısı sokakta bulunmaktadır. Kaledeki en güzel Ankara konaklarından birisidir.

Konak 1800 yılların sonunda yapılmıştır. Yapıldığından 2007 ye kadar konut olarak kullanılmıştır.

2007 yılında ise restorasyon yapılarak kullanılmaya başlanmış ve yeniden işlev verilmiştir.

Yapı günümüzde restoran ve müze olarak kullanılmaktadır.

Yapıya 8 masamaklı taş merdiven ile girilmektedir.

Merdiven sağlı sollu 2 taraftan kapıya ulaşmaktadır. Giriş kapısı ahşaptır ve özgündür.

Yapı zemin, ve üst kattan oluşmaktadır.

En üst katta ise Cihannüma vardır.

Zemin katta odalar, üst kata çıkan merdiven ve wc bulunmaktadır. Tavanlar özgün ve çitallı ahşaptır.

Zemin kat kat döşemeleri ahşaptır.

Üst katta sofa ve sofa etrafına dizilmiş odalar bulunmaktadır. İç sofa plan tipi uygulanmıştır. Zaten Ankara ve ilçelerindeki sofa planı genellikle iç sofa plan tipidir. Sofa ve odalarda Tavanlar özgün ve çitallı ahşaptır. Taban kaplaması ise yine ahşaptır. Sofa tavan kaplaması ortasında ahşap göbek vardır.

En üst katta ise Cihannüma vardır. Cihannümaya sofadan ahşap merdiven ile çıkılmaktadır.

Konağı 3 odasına Akademisyenler Odası olarak isim verilmiştir.

Bu önemli isimler,

Prof.Dr.Halil İnalçık,Yurdusev Arıç ve ünlü spiker Jülide Gülizar.

Bu odalar müze oda olarak kullanılmaktadır.

ANKARA İLİ AYAŞ İLÇESİ 117 ADA 4 PARSELDEKİ TESCİLLİ YAPI

KONUM

Tescilli yapı Ayaş ilçesinin merkezi yerindedir. Çevresinde konutlar vardır. Çevresinde tescilli yapılar bulunmaktadır. Bulunduğu Hacıveli Mahallesi tescilli yapıların bulunduğu bir bölgedir. Kaldırım Sokak üzerindedir.

Biraz yakınında ise Yeni Cami yer almaktadır.

Yapıya bodrum kattan ve zemin kattan girilmektedir.

Yapının yapıldığı tarih olarak 1905 yılı olarak belirtilmektedir. Yapı konut olarak yapılmıştır ve bu amaçla kullanılmıştır.

GENEL TANIMLAMA:

Yapı, bodrum kat ve zemin Kat olarak iki katlıdır.

Yapı eğimli bir araziye yapılmıştır.

Yapıya sonradan yapılan muhdes bir merdivenle zemin Kattan girilmektedir.

Yapı hımiş yapı tekniğinde yapılmıştır.

Yapıda temel ve zemin kattaki subasman duvarları taş duvardır. Bodrum kat duvarlarının bahçeye bakan zemin kat duvarları ise ahşap çatki arası kerpiç dolgudur.

Yapıda ahşap malzeme bolca kullanılmıştır. Bu yörede ahşap malzeme geleneksel yapıların vazgeçilmez öğelerindendir.

Kat döşemeleri, döşeme kaplamaları, kapılar, pencereler, tavan kaplamaları, duvar çatkıları, çatılar, yatay ve düşey kat silmeleri ve dolaplar gibi yapının birçok öğesi ahşap malzemedir.

Çevrede var olan ormanlar ve ağaçlık alanlar bu malzemenin kolayca elde edilmesini sağlamıştır.

Beyazarı ve Nallıhan çevresinden getirilen sarıçam, Güdül çevresinden getirilen karaçam ve Aya  civarındaki s   t ve kavak ağaçları yapılar a kullanılmıştır. Temeller genellikle ta tan yapılmıştır. Ta  malzeme yapıda; temellerde, bodrum kat duvarlarında ve bahçe duvarı gibi bölümlerde kullanılmıştır.

MEKÂNSAL TANIMLAMA:

Yapı yukarıya doğru eğimli bir arazidedir.

Yapıya Bodrum kattan ve üst kattan girilmektedir. Sonradan yapılan üst kattaki muhdes giriş kapısının üstünde kapı üstü pencere vardır. Bu muhdes kapının, erken dönemde yapıldığı tahmin edilmektedir. Bahçeden yapıya girilen, yapının özgün giriş kapısı bulunmaktadır. Ahşap giriş kapısı özgündür ve de i memi tir.

1. Kattaki muhdes giriş kapısı üzerinde kapı üstü pencere vardır.

Kapı  st  pencere bu yörede sıkça yapılmaktadır. Giriş antresinin bolca ışık ve güneş alması amacıyla düzenlenir.

Aya , Beyazarı, Güdül yöresindeki yapılar a kapılar; avlu kapısı, ana giriş kapısı ve oda kapıları olarak değişik biçimler göstermektedir.

Birçok evde ana giriş kapılarıyla genellikle zemin kata doğrudan giriş yapılmaktadır. Sokak kapıları genellikle çift kanatlıdır. Evlerin büyük bölümündeki ana giriş kapılarının üstünde kapı üstü pencereleri bulunmaktadır.

Zemin Kattaki giriş kapısından küçük bir aralık ve oradan da sofaya geçilmekte. Alt kata inen merdiven yıkılmış ve iptal edilmiş günümüzde.

Giri in sa ında WC bulunmaktadır.

Sofa; i  sofalı plan tipindedir. İ  sofanın bir ucu sokağa bakarken, diğer ucu bahçeye bakar.

Esas yaşam alanı üst kattır. Üst katta ise sofa ve odalar yer almaktadır. İ  sofa etrafına odalar dizilmiştir. Anadolu'nun çeşitli yörelerindeki evlerde uygulanan sofalı plan tiplerinden "İ  Sofalı Plan Tipi" Aya  geleneksel evlerinde çokça uygulanmıştır.

Sofada tavan kaplamaları özgündür ve ahşap kaplamadır. Tavan kaplamalarında yer yer kırılmalar ve bozulmalar oluşmuştur.

D  emeler ahşaptır. Ah apların yenilenmesi gerekmektedir. Sofa cephe pencereleri bozulmuş, kırılmış ve yıpranmı tır. Yeniden ahşap pencerelerin yapılması gerekmektedir.

1. kattaki sofa ve odalardaki tavanlar özelliğidir ve niteliklidir.

Sofa ve odalarda taban kaplamaları ise yine özgün ahşap kaplamadır.

Bu yöredeki evlerde döşeme kaplama malzemesi olarak genellikle ahşap kullanılmıştır. Evlerin büyük çoğunluğunda sofada ve odalarda ahşap tahtalar dikine döşenmiştir. Tahta genişliği genellikle 25-30 cm aralığındadır. Boyları ise 1.50-2,0 m arası uzunluğundadır.

Yapılarda tavan kaplaması olarak da ahşap kullanılmıştır. Ve genellikle çıtalı ahşap şeklindedir. Büyük evlerin dışında tavan kaplamaları sade bir düzendedir. Sadece işleve dönüktür. Ahşap döşemenin alt kısmı genellikle genişliği 15 – 20 cm arasında olan ahşaplarla kaplanmıştır. Ahşaplar arasına ise yaklaşık 3 cm genişliğinde çıtalar konulmuştur.

Sofaya 4 oda açılmaktadır, odadaki ahşap dolaplar özgündür.

Ayaş evlerinde, geleneksel Anadolu evlerinde olduğu gibi konutların büyük çoğunluğunda en az bir odada yüklük, ocak ve gusülhaneden oluşan bir düzenleme mutlaka bulunur.

Dolapların hemen hemen hepsi ahşap dolaptır. Evlerin büyük çoğunluğundaki dolaplar sade ve gösterişsizdir. İşleve dönük olarak yapılmıştır. Daha çok yüklük olarak

kullanılmaktadır.

Bazı evlerdeki dolaplar ise oldukça gösterişlidir. Oymalı ve bezemelidir. Dolapların bir bölümü Anadolu evlerinin büyük çoğunluğunda olduğu gibi gusülhane dediğimiz yıkanma yeri olarak kullanılmıştır. Gusülhane olarak kullanılan dolaplar bazı evlerde ocaklara bitişik olarak yapılmıştır. Bunun nedeni ise; gusülhanenin ocağın ısısından yararlanmasını sağlamaktır.

Zemin kattaki odadaki dolap ahşaptır ve Geleneksel Anadolu evlerinin dolap özelliklerini taşır. Yüklük, lambalık ve gusülhane işlevlidir.

Oda duvarlarında yer yer yıkılmalar ve çökmeler oluşmuştur. Sıva ve boya çatlakları oldukça fazladır. Duvarlar tahrip olmuştur. Tavan kaplamalarının ahşaplarında yer yer bozulmalar ve nemlenmeler oluşmuştur.

Bahçeden bir ahşap kapı ile aralığı girilmektedir. Giriş aralığından sofaya ulaşmakta ve Sofaya 3 oda ile mutfak açılmaktadır.

Yapının bahçe katı veya bodrum katı oldukça tahrip olmuştur. Duvarlarında yıkılmalar, çökmeler, çatlamlar ve bozulmalar vardır.

Kapıların tamamı ahşaptır. Kapı ahşapları yer yer bozulmuş ve yıpranmıştır.

Çatı büyük kısmı ahşap çatıdır ve su akıtmaktadır.

ANKARA İLİ AYAŞ İLÇESİ 107 ADA 5 PARSELDEKİ TESCİLLİ YAPI

GELENEKSEL AYAŞ EVLERİ VE KENTSEL DOKU

Ayaş, Ankara'nın batısında, Ankara-Adapazarı yolu üzerinde, şirin ve tarihi bir ilçedir. Hititler Frigler, Galatlar, Romalılar ve Bizanslılar burada hakimiyet kurmuşlardır. Ankara'ya uzaklığı 57 km'dir.

Ayaş'ta çok sayıda kültür mirası örneği vardır. İlçede 250'ye yakın cami, çeşme, konak ve sivil mimarlık örneği bulunmaktadır. Tescilli yapıların büyük kısmı çarşı çevresinde ve kuzeydeki vadi yamaçlarında toplanmıştır.

Bölgede tescilli yapılar; Hacımemi Mahallesi, Dervişimam Mahallesi, Camiatik Mahallesi, Hacıveli Mahallesi, Ömeroğlu Mahallesi, Şeyhmuhittin Mahallesi gibi yerlerde yoğunlaşmaktadır.

Bu mahallelerde konutlar, dar sokaklarda, neredeyse sırt sırta olacak şekilde çok sık bir doku meydana getirmektedirler.

Ayaş evleri, genellikle 2-3 katlıdır. Az sayıda da olsa bazı evlerde ara kat bulunmaktadır. Bu ara katlar zemin katla birinci kat arasında düzenlenmiştir. Buna örnek olarak: İncipınar Sokaktaki ve Fındıklı Sokak'taki 2 tescilli yapı gösterilebilir.

Ayaş'ın geleneksel mimarisinde taşıyıcı sistem kurgusu ahşap karkas olup, temel malzeme; ahşap, taş ve kerpiçtir.

Evlerin bazıları avluludur. Avlulu evlerin bazılarının girişi avludan yapılmakta, bazılarının girişi ise hem avludan hem de yoldan yapılmaktadır.

Genellikle iki, üç katlı olan evlerin zemin katında ahır, kiler, tuvalet ve büyük evlerde hizmetkar odası gibi servis mekanları bulunur.

Üst katlar ise asıl yaşama alanıdır. Sofa etrafında odalar dizilmiştir ve odalar sofaya açılmaktadır. Ayaş'ta geleneksel evlerin büyük kısmı iç sofalı olarak planlanmıştır. Yemek yeme, yatma, yıkanma gibi yaşam alanları bu kattadır.

Ancak bazı evlerde sofalar özgün halini kaybederek, değişikliğe uğramıştır. Bazı evlerde ısınma sorunuyla sofanın bir ucuna ahşap bölme duvarlar ile kapatılmış ve sofalar ikiye bölünmüştür.

Evler sobalı olması nedeniyle kışın yakıt tüketiminin

daha az olması için böyle bir çözüm bulunmuştur. Bu çözüm tescilli yapıların özgün halinin bozulmasına neden olmuştur. Ayrıca bu değişikliklerin yapıldığı evlerde oda sayısı da fazlalaşmıştır.

Özellikle avlulu ve bahçeli evlerin özgün halinde tuvaletler açık alanlara yapıldığından, zamanla tuvaletler yapının içerisinde kendine yer bulmaya başlamıştır. Bu nedenle birçok yapıya sonradan tuvalet-banyo gibi eklemeler yapıldığı görülmektedir.

Ayaş'ta, geleneksel Türk evlerinde olduğu gibi önemli bir mekan "oda"dır. Konutların büyük çoğunluğunda en az bir odada yüklük, ocak ve gusülhaneden oluşan bir düzenleme mutlaka bulunur. Oda içerisinde dolaplar ahşaptır ve genellikle süslemelidir.

İç sofanın her iki ucu da genellikle sokağa bakmaktadır. Bazı evlerde ise sofanın bir ucu sokağa bakarken, diğer ucu avluya bakar.

Temeller genellikle taştan yapılmıştır. Taş malzeme yapıda; temellerde, bodrum kat duvarlarında ve bahçe duvarı gibi bölümlerde kullanılmıştır. Bu yapı tekniği Anadolu'dan Balkanlara kadar uzanan coğrafyada çokça kullanılmıştır. Bu tekniğe göre, ahşap çatki arası kerpiç ile doldurulmakta, temeller ve bodrum kat çoğunlukla taştan örülmektedir. Ayaş evlerinde de bu yapı tekniği gözlenmektedir. Temel malzeme, ahşap, taş ve kerpiçtir.

Duvarlar genellikle ahşap çatki arası dolgudur. Dolgu malzemesi ise kerpiçtir. Kerpiç dolgulu ahşap taşıyıcının iç ve dış yüzeyleri genellikle saman karışımı çamurla veya kırıktı harçla sıvalıdır. Ayaş'ta bazı evlerde ise dolgu malzemesi olarak ahşap iskeletin aralarında Ayaş'ta gelişmiş olan yerel malzeme kullanılmıştır. Ahşap çatki araları, çevredeki toprak işleme atölyelerinde üretilmiş, sırlı pişmiş toprak, ince (yaklaşık 3/8/25 cm boyutlarında) tuğla benzeri malzemeyle doldurulmuş ve arası toprakla sıvanmıştır.

Geçmiş zamanlarda Ayaş çevresindeki fırınlarda hazırlanan sırlı tuğla benzeri pişmiş toprak, bazı evlerin zemin döşemelerinde de kullanılmıştır. Dış cepheler genellikle beyaz badana olup, sarı, mavi, turuncu renklerin de kullanıldığı örnekler vardır. Evlerin çoğunluğunda sokak boyunca çıkma yapılmıştır. Pencereler giyotin pencere ve bir kısmı kafeslidir.

107 ADA 5 PARSELDEKİ TESCİLLİ YAPI

Yapı Ankara 1 No'lu Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından tescil edilmiştir. Sağlam Sokak üzerindedir. Köşe başı parsel konumundadır. Sağlam Sokak üzerinden kapı numarası almaktadır. Diğer girişi ise Su Deposu Sokak üzerindedir. Sağlam Sokak'a bakan cephe çıkmalı konumdadır. Yapı eğimli bir arazi üzerine yapılmıştır. Arazide kot farklılığı vardır.

Yapının 1940'larda yapıldığı belirtilmektedir. Yapı konut olarak yapılmıştır. Sonrasında bir dönem askerlik şubesi olarak kullanılmıştır. Askerlik şubesinin buradan taşınmasından sonra yine konut olarak kullanılarak günümüze kadar gelmiştir.

Yapı, taş temel üzerine yapılmıştır. Ahşap karkas yapıdır. Su basman duvarları taştır. Zemin kat ve 1. Kat duvarları ahşap çatki arası kerpiç dolgu ile doldurulmuştur. Yapı, zemin ve 1. Kat olmak üzere iki katlıdır.

Sağlam Sokak üzerinde çıkma mevcuttur. Çıkma altları ahşap kaplamalıdır.

Yapıya Sağlam Sokak cephesinden girilmektedir. Giriş kapısı çift kanatlı ahşap kapıdır. Ahşap kapı özgündür. Kapı üzerinde geleneksel Ayaş evlerinin birçoğunda olduğu gibi demir parmaklıklı pencere vardır. Giriş kapısının sol tarafında ahır kapısı bulunmaktadır.

Zemin kattan yapıya girildiğinde giriş holü bulunmaktadır. Tam karşıda ise üst kata çıkan iki kollu merdiven yer almaktadır. Merdiven ahşaptır. Giriş holünden yedi basamaklı bir ahşap merdivenle çıkılarak odalara ulaşılmaktadır. Odaların önünde +1.44 kotunda sağlam soltu koridor bulunmaktadır. Bu kotla giriş holü arasında demir korkuluk yapılmıştır.

Yedi basamaklı merdivenin hemen yanında küçük bir mahzen vardır. Sol tarafta, dışardan girilen ahır (depo) ve mutfak bulunmaktadır. Sağ tarafta ise iki oda bulunmaktadır. Giriş bölümü tavanları çıtalı ahşaptır, taban kaplaması ahşap kaplama ve duvarlar kireç badanadır. Mutfak mekânında tavan kaplaması ahşap kiriştir.

Üst kata çıkan merdiven ahşaptır ve özgünlüğünü korumaktadır. Bu odadaki tavanlar ahşap olup özgündür. Taban kaplamaları da ahşaptır ve özgündür. Ayaş evlerinin birçoğunda olduğu gibi bu odada da ahşap sedir bulunmaktadır.

Merdivenle birinci kata ulaşılmaktadır. Merdiven iki kolludur. Geleneksel Ayaş evlerinde iki kollu merdiven pek yoktur. Merdiven sofaya açılmaktadır.

Sofa ve çevresinde odalar oluşmuştur. İç sofalı plan tipi uygulanmıştır.

İç sofalı plan tiplerine, odaların dış sofa etrafında karşılıklı düzende yer almasıyla oluşan karniyarıkla geçilmiştir.

İç sofa, karşılıklı gelen oda sayısının artmasıyla uzayabilmekte, merdiven boşluğu ve eyvan yan sofanın katılımıyla genişleyebilmektedir. İç sofa, dış sofaya göre korunmuş ortak bir mekan oluşturur.

Bu yüzden dış sofalı plan tipleri, Kuzey Anadolu'da iç sofaya dönüşmüştür. Karniyarık plan şeması üç yanına odaların sıralanmasıyla daha sonraları yalnızca bir yanı dış yüzeye gelebilen daha kapalı bir biçim almıştır.

Sofaya sağlam soltu ikişer oda açılmaktadır. Sofanın bir ucunda sonradan yapılan WC yer almaktadır. Sofa ahşap camekanla 2'ye ayrılmıştır. Sofada sokağa bakan biri yanda olmak üzere iki adet ahşap pencere bulunmaktadır. Sofada ve odalarda tavan kaplamaları yapının özgün halindeki çıtalı ahşaptır.

Taban kaplamaları ise yine özgün ahşap kaplamadır. Sofada ve odalarda özgün sedirler bulunmaktadır. Odalardaki dolaplar ahşaptır ve özgündür.

Sağlam Sokak üzerinde çıkma mevcuttur. Çıkmanın altları ahşap kaplamadır. Sağlam Sokak'a bakan birinci kattaki pencerelerin bir kısmı özgün penceredir. Zemin katta ana girişin sağında iki adet büyük ve özgün, solunda ise iki adet küçük pencere bulunmaktadır. Pencereler demir kafeslidir.

Çatı ahşap çatı olup alaturka kiremitle kaplıdır.

Saçaklar ahşaptır. Cepheelerde ahşap kat silmeleri ve ahşap dikey kaplamalar mevcuttur.

ANKARA İLİ BEYPAZARI İLÇESİ

262 ADA 8 PARSELDEKİ TESCİLLİ

TAŞKIRAN KONAĞI

GELENEKSEL BEYPAZARI EVLERİ

Beypazarı'nın tarihi Hitit ve Friglere kadar uzanır. Bunlardan sonra Galatlar, Romalılar, Selçuklu ve Osmanlı egemenlikleri görülmektedir. 1868 yılında ise Ankara Sancağına bağlı bir ilçe olduğu bilinmektedir.

Beypazarı'nda çok sayıda kültür mirası örneği vardır. İlçede tescil edilmiş kültür varlığı olarak cami, çeşme, konak ve sivil mimarlık örneği bulunmaktadır. Tescilli yapıların büyük kısmı çarşı çevresinde ve vadi yamaçlarında toplanmıştır.

Beypazarı eski bir İpek yolu kentidir. Ankara dan başlayan, Ayaş, Beypazarı, Çayırhan, Nallıhan, Göynük, Adapazarı ve İstanbul'a kadar devam eden İpek Yolu'nun kolu üzerindedir.

Son 15 yıldan bu yana tescilli yapıların bir kısmı restore edilerek pansiyon ve butik otele dönüştürülmüş ve önemli geçim kaynağı haline gelmiştir. Yine çarşı ve çevresinde bir çok restoran, cafe gibi ticari oluşumlarda yerel mutfak kültürü gelişmiş ticari kazanca dönüşmüştür. Telkari ve kuyumculuk da hayli gelişmiş durumdadır.

Beypazarı anıtsal mimari yapılar açısından önemli örneklerle sahiptir. Bunlardan en önemlisi 1221-1225 yıllarında yapıldığı bilinen Sultan Alaaddin Camisi (Ulu Cami), 1887 yılında yanmış ve yangından sonra yeniden onarılmıştır. Sadrazam Nasuh Paşa tarafından 17.yy.da önce ahşap olarak yaptırıldığı sanılan Kurşunlu Cami, 19.yy.ın ikinci yarısında düzgün kesme taştan yapılan Akşemsettin Camisi, Sulu (Nasuh Paşa) Hanı ve bugün de kent için önemli bir ticaret merkezi özelliğini gösteren tarihi çarşısı gibi birçok anıtsal eser bulunmaktadır.

Beypazarı'nın geleneksel mimarisinde taşıyıcı sistem kurgusu ahşap karkastır. Bu sistemin ana malzemeleri ahşap, taş ve kerpiçtir. Ahşap karkas olan evler geleneksel Türk evlerinin ana karakteristik özelliklerini taşır.

Duvarlar genellikle ahşap çatki arası dolgudur. Dolgu malzemesi ise kerpiçtir. Kerpiç dolgulu ahşap taşıyıcının iç ve dış yüzeyleri genellikle saman karışımı çamurla veya kıtıklı harçla sıvalıdır.

Temeller genellikle taştan yapılmıştır. Taş malzeme yapıda; temellerde, bodrum kat duvarlarında ve bahçe

duvarı gibi bölümlerde kullanılmıştır.

Kat döşemeleri, döşeme kaplamaları, kapılar, pencereler, tavan kaplamaları, duvar çatkıları, çatılar, kat silmeleri ve dolaplar gibi yapının birçok ögesi ahşaptır.

Geleneksel Beypazarı evleri, genellikle iki ya da üç katlı yapılardır. Yol cephesinde cumbalıdır. Enüstünde kuşkana veya guşgana denilen bir çatı katı vardır.

Plan olarak genellikle zemin katta avlu ve mahzen; taşlıkta yalak ve ocak; birinci katta dikdörtgen, kare ve benzer planlı sofa etrafına mutfak, banyo ve iki oda; üst katta yine sofa etrafına mutfak, banyo ve odalar yerleştirilmiştir. Anadolu'nun çeşitli yörelerindeki evlerde uygulanan sofalı plan tiplerinden "İç Sofalı Plan Tipi" çokça uygulanmıştır.

Yapılarda tavan kaplaması olarak da ahşap kullanılmıştır ve genellikle çitallı ahşap şeklindedir.

Büyük evlerin dışında tavan kaplamaları sade bir düzendedir. Sadece işleve dönüktür. Ahşap döşemenin alt kısmı genellikle genişliği 15 – 20 cm arasında olan ahşaplarla kaplanmıştır. Ahşaplar arasına ise yaklaşık 3 cm genişliğinde çitallar konulmuştur. Bazı evlerde ise gösterişli ve ahşap işlemeli tavan kaplamaları görülmüştür.

Sofanın ortasında çok özellikli bir tavan göbeklerinin bulunduğu evlerde vardır.

Beypazarı evlerinde, Geleneksel Türk evlerinde olduğu gibi konutların büyük çoğunluğunda en az bir odada yüklük, ocak ve gusülhaneden oluşan bir düzenleme mutlaka bulunur.

Dolapların hemen hemen hepsi ahşap dolaptır. Evlerin büyük çoğunluğundaki dolaplar sade ve gösterişsizdir. İşleve dönük olarak yapılmıştır. Daha çok yüklük olarak kullanılmaktadır.

Bazı evlerdeki dolaplar ise oldukça gösterişlidir. Oymalı ve bezemelidir.

Beypazarı'daki, geleneksel yapıların cephe düzeninde karşımıza çıkan önemli cephe öğelerinden biri de çıkmalardır.

Çıkmlar; cephe ortasından yapılan tek çıkmlar, iki köşedeki çıkmlar, düz kat çıkması ve gönyeli çıkmlar şeklinde çeşitlilik göstermektedir.

Genellikle yapının arazi durumuna ve komşu yapılara göre değişiklik gösterir.

Yapıların genelinde çıkma altları ahşap kaplamalıdır. Ve ahşap kaplamalar eli böğründe veya koçbaşlarıyla desteklenmiştir.

Pencerelerde biçim olarak devirlere göre gelişen tek kanatlı (düşey sürmeli - giyotin); iki, üç ve dört kanatlı pencere örnekleri kullanılmıştır. Düz olan pencere boşluğu bazı yapılarda kemerli yapılmıştır. Giyotin tipi pencere çok sayıda evde bulunmaktadır.

Kapılar ise yapılarda avlu kapısı, ana giriş kapısı ve oda kapıları olarak değişik biçimler göstermektedir. Ana giriş kapılarıyla genellikle zemin kata doğrudan giriş yapılmaktadır. Sokak kapıları genellikle çift kanatlıdır ve evlerin büyük bölümündeki ana giriş kapılarının üstünde aydınlatma pencereleri bulunmaktadır. Bazı avlu ve sokak giriş kapılarının ahşap işçilikleri oldukça güzeldir.

Oda kapıları da genellikle tek kanatlı ve sade görünümlüdürler.

Çatıların büyük kısmı ahşap çatıdır ve alaturka kiremitle kaplanmıştır. Ancak zaman içerisinde birçok yapıda kiremitler yenilenmiş ve bir kısım tescilli yapılarda da Marsilya kiremit kullanılmıştır.

262 ADA 8 PARSELDEKİ TESCİLLİ TAŞKIRAN KONAĞI

Tescilli yapı Beypazarı ilçesinin merkezi yerindedir. Çarşının hemen yakınındadır. Çevresinde konutlar vardır. Arka parselinde ve çevresinde tescilli yapılar bulunmaktadır, eğimli bir arazidedir. Yapıya zemin kattan ve Lale Sokak üzerinden girilmektedir.

Yapının yapıldığı tarih olarak 1932 yılı belirtilmektedir. Yapı konut olarak yapılmıştır ve bu amaçla kullanılmıştır. Yapı, zemin kat ve birinci kat olmak üzere iki katlıdır. Arada bir ara kat vardır. Yapı temel ve su basman duvarları taş duvardır. Zemin ve birinci kat duvarları ise tuğla duvardır.

Temeller taştan yapılmıştır. Taş malzeme, yapıda; temellerde, bodrum kat duvarlarında ve bahçe duvarı gibi bölümlerde kullanılmıştır. Yapının sokak üzerindeki birinci kat cephesinde ve ön bahçeye bakan cephesinde çıkma vardır. Çıkma ahşap payandalarla desteklenmiştir.

Yapının önünde bahçesi vardır ve bahçe yola bitişiktir. Bahçeden ana yapıya giriş ahşap kapı ile sağlanmaktadır. Ana giriş kapısından içeri girilince zemin katta giriş holü, odalar, mutfak, banyo ve WC bulunmaktadır.

Zemin kattan merdivenle ara kata çıkılmaktadır. Ara katta iki oda bulunmaktadır. Ara kattaki zemin ahşap kaplamaları ve tavandaki ahşap kaplamalar özgündür.

Birinci kata ahşap merdivenle çıkılmaktadır. Ahşap merdiven korkulukları bozulmuş ve kullanılamaz durumdadır. Birinci katın tavan kaplamaları özgündür ve ahşap kaplamadır.

Birinci katta sofa ve sofa çevresine dizili odalar ve mutfak vardır.

Sofa, İç Sofa plan tipinde düzenlenmiştir. Sofa ve odalarda taban kaplamaları ise yine özgün ahşap kaplamadır. Bu yöredeki evlerde döşeme kaplama malzemesi olarak genellikle ahşap kullanılmıştır. Evlerin büyük çoğunluğunda sofada ve odalarda ahşap tahtalar dikine döşenmiştir. Tahta genişliği genellikle 25-30 cm aralığındadır. Boyları ise 1.50-2,0 m arası uzunluğundadır. Yapılarda tavan kaplaması olarak da ahşap kullanılmıştır ve genellikle çitallı ahşap şeklindedir.

Büyük evlerin dışında tavan kaplamaları sade bir düzendedir. Sadece işleve dönüktür. Ahşap döşemenin alt kısmı genellikle genişliği 15 - 20 cm arasında olan ahşaplarla kaplanmıştır. Ahşaplar arasına ise yaklaşık 3 cm genişliğinde çitalar konulmuştur.

Birinci kattaki pencerelerin büyük kısmı özgündür ve ahşaptır. Bu yörede, pencerelerde biçim olarak devirlere göre gelişen tek kanatlı (düşey sürmeli-giyotin), iki, üç ve dört kanatlı pencere örnekleri kullanılmıştır. Düz olan pencere boşluğu bazı yapılarda kemerli yapılmıştır.

Giyotin tipi pencere çok sayıda evde bulunmaktadır. Kapıların tamamı ahşaptır. Bazıları boyanmıştır.

Yapı özgün plan şemasını korumaktadır.

Lale Sokak tarafına bakan cephe üzerinde yol boyunca çıkma bulunmaktadır. Çıkma özgün payandalarla desteklenmiştir. Tüm yapılarda olduğu gibi payandalar ahşaptır. Çıkma üzerinde yapının özgün pencereleri bulunmaktadır.

Sağ tarafta sıra halinde üç adet özgün büyük pencere yer almaktadır. Bu pencerelerin altında sağ yanında bir adet pencere bulunmaktadır. Ortada bir adet özgün büyük pencere yer almaktadır. Sağ tarafta ise iki adet küçük pencere vardır.

Yapının Koruma projeleri; SOYDEMiR MİMARLIK OFİSi tarafından hazırlanmış, Ankara Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından onaylanmış ve Restorasyon projesine uygun olarak 2020 yılında restore edilmiştir.

Restorasyon projesi ile yapı yeniden işlevlendirilmiş ve konaklama yapısına dönüştürülmüştür.

Yapı halen butik otel olarak kullanılmaktadır.

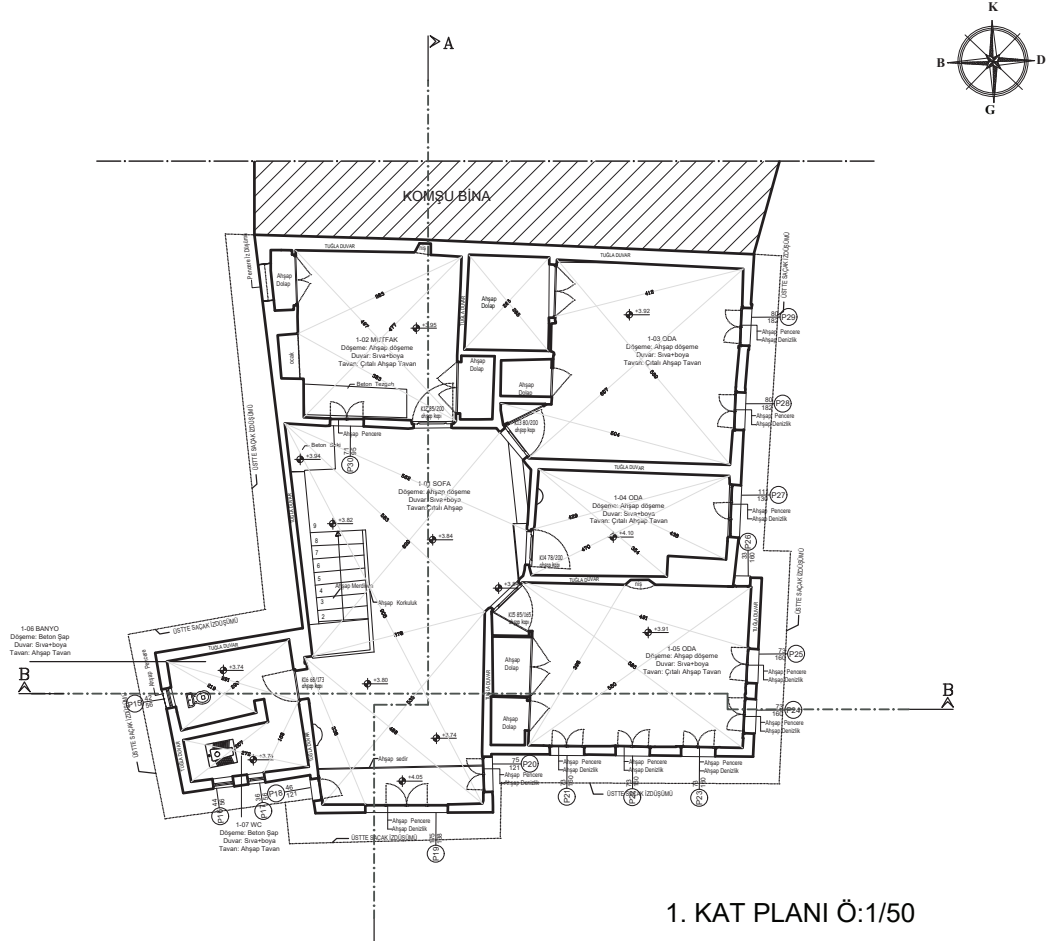

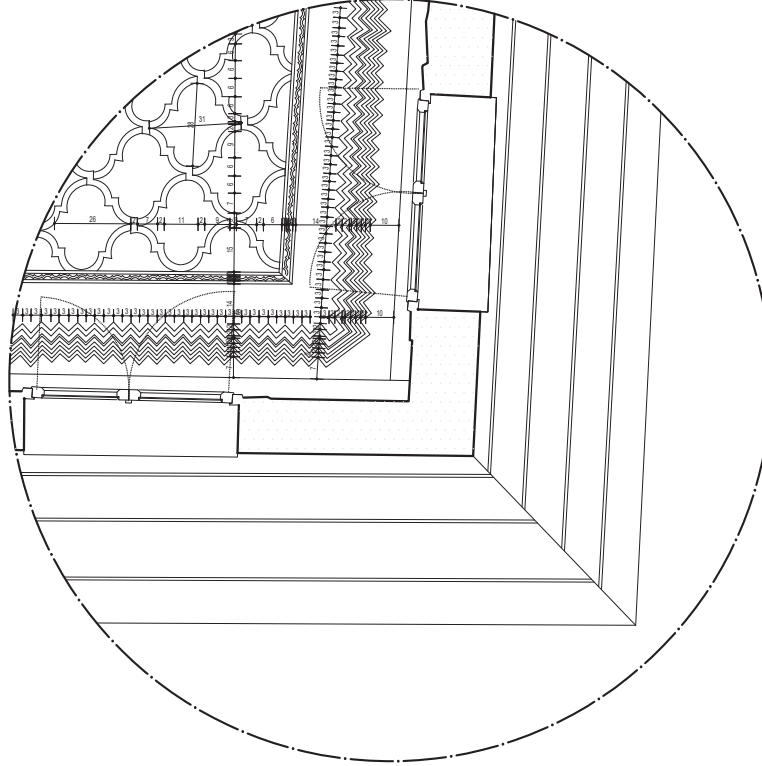
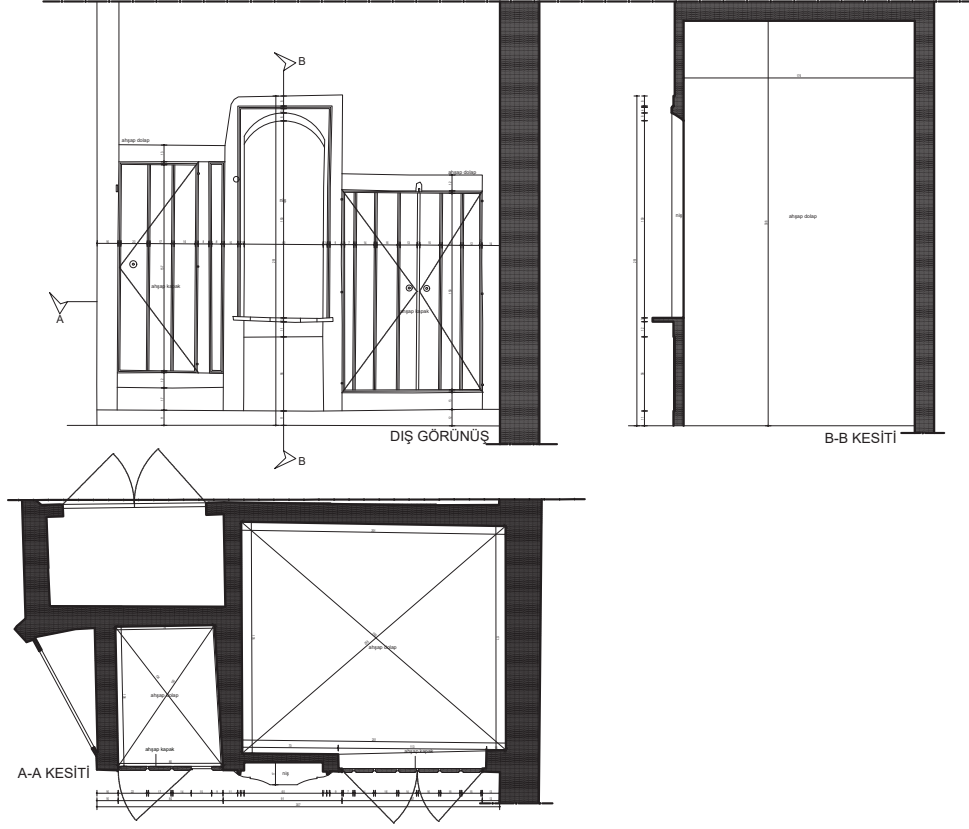
ÖNCESİ

SONRASI

153 NOLU MAHAL
AHŞAP TAVAN
Ö:1/10

ANKARA İLİ AYAŞ İLÇESİ İĞDECI SOKAK NO: 2'DEKİ İMARIN 123 ADA 1 PARSELDEKİ TESCİLLİ YAPI

Tescilli yapı İğdeci Sokak üzerindedir. Eğimli bir sokakta yapılmıştır.

Yapının yapıldığı tarih kesin olarak bilinmemektedir. Ancak yapının 19.yüzyılın ikinci yarısında yapıldığı tahmin edilmektedir.

Yapı bir müddet okul olarak kullanılmış daha sonra ise konut olarak kullanılarak günümüze kadar gelmiştir.

Yapı taş temel üzerine yapılmıştır. Ahşap karkas yapıdır. Su basman duvarları taştır. Zemin kat ve 1. kat duvarları ahşap çatki arası dolgu ile doldurulmuştur. Bu dolgu malzemesi Ayaş'ta yapılmış olan sırlı tuğla benzeri pişmiş toprak malzemesi ve kerpiçtir.

Yapı Ayaş'taki az sayıdaki cihannümalı evlerden biridir. Bu nedenle önemli bir yapıdır.

Yapı, zemin kat ve 1. kat olmak üzere 2 katlıdır. Üstte ise cihannüma yer almaktadır.

Yapı eğimli bir arazi üzerine yapıldığı için İğdeci Sokak üst kotunda, yapı tek katlı, İğdeci Sokağın alt kotunda ve arka

cephede ise yapı 2 katlıdır.

İğdeci Sokak üzerinde zemin katın 2 giriş kapısı, 1. katın ise ayrı giriş kapısı vardır. Yapının her iki yanı bitişik nizamdır.

Cephe duvarları ön cephede beyaz renkli kireç badanadır. Arka cephede ise açık kahve renkli kireç badanadır. Yapının özgün pencereleri giyotindir.

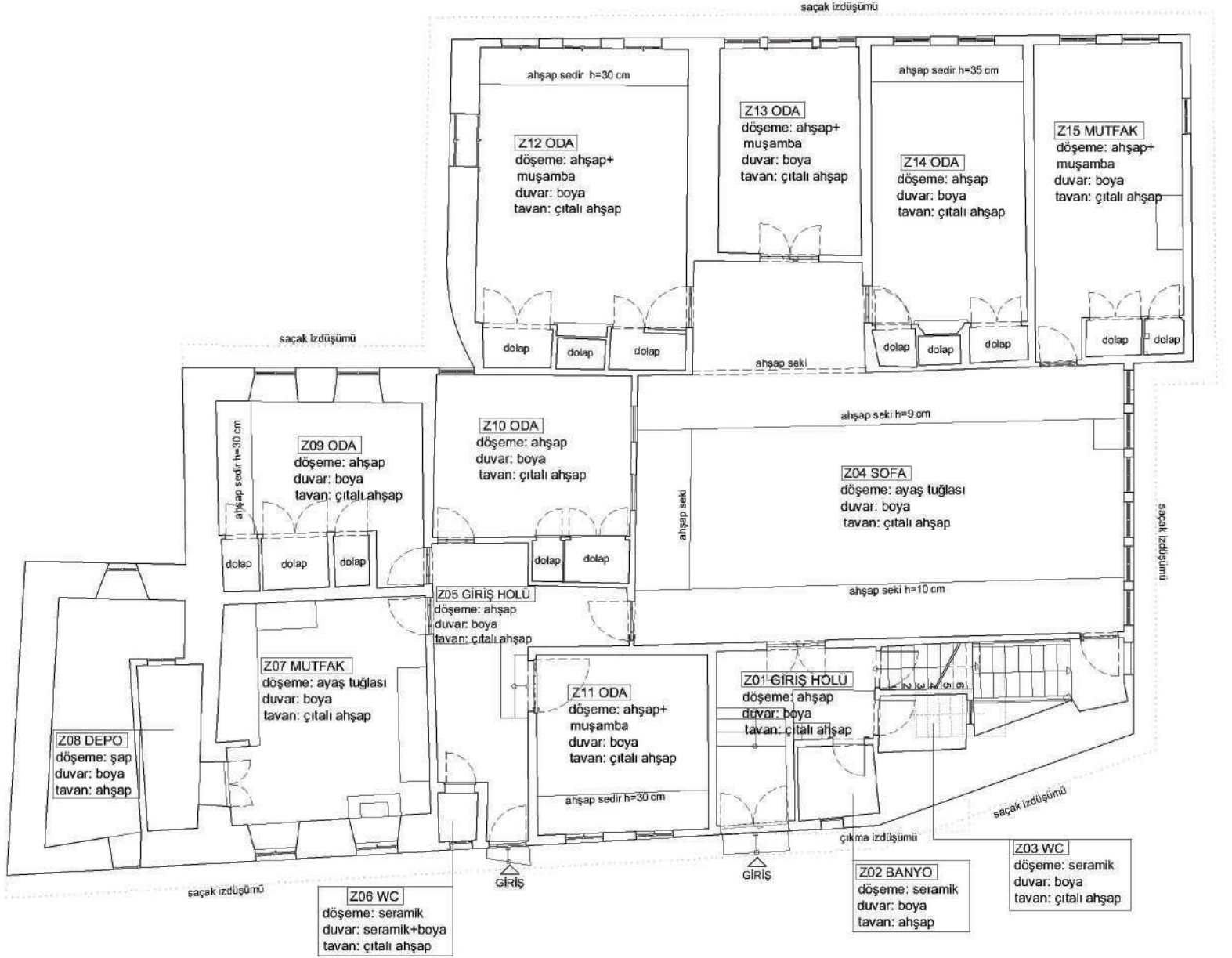
Avlu giriş kapısı oymalı ahşap kapıdır. Özgünlüğünü korumaktadır. Ahşapta bozulmalar olmasına rağmen kapının özgün kilidi ve kapı tokmağı hala kullanılmaktadır.

Girişin sağında tuvalet ve cihannümaya çıkan merdiven yer almaktadır.

Giriş holünden büyük bir sofaya ulaşılmaktadır. Sofaya açılan 3 adet oda ve mutfak vardır. Odalar arasında eyvan yer alır. Eyvanın her iki yanında ahşap göğüslemeler vardır. Sofa tavanında işlemeli ahşap bir göbek vardır.

Sofanın bir bölümünde yer döşemesi Ayaş'ta üretilen pişmiş topraktan yapılan karolar vardır.

ZEMİN KAT PLANI Ö:1/50

Tavan döşemeleri ise çıtalı ahşaptır. Sofanın tavanında özellikli ve özgün ahşap tavan göbeği vardır. Sofa tavanı Ayaş'taki en özellikli tavan çalışması olarak kendini göstermektedir.

Odalardaki ahşap dolaplar özgünlüğünü korumaktadır. 2 adet oymalı ahşap kapı vardır.

İğdeci Sokak üzerindeki giriş kapısı üzerinde çiçek desenli

pencere düzenlenmiştir.

Arka cephede cephe boyunca çıkma yer almaktadır.

Arka cephede biri büyük ve kemerli olmak üzere 8 adet pencere vardır. Pencereleer giyotin penceredir.

Yapı, 2023 yılında Ankara Valiliği tarafından restore edilmiştir.

ANKARA İLİ GÜDÜL İLÇESİ 159 ADA 103 PARSELDEKİ TESCİLLİ YAPI

GELENEKSEL GÜDÜL EVLERİ

Güdül ilçesi, Ankara kent merkezine yaklaşık 90 kilometre uzaklıkta.

Önemli beldeleri, Çağa, Sorgun, ve Yeşilöz'dür. Bu beldelerdeki doğal güzellikler ve köylerdeki yeşil doku yörenin gezilebilir olmasını sağlamıştır diyebilirim.

İlçe yakınından geçen, Sakarya ırmağının bir kolu olan Kirmir Çayı çevresindeki yeşil ve doğal doku gerçekten görülmeye değer. Özellikle bahar aylarında rengarenk ağaçlar ve bitki dokusu insanı adeta mest ediyor.

Kirmir Çayı boyunca kayalara oyulmuş İnönü mağaraları, yörenin güzellikleri içersindedir. Kayalıkların M.Ö. 2000 yılı civarına tarihlendiği ve Hititlere ait olduğu belgelenmektedir.

Güdül çevresinde çıkan belgelerden, bu bölgede, Hititler, Frigler, daha sonraları Romalılar ve Bizanslıların yaşadığı anlaşılmaktadır.

Bu günkü yerleşim ise Anadolu Selçuklu hükümdarlarından Ankara Valisi olan Güdül Bey tarafından kurulmuştur.

Şimdiki yerleşimin yaklaşık 850 yıllık bir tarihi olduğu bilinmektedir.

Cumhuriyet döneminde, Ayaş ilçesine bağlı bir nahiye iken 1 Eylül 1957'de, 7030 sayılı Kanun ile ilçe olmuştur.

İlçenin ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır. Başlıca ürünleri arasında, buğday, kiraz, dut, sebze ve üzüm gelmektedir. Ayrıca elma, armut ve nohut yetiştirilmektedir. Kiraz üretimi yörenin önemli bir geçim kaynağıdır.

Güdül çarşısında, kentsel sit alanı içinde yer alan Leblebiciler Sokağında leblebi imalatı da yapılmaktadır.

Son yıllarda Güdül ve köylerinde önemli derecede ekolojik tarım yapılmaktadır. 2000 li yılların başında başlayan ekolojik tarım , bu gün oldukça gelişmiş ve büyümüş durumdadır.

Özellikle Tahtacıörencik köyü ve diğer köylerdeki örgütlenmeler göze çarpmaktadır.

Tahtacıörencik köyünde doğal çevreyi, doğal yaşamı ve doğa dostu üretim pratiklerini koruyup geliştirmeyi ve sürdürülebilir bir kırsal gelişimi amaçlayan bir oluşum mevcuttur.

Üreticiler tarafından üretilen doğal besinler doğrudan halka ulaştırılıyor.

Sebze meyvelerin yanı sıra hayvansal gıda olarak süt, yoğurt, peynir, et ve yumurta üretimi. Salça, reçel gibi geleneksel ürünleri de tüketicilere doğrudan sunuluyor. Kısacası doğaya ve insan sağlığına saygılı üretim modeli geliştirilmiş.

Geleneksel Güdül evlerinin büyük çoğunluğu iki katlıdır. Tek ve üç katlı örneklerle de rastlanılmaktadır

Eski dokunun bulunduğu kent merkezinde ve Arasta çevresindeki 50 civarı geleneksel ev , iki cami, 4 çeşme ve 15 civarı Dükkan tescillidir.

Ankara Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından tescil edilen yapılarla birlikte bu bölge kentsel sit alanı olarak da ilan edilmiştir. Ayrıca Leblebiciler sokağındaki dükkanlar da tescillidir.

2005 yılında, bu yapıların bir bölümü için restorasyon çalışmalarına başlanılmış ve tek yapı ölçeğinde de olsa çalışmalar gerek Belediye gerekse vatandaşlar tarafından devam etmektedir. Merkezdeki birkaç konak restore

edilmiş ve toplum hizmetine sunulmuştur.

Kentin en önemli geleneksel evlerinden biri kent müzesidir.

İki katlı taş temel ve bodrum kat üzerinde yükselen, ahşap saçakları, ahşap alınlığı, kat silmeleri ve ön cephedeki çıkması ile oldukça nitelikli bir konak.

İç mekanlardaki ahşap tavanlar ve ahşap dolaplar oldukça güzel ve nitelikli.

Güdül'ün yaşamını ve kültürel değerlerini yansıtan eserler ve Güdül'e ait hediyelik eşya, el sanatları ve yöresel ürünlerin satıldığı, kent müzesi görülmeye değer.

Kentin bir diğer önemli yapısı da , merkezdeki şu anda belediye misafirhanesi olarak kullanılan Konaktır.

3 katlı konak taş temel üzerine kuruludur. Zemin kat duvarları taş, üst katlar ise ahşap çatkılı kerpiç dolgudur. Çatı, saçaklar, kat silmeleri ve iç mekandaki döşemeler, tavanlar ahşap malzeme kullanılarak yapılmıştır.

Ayrıca her odada nitelikli ahşap dolaplar düzenlenmiştir. Dolapların bir gözü gusülhane olarak kullanılmış diğer bölümleri ise yüklük, lambalık gibi kullanıma dönüktür.

Geleneksel Güdül evleri genellikle hımiş yapı tekniğinde yapılmıştır. "Hımiş" yapı tekniği Anadolu'dan Balkanlara kadar uzanan coğrafyada çokça kullanılmıştır. Bu tekniğe göre, ahşap çatki arası kerpiç ile doldurulmakta, temeller ve bodrum kat çoğunlukla taştan örülmektedir. Güdül ve köylerinde örneğin Tahtacıörencik köyünde olduğu gibi bazı Geleneksel evler de Ahşap bağdadi tekniği ile yapılmıştır.

Bağdadi tekniği; Taşıyıcı ahşap kolon ve kirişlerin oluşturduğu sistem arasına kırık tuğla, kiremit veya çamur harç doldurulup içten ve dıştan ahşap çıtayla kaplanarak yapılan duvarların yapım tekniğidir.

Bu duvarlar genellikle kerpiç harçı ile doldurulmuş.

Geleneksel Güdül evlerinin bazılarında en üstte Cihannümalı yer almaktadır. Bu yörede kuşkuna veya kuşluk da denilmektedir.

Zemin katta ahır, samanlık, kiler, depo ve tuvalet gibi mekanlar bulunmaktadır.

Bazı evlerde ara kat bulunmaktadır. Ara katta, mutfak, kış odası gibi mekanlar düzenlenmiştir.

Esas yaşam alanı üst kattır. Üst katta ise sofa ve odalar yer almaktadır. İç sofa etrafına odalar dizilmiştir.

Anadolu'nun çeşitli yörelerindeki evlerde uygulanan sofalı plan tiplerinden "İç Sofalı Plan Tipi" Güdül geleneksel evlerinde çokça uygulanmıştır.

İç sofanın bir ucu sokağa bakarken, diğer ucu avluya bakar.

Kat döşemeleri, döşeme kaplamaları, kapılar, pencereler, tavan kaplamaları, duvar çatkıları, çatılar, kat silmeleri ve dolaplar gibi yapının birçok ögesi ahşaptır.

Bazı evlerde ise gösterişli ve ahşap işlemeli tavan kaplamaları görülmüştür.

Sofanın ortasında çok özellikli bir tavan göbeklerinin bulunduğu evlerde vardır.

Güdül evlerinde, Geleneksel Türk evlerinde olduğu gibi konutların büyük çoğunluğunda en az bir odada yüklük, ocak ve gusülhaneden oluşan bir düzenleme mutlaka bulunur.

Giyotin tipi pencere çok sayıda evde bulunmaktadır.

Sokak kapıları genellikle çift kanatlıdır ve evlerin büyük bölümündeki ana giriş kapılarının üstünde aydınlatma pencereleri bulunmaktadır. Bazı avlu ve sokak giriş kapılarının ahşap işçilikleri oldukça güzeldir.

Oda kapıları da genellikle tek kanatlı ve sade görünümlüdürler.

Çatıların büyük kısmı ahşap çatıdır ve alaturka kiremitle kaplanmıştır. Bazı evlerin saçakları oldukça geniş olmakla beraber, büyük çoğunluğu 60cm - 80cm genişliğindedir

ve oldukça sade görünümlüdür. Saçaklar ahşaptır.

Ankara'ya oldukça yakın olan İpek yolu üzerindeki Güdül Geleneksel evlerini, konakları, Güdül kent müzesini, Kirmir Çayını, İnönü Mağaralarını, köylerde yapılan ekolojik tarımı ve doğal güzellikleri gezmek ve görmek gerektiği düşüncesindeyim...

159 ADA 103 PARSELDEKİ TESCİLLİ YAPI

Tescilli yapı ana cadde üzerindedir. Köşe başı parsel konumundadır.

Yapı, girişten arkaya doğru eğimli bir arazidedir. Yapı İnkılap Caddesi ile Başöğretmen İzci Bey Sokağı'nın kesiştiği parsel üzerindedir. Yapıya İnkılap Caddesi üzerinden girilmektedir. Yapının iki cephesi yola cephelidir.

Yapının yapıldığı tarih olarak 1952 yılı belirtilmektedir. Yapı konut olarak yapılmıştır. Yapıldığı tarihten bugüne kadar da konut olarak kullanılmıştır. Yapı girişten arkaya doğru eğimli bir araziye oturmaktadır ve bodrum kat, zemin kat ve birinci kat olarak üç katlıdır. Bu amaçla; bodrum kat depo, zemin kat ve birinci kat yaşam katları olarak kullanılmaktadır. Bodrum kat aynı zamanda ahır, samanlık olarak da kullanılmıştır. Bodrum kata bahçeden giriş sağlanmaktadır. Yapı taş temel üzerine yapılmıştır. Su basman duvarları taştır. Bodrum ve zemin kat duvarları

taş duvardır. Birinci kat duvarları ise tuğla duvardır.

Yapıda ahşap malzeme bolca kullanılmıştır. Bu yörede ahşap malzeme geleneksel yapıların vazgeçilmez öğelerindendir. Kat döşemeleri, döşeme kaplamaları, kapılar, pencereler, tavan kaplamaları, duvar çatkıları, çatılar, yatay ve düşey kat silmeleri ve dolaplar gibi yapının birçok ögesi ahşap malzemedir.

Yapının ön cephesinde kapı üstünde çıkma vardır. Çıkma altında sağda ve solda simetrik olarak yerleşen iki adet ahşap payanda düzenlenmiştir. Çıkma, üstte ahşap alınlık ile sonlanmaktadır.

Ön cephedeki alınlığın eşi sağ yan cephede de mevcuttur. Bu alınlığın altında çıkma olduğu ve çıkma ile birbirini tamamladığı tahmin edilmektedir ancak bu çıkma günümüzde yoktur, yıkılmıştır. Giriş kapısı ahşap ve özgündür, değişikliğe uğramamıştır. Kapı üstünde, bu yörede sıkça görülen kapı üstü pencere yer almaktadır. Bu pencereler aydınlatma penceresi olarak da adlandırılmaktadır. Kapı üstü pencere demir parmaklıkla kaplıdır.

Ayaş, Beypazarı ve Gündül yöresinde yapılarda kapılar; avlu kapısı, ana giriş kapısı ve oda kapıları olarak değişik biçimler göstermektedir. Bu evde olduğu gibi birçok evde ana giriş kapılarıyla genellikle zemin kata doğrudan giriş yapılmaktadır. Sokak kapıları genellikle çift kanatlıdır ve yukarıda da belirtildiği gibi evlerin büyük bölümündeki ana giriş kapılarının üstünde aydınlatma pencereleri bulunmaktadır.

Ayaş, Gündül ve Beypazarı'nı içine alan yörede, geleneksel yapıların cephe düzeninde karşımıza çıkan önemli cephe öğelerinden biri de çıkmalardır. Çıkmalar; cephe ortasından yapılan tek çıkmalar, iki köşedeki çıkmalar, düz kat çıkması ve gönyeli çıkmalar şeklinde çeşitlilik göstermektedir. Genellikle yapının arazi durumuna ve komşu yapılara göre değişiklik gösterir. Yapıların genelinde çıkma altları ahşap kaplamalıdır ve ahşap kaplamalar eliböğünde veya koçbaşlarıyla tamamlanmaktadır.

Zemin kattaki giriş kapısından sofaya girilmektedir. Sofa çevresinde odalar, mutfak, WC, banyo, ana merdiven bulunmaktadır. Ana merdiven üst kata devam etmektedir.

Üst kat tipik bir "İç Sofalı Plan Tipi"dir. Sofanın bir ucu ön yola diğer ucu ise arka bahçeye bakmaktadır. Sofaya odalar, WC ve banyo bakmaktadır.

Anadolu'nun çeşitli yörelerindeki evlerde uygulanan sofalı plan tiplerinden "İç Sofalı Plan Tipi" bu yörede Ayaş, Gündül ve Beypazarı evlerinde de uygulanmıştır. Evlerin büyük çoğunluğunda iç sofa etrafına odalar mutfak, WC ve banyo dizilmiştir.

İç sofanın her iki ucu da genellikle sokağa bakmaktadır.

Bazı evlerde ise sofanın bir ucu sokağa bakarken, diğer ucu avluya veya bahçeye bakar.

Birinci katta sofa ve odalarda tavan kaplamaları çitallı ahşaptır ve özgündür. Zemin katta sofada ise tavan ahşap kiriftir. Odalarda çitallı ahşap kullanılmıştır. Sofa ve odalarda taban kaplamaları ise yine özgün ahşap kaplamadır.

Zemin katta mutfak kısmında ocak yer almaktadır ve özgündür. Yapıların büyük kısmında, ısıtma ve yemek pişirme eylemlerinin gerçekleştirildiği ocaklar, oda içerisinde önemli bir yer tutmaktadır.

Bu şekildeki az özenli odalarda ocak; ateş yeri ve bacadan oluşmaktadır. Herhangi bir kapak ya da davlumbaz yapılmamıştır. Bu evdeki ocakta da herhangi bir kapak ya da davlumbaz yoktur.

Bu yörede, pencerelerde biçim olarak devirlere göre gelişen tek kanatlı (düşey sürmeli-giyotin), iki, üç ve dört kanatlı pencere örnekleri kullanılmıştır. Düz olan pencere boşluğu bazı yapılarda kemerli yapılmıştır. Giyotin tipi pencere çok sayıda evde bulunmaktadır. Ancak bazı evlerde zaman içerisinde giyotin tipi pencereler değişikliğe uğramış ve genellikle PVC pencere olarak değişmiştir. Çalışma yapılan bazı evlerdeki ev hanımları giyotin pencerelerin değiştirilmesini talep etmişlerdir. Nedeni sorulduğunda ise bu pencerelerin dışa bakan yüzlerinin temizliğinin zor olduğunu ve çoğu zaman temizleyemediklerinden şikâyet etmişlerdir.

Bu yapıda da pencerelerin bir kısmı özgündür ve ahşaptır. Özgün pencerede, üç sıra hâlinde üç bölme ve ortada açılan kanat bulunmaktadır.

Kapıların tamamı ahşaptır. Bazıları boyanmıştır. Bodrum katın ahır ve samanlık olarak yapıldığı tahmin edilmektedir. Günümüzde ise depo olarak kullanılmaktadır. Bodrum girişi bahçeden yapılmaktadır.

Bazı evlerin saçakları oldukça geniş olmakla beraber, büyük çoğunluğu 60 cm - 80 cm genişliğindedir ve oldukça sade görünümlüdür. Saçaklar ahşaptır. Yapının önünde cephe ortasında tek çıkma yapılmıştır. Çıkma altında sağda ve solda iki adet ahşap payanda vardır. Çıkma üstte ahşap alınlık ile sonlanmaktadır.

Zemin katta, giriş kapısı ve üstünde aydınlatma penceresi yer almaktadır. Kapının her iki yanında birer oda penceresi yer almaktadır. Pencereler tek kanatlıdır. Birinci katta üç büyük pencere yer almaktadır. Büyük pencereler, çıkmada bir adet, sağında ve solunda birer adettir. Yapının ve çıkmanın köşelerinde yatayda ve düşeyde ahşap kat silmeleri düzenlenmiştir. Kat silmeleri, saçak altları, pencere kenarları, pencere ahşapları ve giriş kapısı geçtiğimiz seneler içerisinde belediye tarafından kahverengi renge boyanmıştır.

Sağ yan cephede birinci katta iki büyük pencere ve zemin katta iki küçük pencere, bodrum katta ise bahçe çıkış kapısı yer almaktadır. Yapının köşelerinde yatayda ve düşeyde ahşap kat silmeleri düzenlenmiştir.

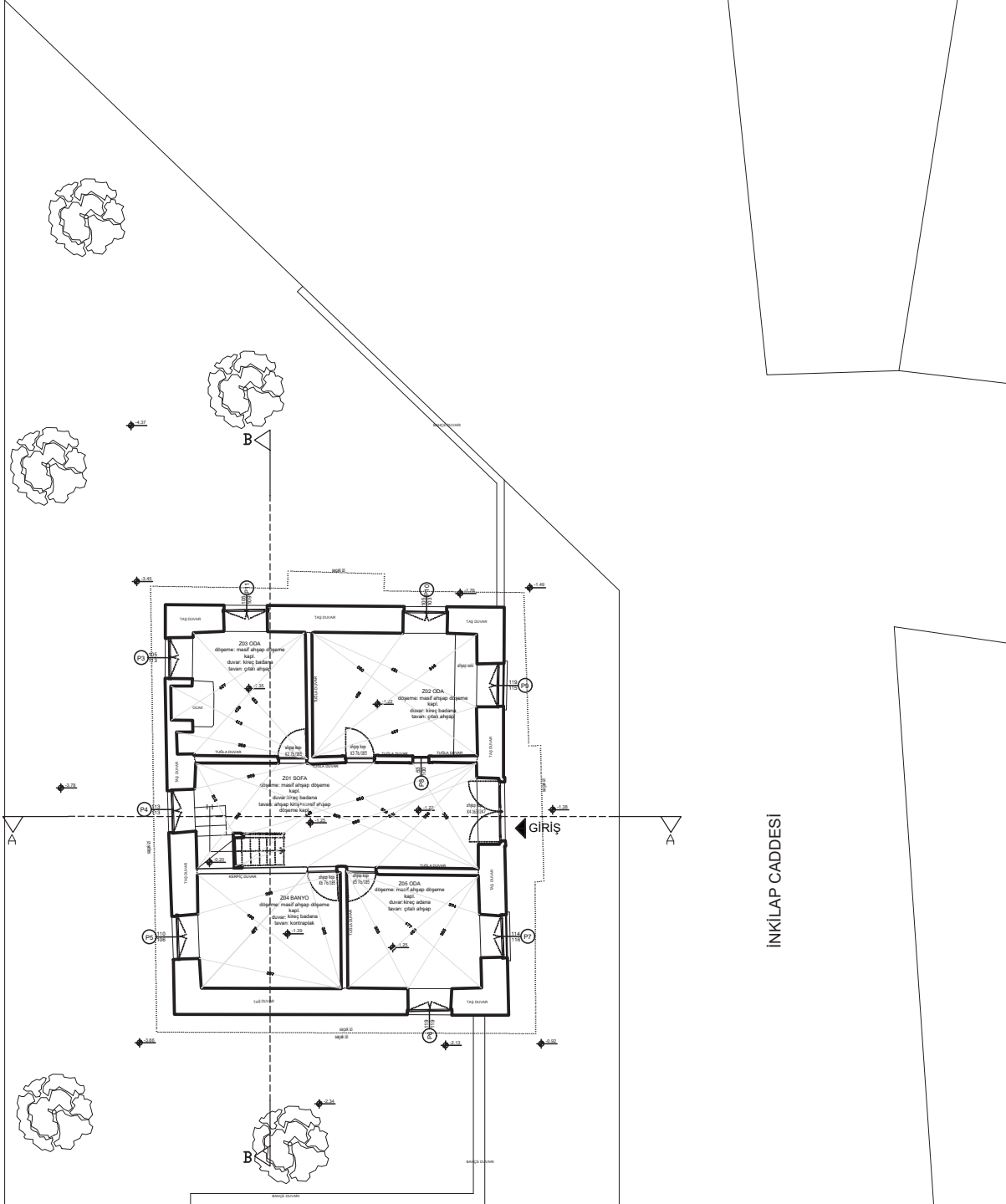
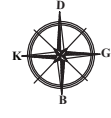
Üstte ise ahşap alınlık yer almaktadır. Bu alınlığın daha önce var olan balkon üstünde yapıldığı tahmin edilmektedir. Sol yan cephede birinci katta iki büyük pencere ve zemin katta iki küçük pencere yer almaktadır. Yapının köşelerinde yatayda ve düşeyde ahşap kat silmeleri düzenlenmiştir. Arka cephede, birinci katta iki büyük pencere, zemin katta bir adet küçük pencere ve bodrum katta depoya ait bir küçük pencere yer almaktadır.

Yapı; Soydemir Mimarlık Ofisi tarafından hazırlanan ve Ankara 1 Numaralı Kültür varlıklar Koruma Bölge Kurulu tarafından onaylanan projelerine uygun olarak 2018 yılında kısmi olarak restore edilmiştir.

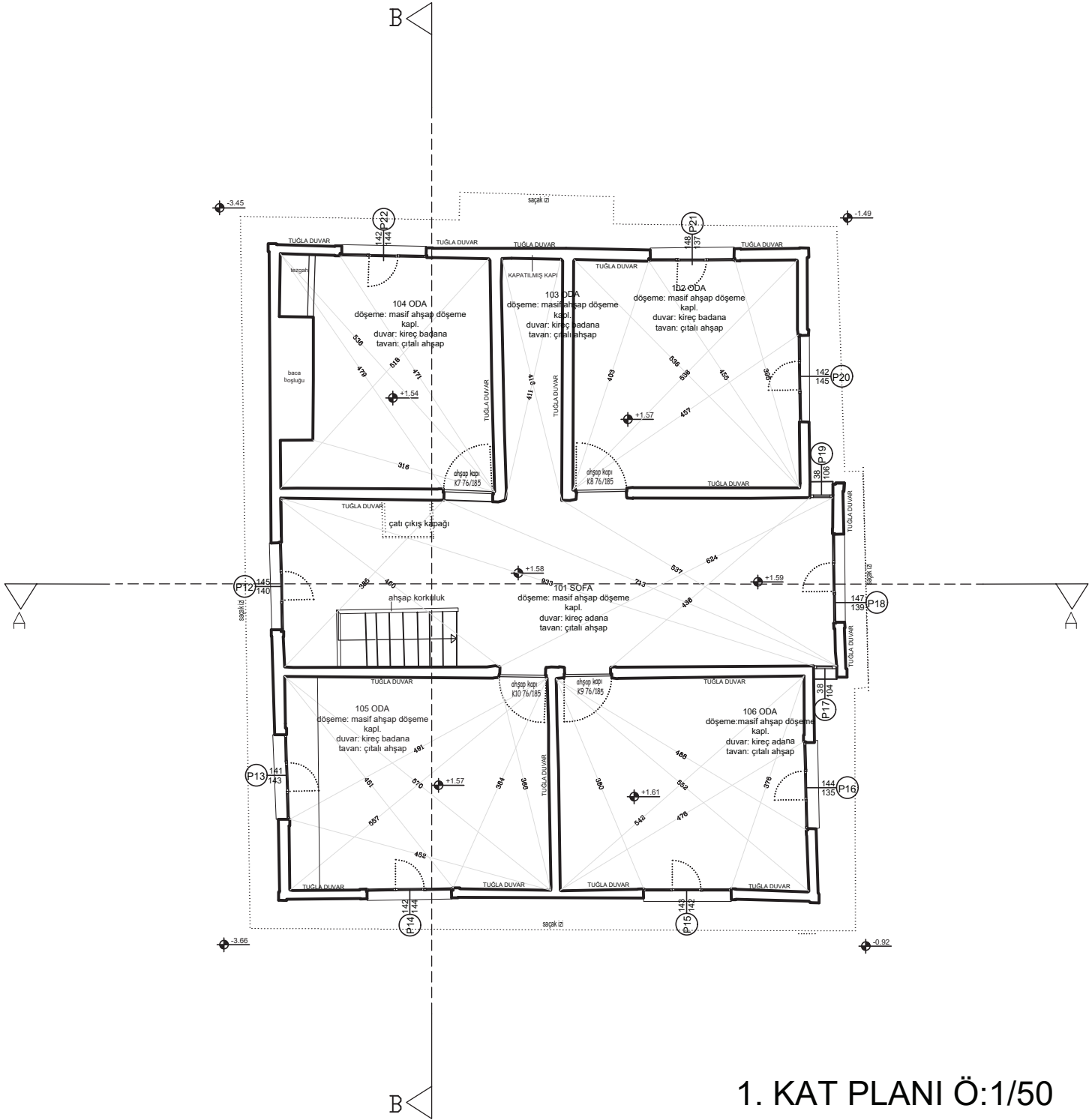
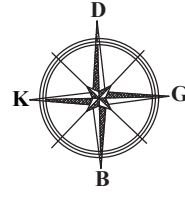

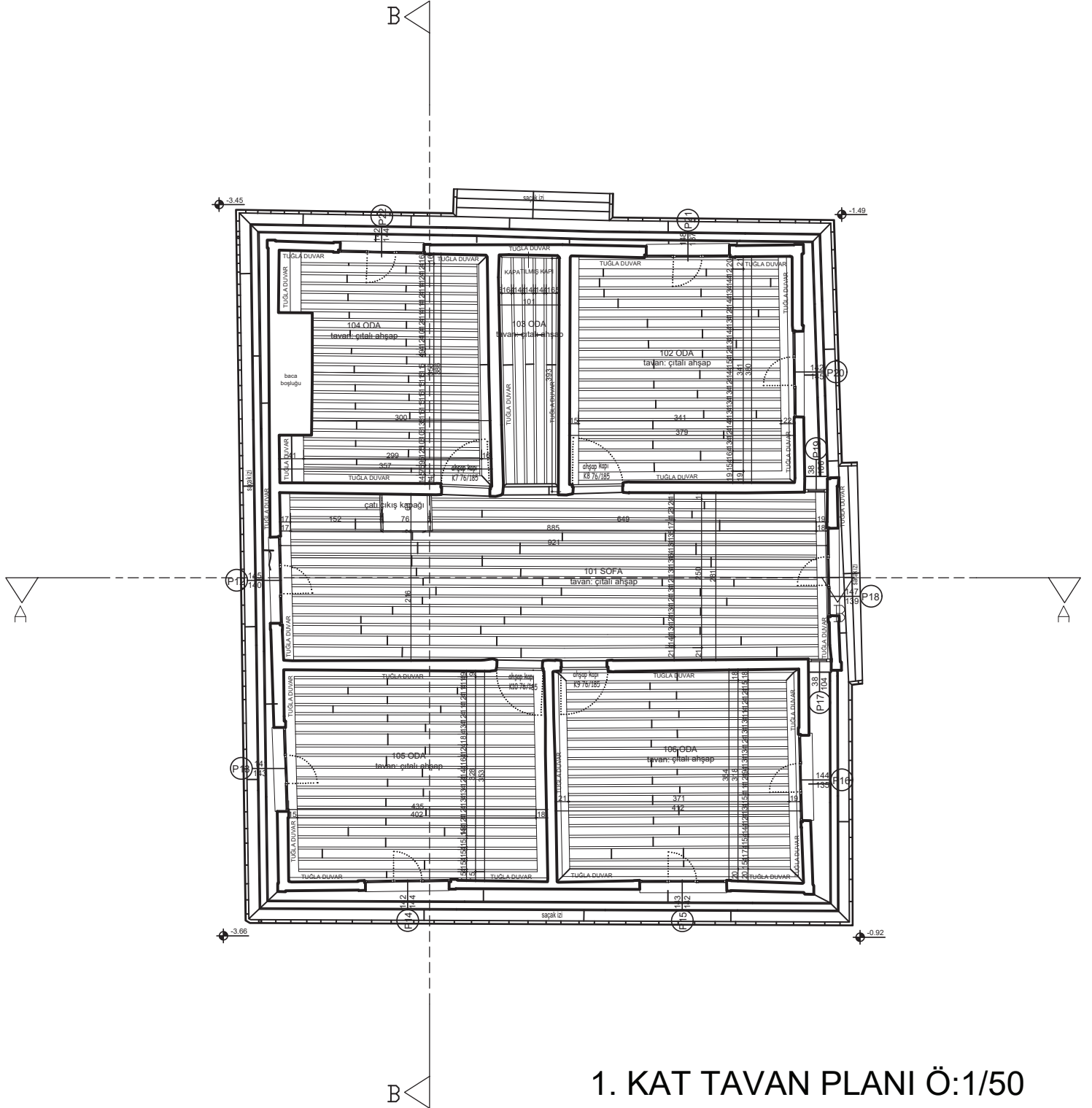
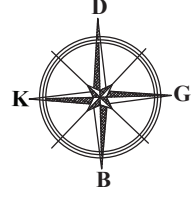

BAŞÖĞRETMEN İZCİ BEY SOKAK

ZEMİN KAT PLANI Ö:1/50

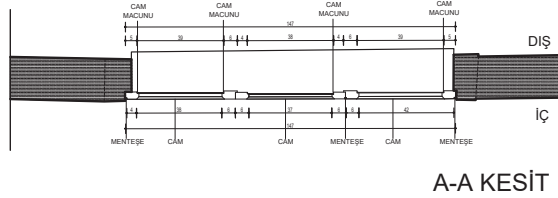
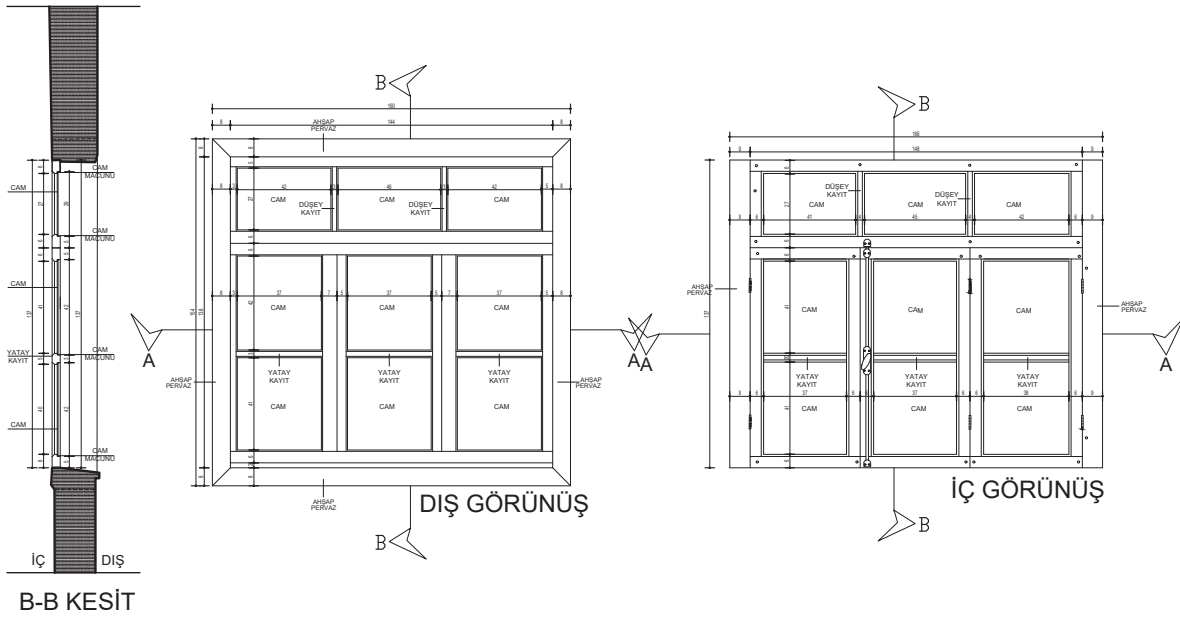

1. KAT TAVAN PLANI Ö:1/50

GÜNEY CEPHESİ Ö:1/50

102 NOLU MAHAL
AHSAP PENCERE
P21 148 / 137
Ö:1/10

ANKARA İLİ NALLIHAN İLÇESİ 112 ADA 7 PARSELDEKİ TESCİLLİ YAPI (ESKİ SEFA OTELİ)

GELENEKSEL NALLIHAN EVLERİ VE KÜLTÜREL DEĞERLERİ

Nallıhan, Ankara'nın batısında, Ankara- Adapazarı yolu üzerinde, şirin ve tarihî bir ilçedir. Benim'de sık sık gittiğim ve sevdiğim bir kent. Aslında Ankara'ya pek de yakın değil. Ankara'nın ilçelerinden Şereflikoçhisar la birlikte en uzaklarından biri. Ankara'ya uzaklığı 161 km.

Nallıhan'ın doğusunda Beypazarı, Kuzeyinde ise Bolu ve Mudurnu bulunmaktadır.

Nallıhanın ve çevresinde milattan önce ve sonra Frig, Roma ve Bizans yerleşmeleri olduğu bilinmektedir. Antik Roma yolu üzerinde bulunmaktadır. Bu nedenle bölge ticari ve askeri yönden önemli bir bölgeydi.

Nallıhan aynı zamanda İpek Yolu üzerinde de bulunmaktadır.

Ayaş, Beypazarı, Çayırhan, Nallıhan, Göynük ve Adapazı önemli bir İpek Yolu güzergâhıdır. Beypazarı,Çayırhan ve Nallıhandaki hanların yapılış amacı bu nedenledir.

Osmanlı Dönemi'nde, tarihi Roma Yolu üzerine ; 1603-1617 yılları arasında Osmanlı padişahı olan Sultan 1. Ahmet'in Veziri olan Nasuh Paşa tarafından bu yol üzerine 3 adet han yaptırılmıştır. Bu hanlar : Çayır Han, Nasuh Paşa Han ve Ulu Han dır.

Ayrıca Nasuh Paşa, Nallıhan'da 1 cami ve birde Hamam yaptırır.

Osmanlı Devleti'nin kuruluşunda, çevresiyle birlikte büyük bölümü Ormanlarla kaplı olan ilçenin ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayanır.

Günümüzde, Nallıhan'ın yakınında bulunan, Hasan Polatkan Barajı, Gökçekaya Barajı ve Çayırhan termik santrali bulunmaktadır.

Ayrıca Nallıhan kuş cenneti bir çok yerli turistin ilgisini çekmektedir.

Aladağ çayı ve çayın baraja döküldüğü yerde oluşan sazlıklar ile söğütlikler ve tarım arazisinde değişik türden kuş grupları bu alanda yaşamaktadır.

Nallıhan kuş cennetinde 190 civarında kuş türünün yaşadığı belirtilmektedir. Ayrıca bu kuşların söğüt ağaçlarında yuva yaptıkları da gözlenmektedir. Kuş cennetinin arkasında yer alan kayalıklarda da çeşitli üreme habitatları oluşmuştur. Bu alanın fotoğraf çekmek için de çok güzel bir bölge olduğunu belirtmek isterim.

Zaten yol üzerindeki gözlemleme alanı, fotoğraf çekme imkânını bize fazlasıyla sunmaktadır.

Nallıhan da eski tarihler de çok sayıda tescilli yapı varmış. Ancak günümüze kadar sık sık çıkan yangınlarda çok sayıda tescilli yapı yanmış ve yok olmuş. Günümüze sadece 20 civarında tescilli yapı geriye kalmış.

Çarşının üst kısmındaki yamaçlardaki geleneksel yapılar neredeyse sırt sırta olacak şekilde çok sık bir doku meydana getirmektedirler.

Nallıhan geleneksel evleri, genellikle 2-3 katlıdır.

Nallıhan'ın geleneksel mimarisinde taşıyıcı sistem kurgusu ahşap karkastır. Temel malzeme, ahşap, taş ve kerpiçtir.

Üst katlar asıl yaşama alanıdır. Sofa etrafında odalar dizilmiştir. Geleneksel evlerin büyük kısmı iç sofalı olarak planlanmıştır.

Yemek yeme, yatma, yıkanma gibi yaşam alanları bu kattadır.

Birçok yapının üst katlarında da sofa bölümü mevcuttur. Anadolu'nun çeşitli yörelerindeki evlerde uygulanan sofalı plan tiplerinden "iç sofalı plan tipi" Nallıhan evlerinde de uygulanmıştır.

Nallıhan evlerinde ahşap malzeme bolca kullanılmıştır.

Ahşabın, diğer yapı malzemelerine göre daha esnek ve daha kolay işlenebilir olması bu malzemenin kullanılmasının nedenlerinden biridir. Diğer neden ise bölgede bolca ormanlık alan bulunmasıdır.

Bazı yapılar ise taş temel üzerine kurulu ahşap yapılardır.

İlçede ahşap yapılara az da olsa rastlanmaktadır.

Nallıhan'da en önemli merkez Eski Çarşı ve çevresidir. Çarşı, onlarca dükkan, Nasuhpaşa Hanı, Nasuhpaşa Camisi ve birçok sokaktan oluşmaktadır. Bu dükkânlar günün her saatinde canlı ve alışverişin yapıldığı noktalardır. Dükkân cepheleri yakın zamanda ahşap kaplamalarla yenilenmiştir.

Nallıhan'ın en önemli kültür mirası belki de Nasuh Paşa Hanı'dır. Osmanlı Padişahı olan Sultan 1. Ahmet'in sadrazamı olan Nasuh Paşa, 1603-1617 yılları arasında bu güzergâh üzerinde 3 tane han, bir cami ve birde Hamam yaptırmıştır. İpek Yolu üzerinde 3 han bulunmaktadır. Nasuh Paşa Han, Çayırhan ve Uluhan dır.

Kaynaklara göre: Nasuh Paşa Han'ın, Osmanlı Veziri (Bakan) tarafından miladi 1605 yılının nisan ayının üçünde başlatılıp, 1606 yılının temmuz-ağustos ayları arasında tamamlandığı ifade edilmektedir.

Bir zamanlar hanın cümle kapısında asılı duran deve nalından ötürü, yapının Nallıhan ismini aldığını söylenmektedir. Yine bir başka rivayete göre hana uğrayan kervanlardaki develerin nallarının bakımının yapıldığıdır.

Hanın Rölöve, projelerini hazırlayan arkadaşım Mimar Vedat Ağca tarafından hazırlanan rapora göre: dikdörtgen bir plan şemasına sahiptir. Özgün kalan han kapısı dışındaki kapının her iki yanında yer alan özgün odalar haricindeki duvarlar moloz taş örgüsü ile kargir olarak inşa edilmiştir. Moloz taşların arası yatay ve dikey olarak yerleştirilmiş tuğlalarla takviye edilmiş, zaman zaman da küçük çakıllı harçla doldurulmuştur. Derzleri kireç harçlıdır. Düzgün kesme taş kaplama ile yapılan han kapısı dairevi, geniş ve uzunca tonoz biçimindedir.

Zemin katta ve üst katta bolca dükkân vardır.

Günümüzde bu dükkânlar'da Nallıhan yöresel ürünleri ve el emeği hediyeelik eşyalar ve iğne oyları satılmaktadır. Bu nedenle, Nasuh Paşa Hanı, Nallıhan'a gelen yerli ve yabancı turistlerin uğrak yeri hâline gelmiştir.

112 ADA 7 PARSELDEKİ TESCİLLİ YAPI (ESKİ SEFA OTELİ)

Tescilli yapı Nallıhan ilçesinin merkezi yerinde ve çarşıdadır. Çevresinde işyerleri ve konutlar vardır. Cadde üzerindedir. Üç yola cephelidir. Köşe başı parsel konumundadır. Çevresinde Nallıhan geleneksel çarşısı yer almakta, biraz aşağıda ise Nasuh Paşa Camisi ve Nasuh Paşa Hanı bulunmaktadır.

Yapı girişten arkaya doğru eğimli bir arazidedir. Yapı, Nasuh Paşa Caddesi, Cumhuriyet 2 Sokağı ve Lale Sokağı'na cephelidir. Zemin kattaki Dükkânlarla Cumhuriyet 2 Sokağı'ndan, birinci kata ise Nasuh Paşa Caddesi üzerinden girilmektedir.

Yapının yapıldığı tarih olarak 1921 yılı olarak belirtilmektedir. Yapı konut ve otel olarak yapılmıştır ve bu amaçla kullanılmıştır. Yapı, şu andaki maliklerin dedeleri tarafından yapılmıştır. Yapının sahibi olan dede aynı zamanda bir marangoz ustası olduğundan yapıyı kendisi yapmıştır. Yapı Nallıhan'ın ilk oteli olarak tarihe geçmiştir.

Yapı arkaya doğru eğimli bir araziye oturmaktadır ve zemin kat, ara kat ve birinci kat olarak üç katlıdır. Girişin bir bölümü, ara kat ve birinci katın bir bölümü otel olarak planlanmış ve otel olarak kullanılmıştır. Birinci katın bir bölümü ise yapının sahiplerinin konutu olarak planlanmış

ve kullanılmıştır. Zemin katta ise kahvehane ve bir adet dükkân vardır. Ara kat ve birinci katta ise otel odaları ve konut bulunmaktadır.

Yapı, temel ve su basman duvarları taş duvardır. Zemin ve birinci kat duvarları ise tuğla duvardır. Yapıda ahşap malzeme bolca kullanılmıştır. Bu yörede ahşap malzeme geleneksel yapıların vazgeçilmez öğelerindendir.

Taş malzeme yapıda; temellerde, bodrum kat duvarlarında ve bahçe duvarı gibi bölümlerde kullanılmıştır. Yapı, çıkmasız olarak yapılmıştır ancak her iki cephede ahşap balkonlar yer almaktadır. Cumhuriyet 2 Sokağı'na bakan birinci kattaki iki adet balkon, özellikli ve nitelikli balkonlardır.

Balkonlar iki adet ahşap payanda ile desteklenmiştir. Korkuluklar ahşap ve işlemelidir. Balkon tavanları ahşap işlemelidir. Balkonlar çatıda alınlık ile bitmektedir. Alınlıklar cepheye ayrıca bir özellik katmaktadır. Nasuh Paşa Caddesi'ne bakan cephedeki birinci katta yine ahşap balkonlar yer almaktadır.

Yapının Cumhuriyet 2 Sokağı'na bakan cephesinde kahvehane, bir adet dükkân ve otel giriş kapısı bulunmaktadır. Otel girişinden, bir merdivenle ara kata ve 1. Kata ulaşılmaktadır. Yapının diğer girişi ise Nasuh Paşa Caddesi'nden çıkılan bir ahşap merdivenle yapının birinci katına ulaşılmaktadır. Yukarıda da belirtildiği gibi yapının özgün girişi Cumhuriyet 2 Sokağı'ndandır. Bu

giriş kapısı özgündür ve ahşaptır.

Zemin kattaki giriş kapısından merdivenle ara kata, oradan da birinci kata çıkılmaktadır. Ana merdiven üst kata devam etmektedir. Merdiven ahşaptır. Korkuluklar ve ahşapları bozulmuş ve kullanılamaz durumdadır. Ara katta otel odaları bulunmaktadır. Tavan kaplamaları özgündür ve ahşap kaplamadır.

Birinci katın asma kattan çıkılan bölümleri otel odaları şeklinde planlanmıştır ve otel olarak kullanılmıştır. Merdiven koridora açılmakta ve koridor çevresinde odalar dizilmektedir.

İki odadaki balkonların ahşap korkulukları ve tavanları özelliklidir ve niteliklidir. Evin sahibi marangoz ustası olduğundan bu balkon ahşaplarına özen göstermiştir. Birinci kata otel bölümünden koridorla konut bölümüne geçilmektedir. Konut bölümünün ayrı bir girişi Nasuh Paşa Caddesi üzerinden bir merdivenle de yapılmaktadır. Dikdörtgen bir sofanın çevresinde odalar WC ve mutfak yer almaktadır. Sofa ve odalarda taban kaplamaları ise yine özgün ahşap kaplamadır.

Temeller genellikle taştan yapılmıştır. Taş malzeme yapıda; temellerde, bodrum kat duvarlarında ve bahçe duvarı gibi bölümlerde kullanılmıştır. Bu yapıda da pencerelerin büyük kısmı özgündür ve ahşaptır. Özgün pencerede, üstte sıra hâlinde beş bölme altta ve ortadan açılan dört kanat bulunmaktadır.

Kapıların tamamı ahşaptır. Bazıları boyanmıştır. Zemin kattaki dükkânlar yapının ilk hâlinde de mevcuttur. Yapı özgün plan şemasını korumaktadır.

Duvar sıvaları yer yer dökülmüştür. Çatı su akıtmaktadır. Çatıların büyük kısmı ahşap çatıdır ve alaturka kiremitle kaplanmıştır.

Zemin katta, Cumhuriyet 2 Sokağı tarafında otel giriş kapısı ve üstünde aydınlatma penceresi yer almaktadır. Kapının sol yanında bir pencere, sağ yanında bir dükkân ve onun yanında arkaya kadar uzanan kahvehane vardır. Dükkânın ve kahvehanenin pencereleri boydan boyadır.

Ara katta, iki tane üstte sıra hâlinde beş bölme altta, ortadan açılan dört kanatlı özgün büyük pencere yer almaktadır. Bu pencerelerin ortasında ve balkonun altında bir adet iki kanatlı küçük pencere vardır. Birinci katta dört adet üstte sıra halinde beş bölme altta, ortadan açılan dört kanatlı özgün büyük pencere yer almaktadır.

İki tane özellikli balkon bu cephenin en önemli ögesidir.

Balkonlar alınlıklarla sonlanmaktadır. Yukarıda da belirtildiği gibi balkonların ahşap korkulukları ve tavanları özelliklidir ve niteliklidir. Evin ilk sahibi marangoz ustası olduğundan bu balkon ahşaplarına özen göstermiştir.

Nasuh Paşa Caddesi'ne bakan cephede; zemin katta kahvehane pencereleri yer almaktadır. Birinci katta ise çıkış merdiveni mevcuttur. Merdiven ahşaptır. Üç adet üstte sıra hâlinde beş bölme altta, ortadan açılan dört kanatlı özgün büyük pencere yer almaktadır. Ayrıca balkonda orta büyüklükte pencere ve giriş kapısı yer almaktadır. Balkon ve giriş kapısı üstlerinde çatıda iki adet alınlık vardır. Arka cephede lale zemin katta kahvehaneye ait muhdes eklenti ve bahçede sundurma yer almaktadır.

Çatı ahşap çatı olup; alaturka kiremit kaplanmıştır.

Yapı; Soydemir Mimarlık Ofisi tarafından hazırlanan ve Ankara 1 Numaralı Kültür Varlıklar Koruma Bölge Kurulu tarafından onaylanan projelerine uygun olarak 2020 yılında restore edilmiştir.

ANKARA İLİ NALLIHAN İLÇESİ 80 ADA 1 PARSELDEKİ TESCİLLİ YAPI

Tescilli yapının çevresinde konutlar vardır. Ana cadde üzerindedir.

Yapının çok yakınında Nallıhan Belediye Binası yer almaktadır. Yapı tescillidir. Hemen karşıda yine tescilli yapı olan Ayhan Şahenk Kültür Merkezi yer almaktadır. Biraz ileride ise Nallıhan Çarşısı ve Nasuh Paşa Hanı, hamamı ve camisi yer almaktadır. Bu yapılar da tescillidir.

Yapı düz bir araziye yapılmıştır. Yapının üç cephesi yola cephelidir. Yapı girişi Bursa Caddesi üzerindedir. Yapının yapıldığı tarih kesin olarak bilinmemektedir. Ancak 1908-1910 yılları olarak belirtilmektedir. Yapı konut olarak yapılmıştır. Sonrasında ise yola bakan zemin katın bir kısmı dükkana çevrilmiş ve ticari olarak kullanılmıştır. Üst katlar yine konut olarak kullanılmıştır.

Yapı Nallıhan'ın varlıklı bir ailesi tarafından yapılmıştır. Aile büyüğü üst katı kendi oturacağı şekilde yaptırmış, Birinci katı ise çocuğunun kullanacağı şekilde düzenlemiştir.

Bu amaçla; zemin kat ahır, samanlık, depo ve bahçe katı olarak düzenlenmiş. Birinci kat kendi içerisinde ayrı bir konut, ikinci kat ise ayrı bir konut olarak yapılmıştır. Ana merdiven ise her iki konuta da hizmet vermektedir.

Konakta uzun zaman aile topluluğu oturmuş, daha sonra ölümlerle birlikte konak boş kalmıştır. Yapı taş temel üzerine yapılmıştır. Ahşap karkas yapısıdır. Subasman duvarları taştır. Zemin kat duvarlarının bazıları taş duvardır. Bazı duvarlar da ahşap çatki arası kerpiç dolgu ve tuğla dolgu ile doldurulmuştur.

Birinci kat ve ikinci kat duvarları ise ahşap çatki arası kerpiç dolgu ve tuğla dolgu ile doldurulmuştur. Yapı, zemin, birinci kat ve ikinci kat olmak üzere üç katlıdır. Yapı düz bir arazi üzerine yapılmıştır. Yapı girişi, ana yol üzerindedir.

Yandaki küçük yoldan ayrıca bahçe girişi de verilmiştir. Yapının cephelerinde çıkma yapılmamıştır. Yapı çıkmasız bir yapıdır.

Zemin katta, sonradan yapılan dükkan girişi, ahır ve depo girişi vardır. Arka bahçede erken dönemde yapılan bir kulübe vardır. Birinci kata ise ana yoldan merdivenle ulaşılmaktadır. Birinci kat giriş kapısı ahşaptır.

Birinci kattan yapıya girildiğinde sofaya girilmektedir. Sofa çevresinde odalar, mutfak, WC, banyo, ana merdiven ve alt kata inen merdiven bulunmaktadır. Ana merdiven üst kata devam etmektedir. Sofada giriş cephesine bakan pencere yerleşmiştir. Sofa ve odalarda tavan kaplamaları çatalı ahşaptır ve özgündür. Banyo ve WC kısmında ise

tavan kaplamaları ahşap kiriştir.

Taban kaplamaları ise yine özgün ahşap kaplamadır. Odalardaki dolaplar ahşaptır ve özgündür. Bu katta WC ve banyo ayrı planlanmıştır. Yörede genellikle WC ve banyo birlikte yapılmaktadır. Bu yapıdaki farklılık; yapı sahiplerinin nispeten varlıklı kesim olmalarından kaynaklanmaktadır.

İkinci kata çıkan merdiven ahşaptır ve özgünlüğünü korumaktadır. Zemin kattan başlayan merdiven ikinci kata kadar çıkmaktadır. Her katın merdiven girişi ayrı olarak planlanmıştır. Birinci kattan merdivenle ikinci kata ulaşılmaktadır. Merdiven sofaya açılmaktadır. Sofa ve çevresinde odalar oluşmuştur. İç Sofa plan tipi düzenlenmiştir.

Sofanın yanından bir koridorla banyo, WC ve mutfakın bulunduğu bölüme geçilmektedir. Bu plan şeması yöredeki plan şemalarından oldukça farklılık göstermektedir. Özellikle banyo, mutfak ve WC'nin aynı koridorda toplanması pek rastlanır bir şema değildir.

Ayaş, Beypazarı ve Nallıhan evlerinin birçoğunda bu mekânlar sofanın çevresinde toplanmıştır.

Sofaya açılan başoda diğer odalardan daha büyüktür. Başodaya balkon yapılmıştır. Balkon korkulukları oldukça bozulmuştur. Birinci katta, üç büyük pencere ile bir küçük pencere yer almaktadır.

Büyük pencereler, ortadan açılan kanatlı ve kanat üstünde beş parçadan oluşan formlu penceredir. İkinci katta ise üç büyük pencere ve balkon kapısı yer almaktadır.

Sol yan cephede birinci katta iki büyük pencere ve ikinci katta iki büyük pencere yer almaktadır. Sağ yan cephede zemin katta bir büyük pencere iki küçük pencere ile giriş kapısı bulunmaktadır. Birinci katta bir büyük ve ön cephedeki pencerelerin aynısından üç küçük pencere yer almaktadır. 2. Katta ise balkonda 1 büyük pencere balkon kapısı ve aynı hizada 3 küçük pencere yer almaktadır.

Arka cephede, zemin katta depo ve ahıra ait küçük pencereler, 1. katta 2 büyük, 2 küçük pencere ve 2. Katta 2 büyük ve 2 küçük pencere yer almaktadır.

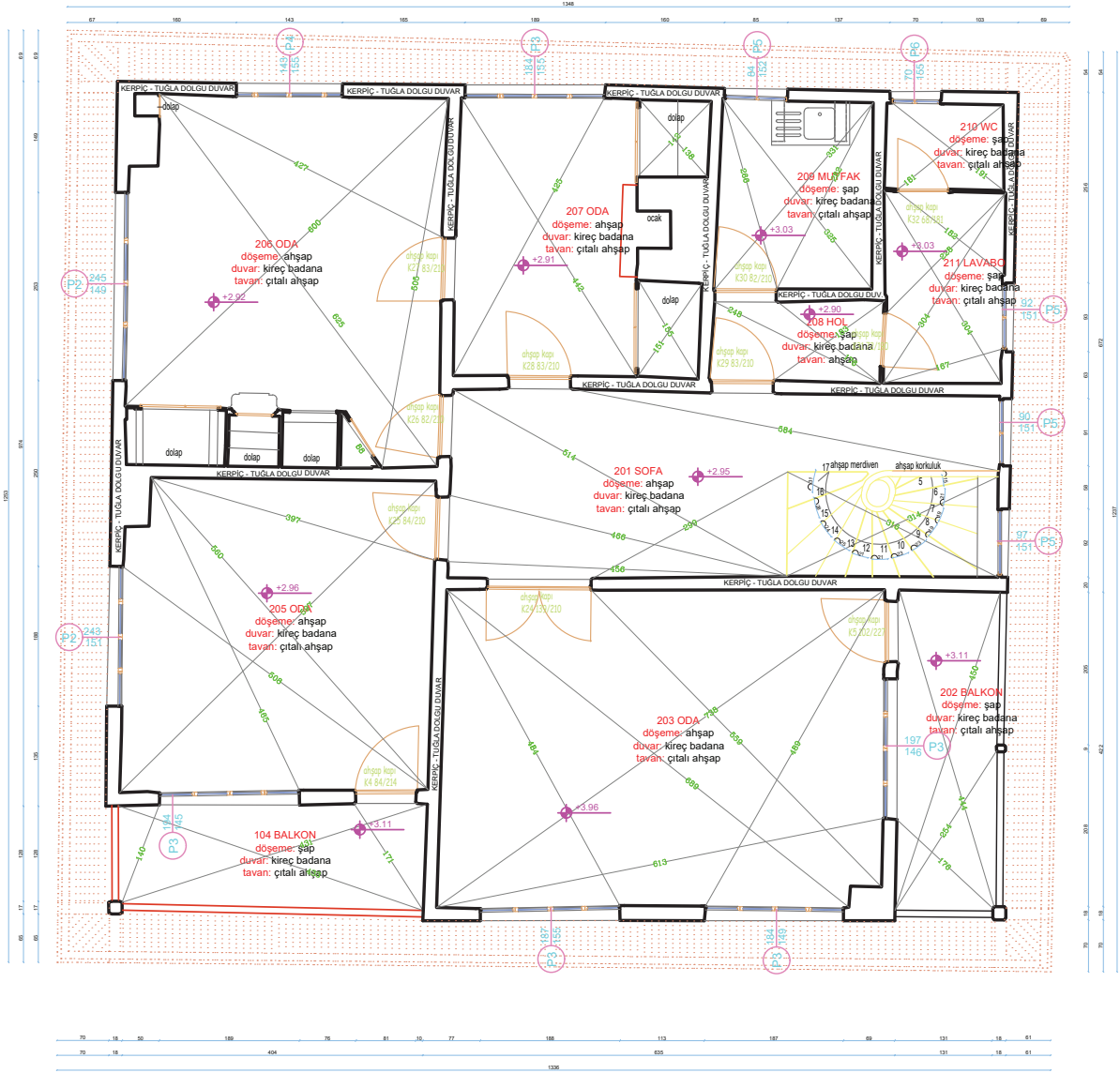
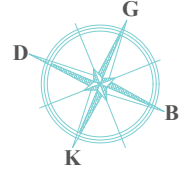
Yapı; Soydemir Mimarlık Ofisi tarafından hazırlanan ve Ankara 1 Numaralı Kültür Varlıklar Koruma Bölge Kurulu tarafından onaylanan projelerine uygun olarak 2018 yılında Restore edilmiştir. Yapı hâlen Nallıhan Kaymakamlığı tarafından hizmet binası olarak kullanılmaktadır.

ÖNCESİ

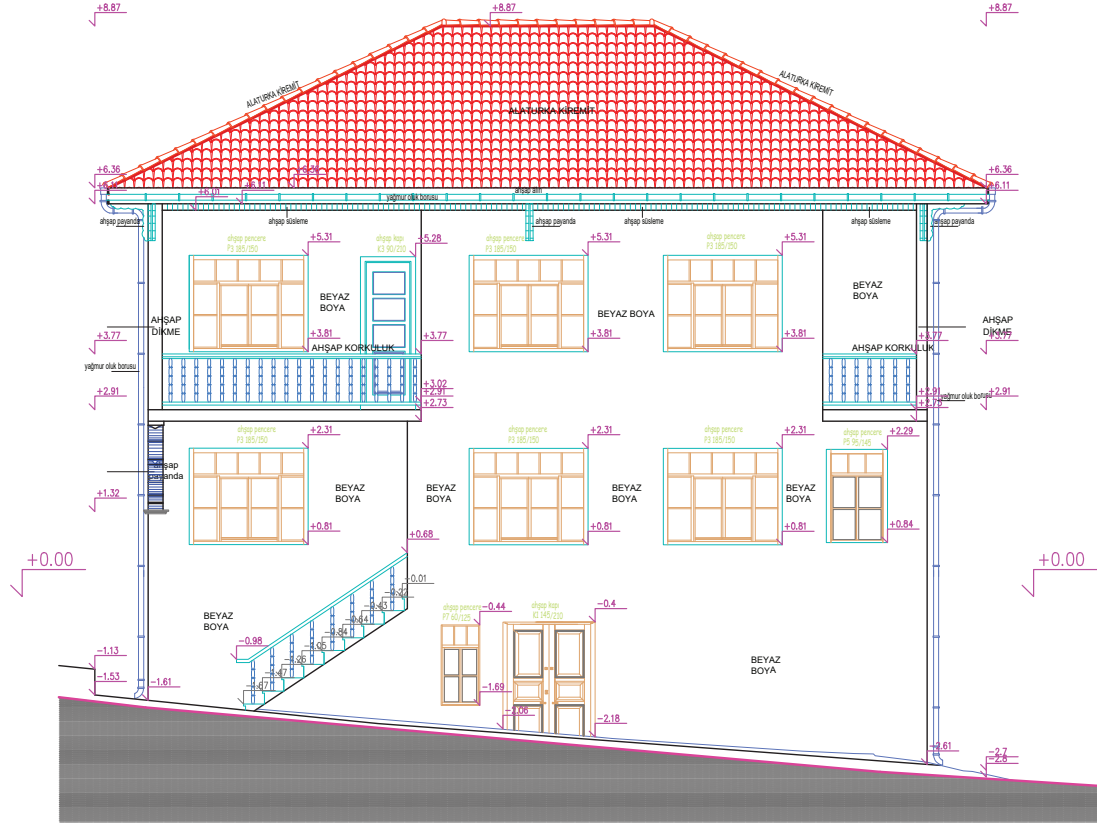

SONRASI

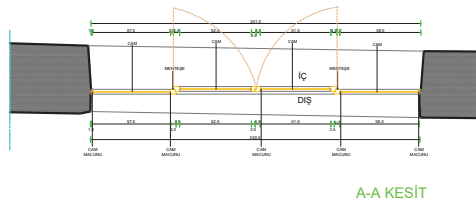
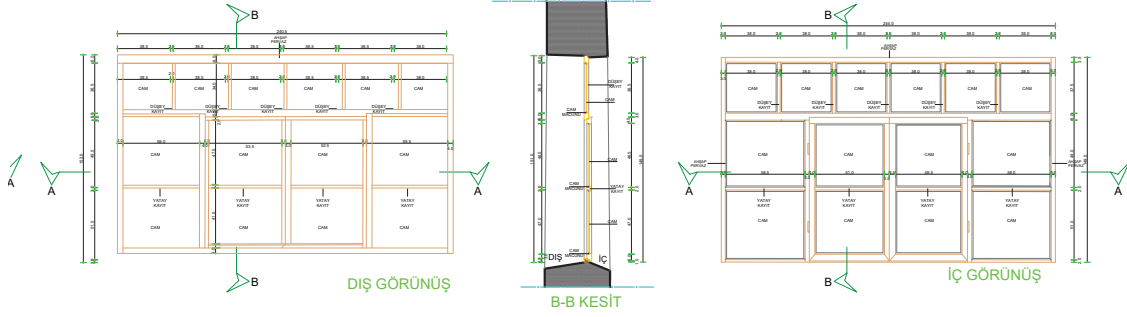

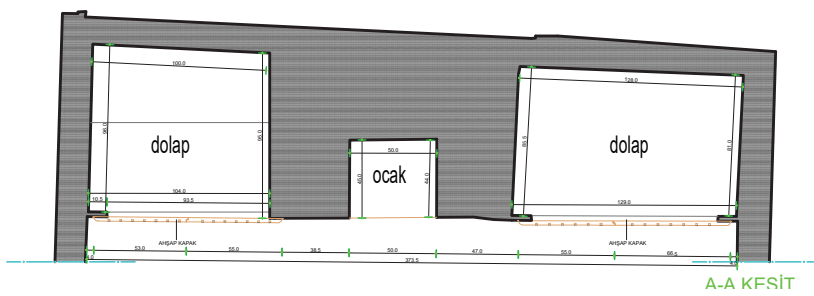
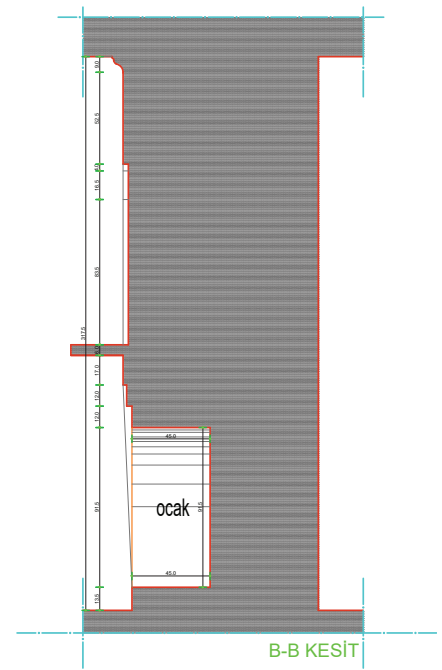
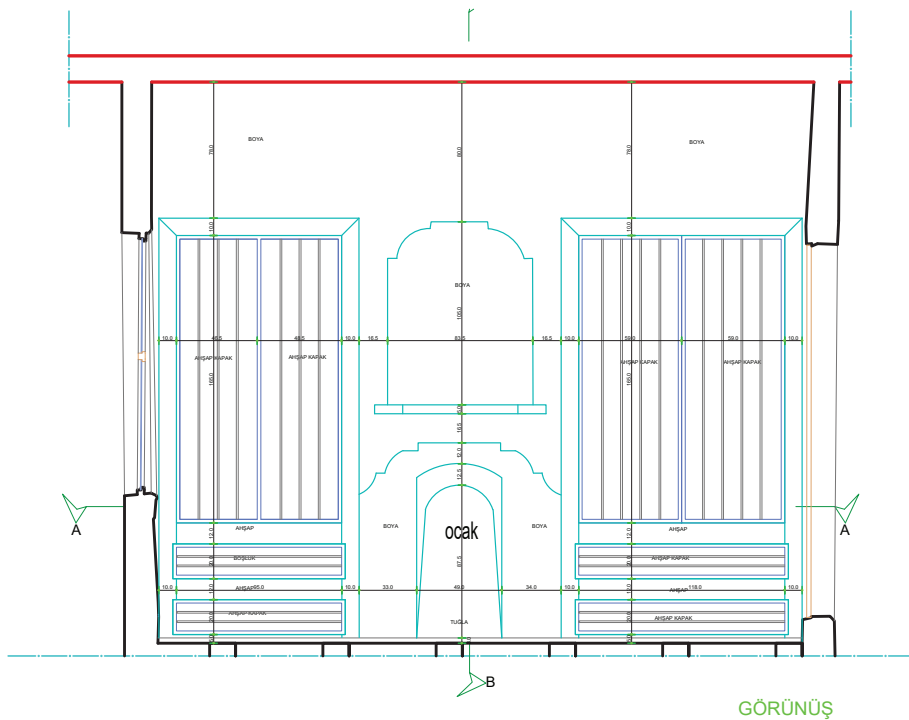
2. KAT PLANI Ö:1/50

ÖN (GİRİŞ) CEPHE

103 NOLU MAHAL
AHŞAP PENCERE
P2 238 / 147
Ö:1/10

207 NOLU MAHAL
AHŞAP DOLAP
Ö:1/10

ANKARA İLİ AYAŞ İLÇESİ 79 ADA 1 PARSELDEKİ TESCİLLİ YAPI

Yapı, Tepehası Sokak ile Depo Sokak köşesindedir.

Yapı taş temel üzerine yapılmıştır. Ahşap karkas yapısıdır. Subasman duvarları taştır. 1. kat ve 2. kat duvarları ahşap çatki arası dolgu ile doldurulmuştur. Dolgu malzemesi olarak Ayaş'ta yapılmış olan sırlı tuğla benzeri pişmiş toprak malzemesi ve kerpiç kullanılmıştır.

Yapı, zemin kat, 1. kat ve 2. kat olmak üzere 3 katlıdır.

1. kat duvarları beyaz, 2. kat duvarları sarı renktedir.

Tepehası Sokak cephesinde, cephe boyunca bindirmeli çıkma vardır. Bindirmeler ahşaptır ve güzel bir ahşap işçiliği göstermektedir. Yöredeki en güzel ahşap bindirmeli çıkma örneğidir.

Ahşap bindirmeli çıkma örneklerinin malzeme değişikliği ile Güneydoğuda görmekteyiz. Şanlıurfa'da, Mardin'de, Midyat'ta bindirmeler taş olarak yapılmıştır. Taş bindirmeli cepheler yörenin en güzel mimari elemanları olarak karşımıza çıkar.

Depo Sokak tarafında ise 1. katta payandalı çıkmalar vardır.

Yapıya yoldan girilmektedir. Giriş kapısı iki kanatlı

ahşaptır.

Zemin kattan yapıya girildiğinde avluya ulaşılmaktadır.

Girişin solunda mutfak olarak kullanılan mekân, giriş holünden bir koridorla ulaşılan 2 oda ve üst kata çıkan ahşap merdiven vardır.

Ahşap merdivenlerden çıkınca 2. katta sofaya ulaşılmaktadır. Bu katta sofa çevresinde 3 oda ve mutfak yer almaktadır.

Sofa döşemeleri ahşaptır. Sofada nişler ve sedirler özgündür. Sofanın sokağa bakan ucunda, 0.35 m yüksekliğinde ahşap sedir yer almaktadır.

Merdivenin hemen solunda ise güzel bir lambalık bulunmaktadır. Tavanda ahşap işçiliği çok olan çıtalı ahşap kaplama görülmektedir.

Kat silmeleri ve saçaklar ahşaptır.

Yapının Koruma projeleri; SOYDEMİR MİMARLIK OFİSİ tarafından hazırlanmış, Ankara Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından onaylanmış ve Restorasyon projesine uygun olarak 2020 yılında Ankara Kulübü Derneği tarafından restore edilmiştir.

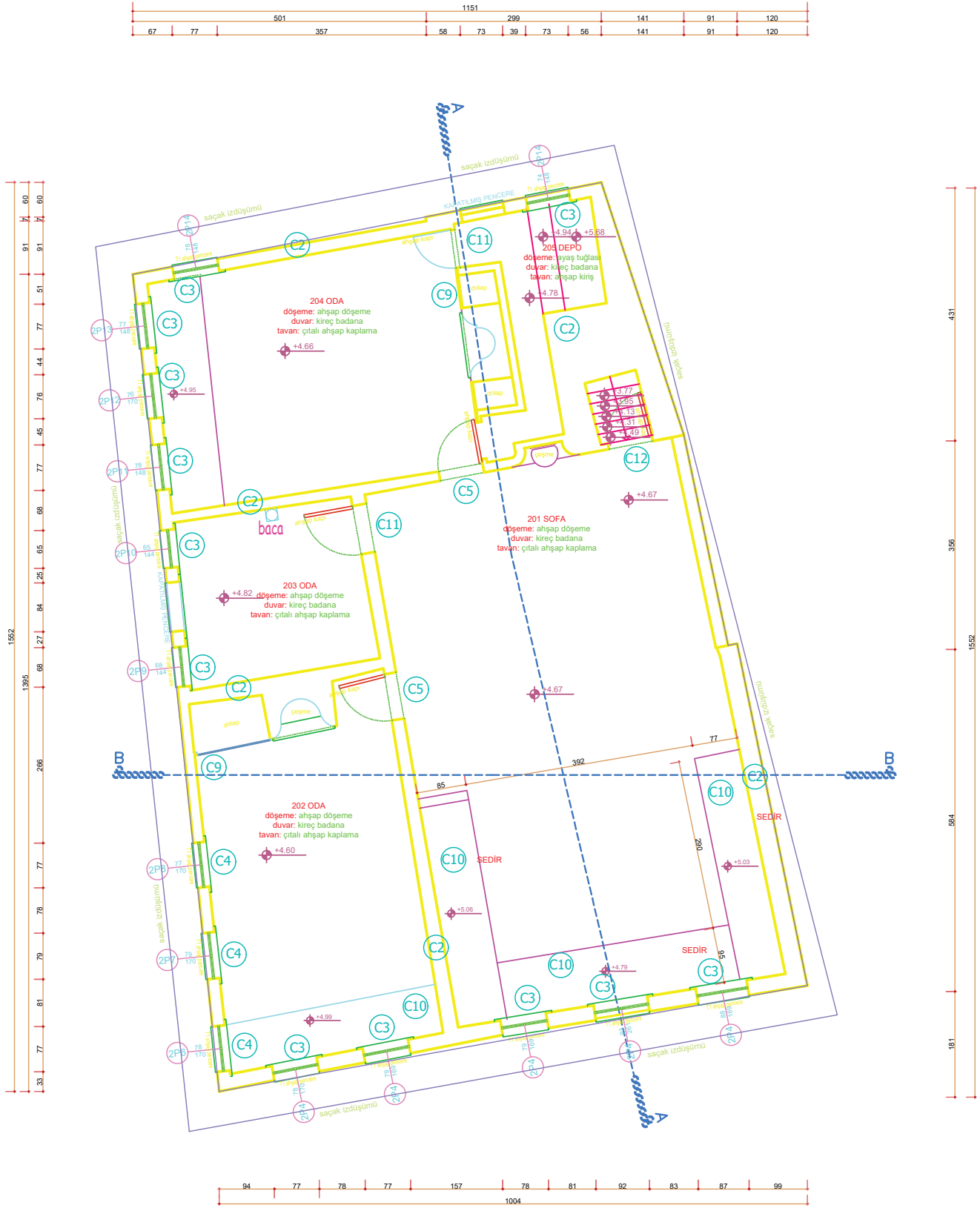

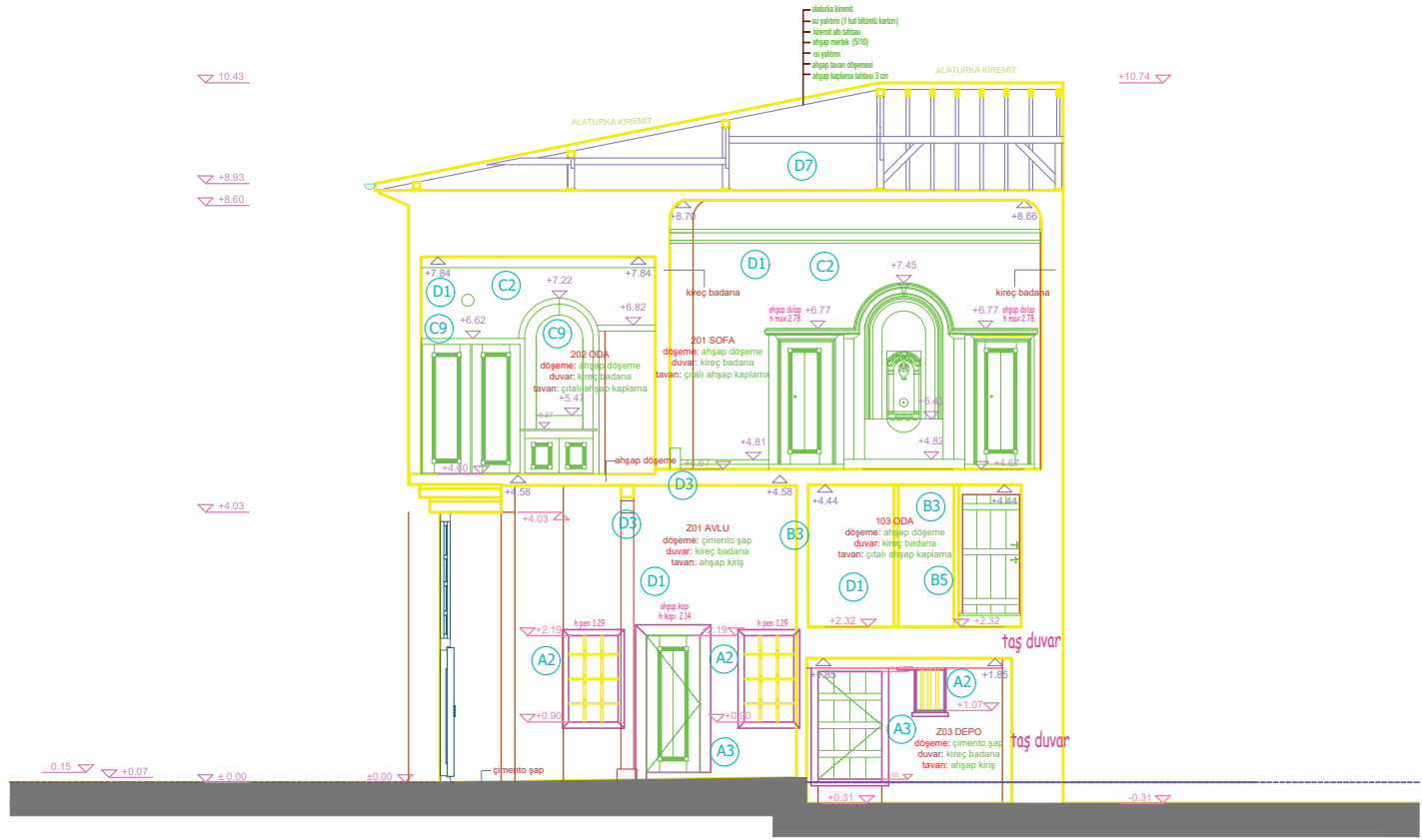

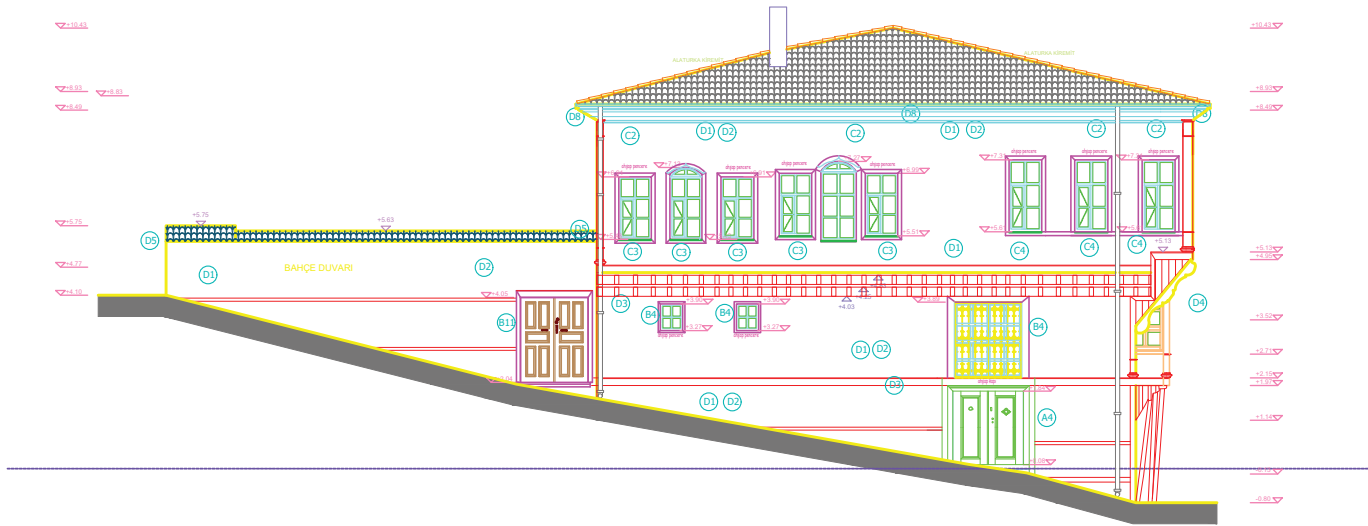

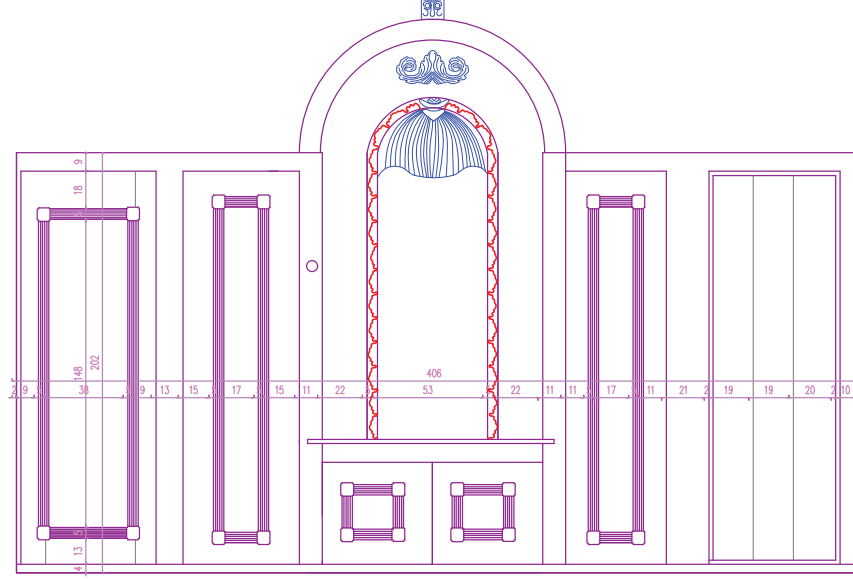
İKİNCİ KAT PLANI Ö:1/50

B-B KESİTİ Ö:1/50

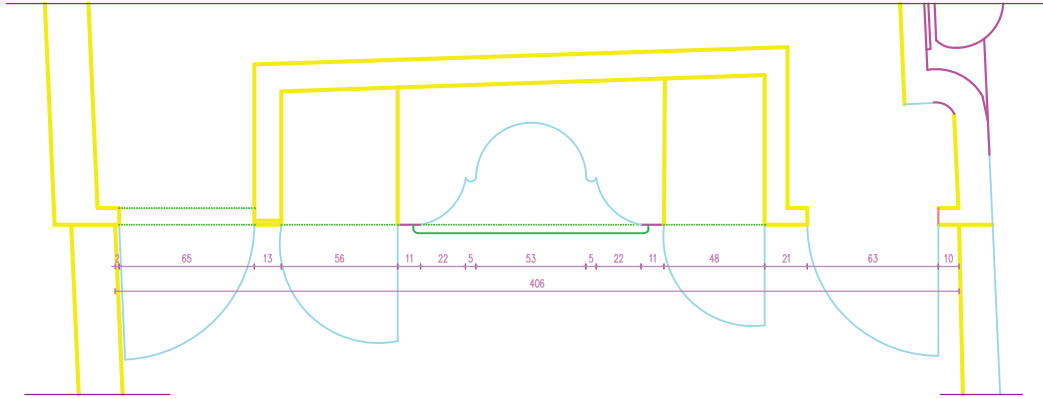

KUZEYBATI CEPHESİ Ö:1/50

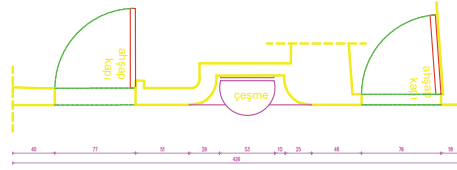
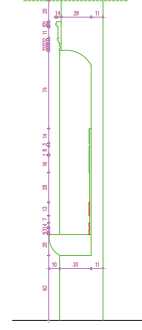
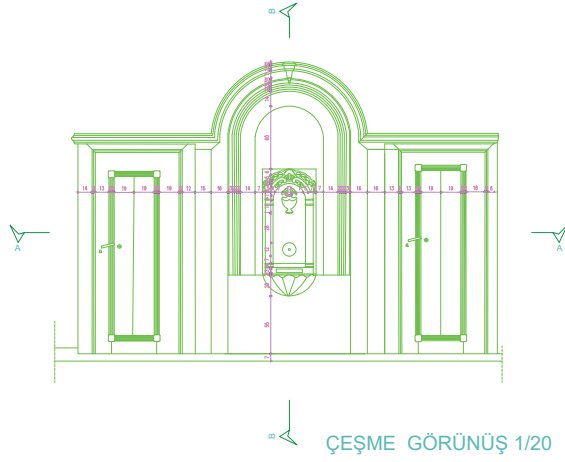

DOLAP- GÖRÜNÜŞ
1/20

204 NOLU MAHAL DOLAP DETAYI

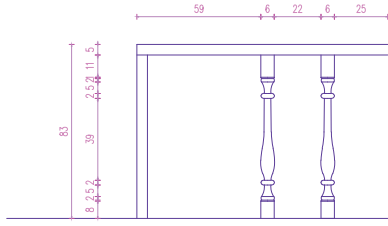

DOLAP- KESİT
1/20
DOLAP DETAYI

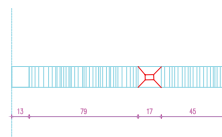
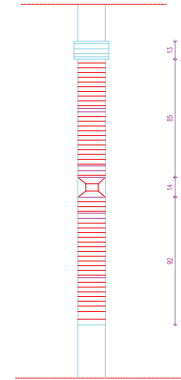
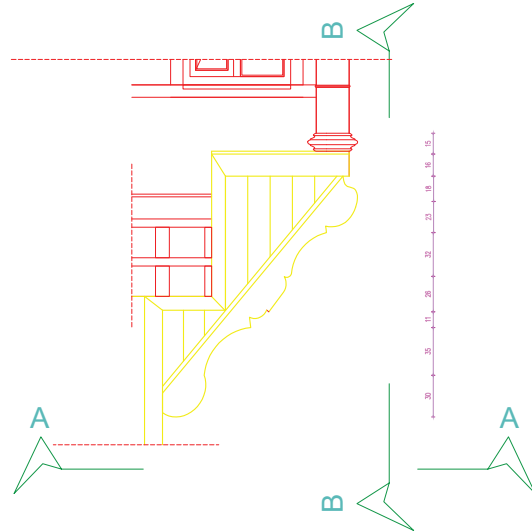

A-A KESİTİ 1/20

201 NOLU SOFA ÇEŞME DETAYI
1/20

MERDİVEN KORKULUK DETAYI
1/10
DETAY PAFTASI

PAYANDA DETAYI
1/10
DETAY PAFTASI

ANKARA İLİ GÜDÜL İLÇESİ ÇAĞA KÖYÜ'NDEKİ ÖMER SEYFETTİN EVİ VE HİKÂYESİ...

'ÖMER SEYFETTİN EVİ' diye bilinen tescilli yapı, Gündül ilçesinin Çağa köyünde. Bir kırsal kesim yapısı. Kırsal kesim mimarisine güzel bir örnek olarak görüyorum bu güzel yapıyı...

Ev, köy meydanına konuşlanmış durumda. Pencereleden ve balkondan köy manzarası rahatlıkla görülebiliyor.

Yapının ön cephesi yola bakmakta. Bahçe kapısı demir kapı olup geniş bir bahçeden yapıya ulaşılmaktadır.

Yapı giriş kapısı toprağa hemzemin olup, ahşap kapıdır. Ahşap giriş kapısı özgündür. Kapı üstünde, bu yörelerde sıkça görülen kapı üstü penceresi düzenlenmiştir.

Anadoludaki geleneksel evlerimizin birçoğunda olduğu gibi bu güzel kırsal mimari mirasımızın da güzel bir hikâyesi var...

Aslında Anadolu'daki güzel evlerin hep güzel hikâyeleri vardır. Mesleğimiz gereği bu güzel, bazen de hüznü hikâyeleri dinlerken hep mutlu olmuştumdur...

Gelelim bu evin ilk sahibinin ilginç hikâyesine...

2 katlı ve Cihannümalı bu güzelim geleneksel evi yaptıran Ömer Bey, Gümüşhane'nin kırsal kesiminde yaşayan köylü bir ailenin oğludur.

Babası 1877 yılında başlayan Osmanlı - Rus Savaşı'nda asker olarak savaşmak için Kars, Erzurum yöresine gider. Ancak eve dönemez ve savaşta şehit olur. Daha sonra, annesiyle birlikte savaş ortamından kaçmaya çalışırlar ve İç Anadolu Bölgesi'ne gelerek Gündül'ün Çağa köyüne yerleşirler.

Bir müddet sonra annesinin de ölümünden sonra yalnız kalan Ömer Bey, çocuk yaşta çalışmaya başlayarak, yapı işçiliği yapar. Sonra da yapı ustalığını öğrenir ve iyi bir yapı ustası olur.

Bu işi yaparken ileride kendisine güzel bir ev yapma hayalini de kurar.

Askerden geldikten sonra çok geçmeden, hep hayalini kurduğu, kendisine ev yapma işine girer.

Yöreden, Beypazarı civarındaki ormanlık alandan edindiği

ve bolca bulunan karaçam ile işe başlar. Temelleri yine yöredeki taş atölyelerinden aldığı taş ile yapar. Üst kat duvarlarını ise ahşap çatı arası kerpiç ile doldurarak yapıyı çatmaya başlar. Ahşap, taş ve kerpiç malzemelerle iki katlı Cihannümalı bu güzelim evi yapar ve içinde oturmaya başlar.

Okumayı çok seven Ömer Bey özellikle Ömer Seyfettin hikâyelerini çok okur ve bir Ömer Seyfettin hayranıdır.

Bu nedenle de hiç düşünmeden edebiyatımızın ölümsüz ismi Ömer Seyfettin'in ismini evin ismi yapar.

Ömer Bey kendi elleriyle ve emeğiyle yaptığı bu konakta yaşamının sonuna kadar oturur. Yapı şimdilerde torunları tarafından kullanılmaktadır.

Bu mücadele dolu bir yaşam hikâyesinden sonra gelelim tescilli yapıya.

Yapı, yukarıda anlattığım gibi, ahşap karkas tekniğinde yapılmıştır. 2 katlıdır. En üstte Cihannüma vardır. Cihannüma ismini hep sevmişimdir. Bu ismi koyan Atalarımız ne güzel demişler: Cihannüma... Söyleyişi bile güzel...

Yapının, zemin kat ve üst duvarları ahşap çatı arası kerpiç dolgu ile doldurulmuştur.

Duvarlar kerpiç sıva üzeri kireç badanadır. Tavan döşemesi çıtalı ahşaptır. Taban döşemeleri yörede çokça yapılan, ahşap kaplamadır.

Odalardaki dolaplar, özgündür ve ahşaptır. Geleneksel evlerimizin çoğunda olduğu gibi dolaplar, yüklük, lambalık ve gusülhane olarak kullanılmıştır.

Girişte, bu yöredeki evlerin çoğunda yapılan, ahşap tahıl ambarı bulunur. O dönemlerde sürekli savaşı yaşayan ev halkı evlerine hep tahıl ambarları yapmışlar.

Zemin katta başlayan ahşap merdiven üst kattaki sofaya ulaşmaktadır. Sofa yöredeki diğer evlerde olduğu gibi iç sofa plan tipindedir.

Sofanın yola bakan tarafında güzel bir ahşap sedir tasarlanmıştır.

En üstteki cihannüma manzarası harikadır. Köyün bütün güzellikleri görülmektedir.

Yapının birçok mimari elemanı özgündür. Balkondaki renkli ahşaplar bile özgündür.

ANKARA İLİ GÖLBAŞI İLÇESİ HALLAÇLI MEHMET AĞA KONAĞI...

Ankara'nın kırsalında bir kent yapısı...
Gerek cephe düzenlemesi, gerekse plan şeması olarak benzerlerine Ankara'nın merkezinde rastladığımız bu güzel ve nitelikli konak, Gölbaşı ilçesinin kırsal kesimi olan Hallaçlı köyünde...

Hallaçlı köyü, Gölbaşı'nın kuzeyinde ve merkeze yaklaşık 20 kilometre uzaklıkta.

Ankara merkezden Hallaçlı köyüne; Gölbaşı ilçesinden gidilebildiği gibi Konya Yolu - İncek - Tulumtaş güzergâhından da gitmek mümkün.

Benim bu güzel tescilli yapı ile ilk tanışmam 2019 yılında oldu.

O tarihte yapı varisi Andaç Atak, yapıyı restorasyon yapılması şartı ile Mülkiyeliler Birliği'ne tahsis etmeyi planlıyordu.

Bu nedenle yapıyı yerinde incelemiş ve rapor hazırlamıştık.

Konağı Hallaçlı Mehmet Ağa yaptırmış.

Mehmet Ağa, Hallaçlı köyünde 1880 yılında dünyaya gelmiş. Annesi ve babası Ankara'nın yerli ailelerinden.

Yapı sahibi Mehmet Ağa'nın (Atak), Kurtuluş Savaşı sırasında köye fırınlar yaptırdığı ve askerlere ekmek sağladığı rivayet edilir.

Ayrıca Mehmet Ağa'nın, Dikmen'de Atatürk'ü karşılayan Seğmenler grubu içerisinde olduğu kızı Andaç Atak tarafından belirtilmektedir.

Belgelerde, konağın yapımına 1923 yılında başladığı ve 1929 yılında bitirildiği belirtiliyor. Yani konağın inşaat süresinin tam 6 yıl sürdüğü anlaşıyor. Mehmet Ağa (Atak) kızı Andaç Atak ile görüşmemizde; Yapının aslında kitabesi olduğunu ancak günümüzde var olmadığını belirtiyor.

Yapının mimarının ise kim olduğu konusunda kesin bir bilgiye rastlayamadım.

Yapı üzerinde tez çalışması yapan, Mimar Helin Odabaşı'dan aldığım bilgiler de bu yönde...

Mimar Helin Odabaşı, çalışması boyunca yapının mimarı konusunda kesin bir bilgiye rastlayamadığını, ancak Hallaçlı Mehmet Ağa Konağı'nın aynısı veya çok benzer iki yapının daha olduğunu, birinin İsveç'te, diğerinin ise Heybeliada'da olduğu bilgisine ulaştığını, yapının İsveçli mimar tarafından yapılmış olabileceğinin altını çiziyor.

Yapının bodrum katı taş, üst katlar ise tuğla olarak yapılmış. Zemin kattan ve ayrıca bodrum kattan ayrı ayrı yapı girişleri düzenlenmiş.

Yapı, bodrum, zemin kat, 1 normal kat ve en üstte cihannümadan oluşmaktadır.

Yapının, ovaya bakan güneydoğu tarafında silindirik bir kubbe düzenlenmiş.

Bence yapının en güzel bölümü bu kubbe olsa gerek.

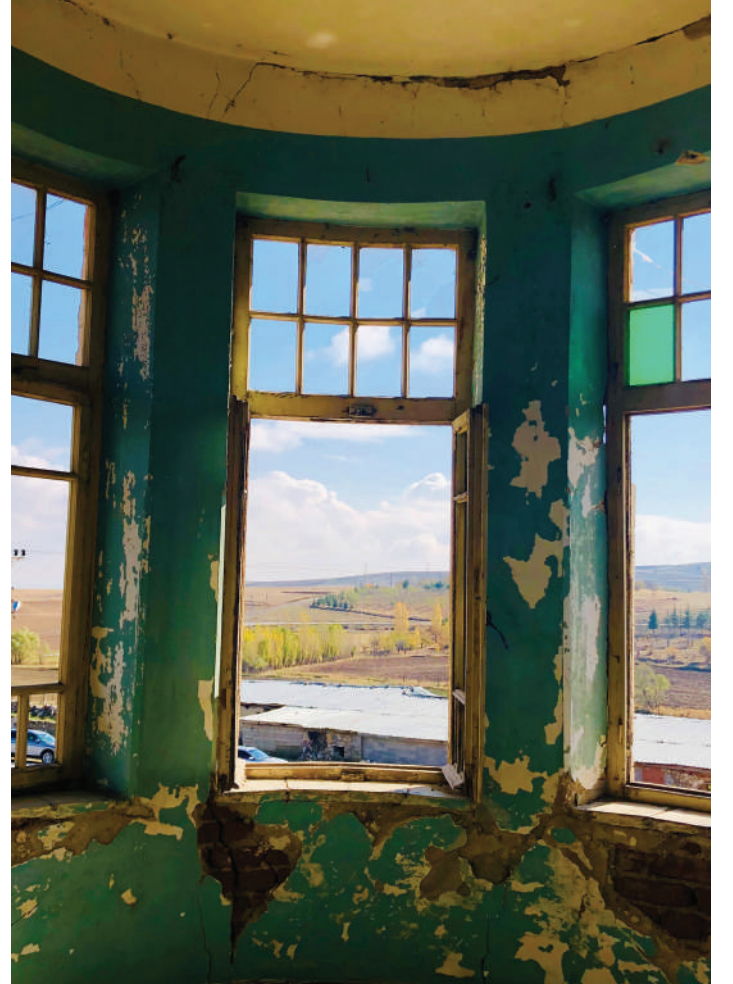
Zemin ve 1. kattaki kubbe içerisinde düzenlenen odaların manzarası ve konumu gerçekten harika.

Yapı, dönemin Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından 18.03.1994 tarih ve 3423 sayılı karar ile tescil edilmiştir.

Tescil fişinde yapı Atatürk Evi olarak belirtilmiştir.

Yapı sahibi Mehmet Ağa (Atak) kızı Andaç Atak, yapının restore edilerek müze ve kültür amaçlı kullanılmasını istemekte ve bu amaçla yapıyı Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığına devretmiştir.

Tescilli yapının, restorasyonu çalışmalar hâlen Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı tarafından devam etmektedir.

ANKARA İLİ AYAŞ İLÇESİ SİNANLI KÖYÜ

138 ADA 1 PARSELDEKİ TESCİLLİ YAPI

KONUM:

Ayaş ilçesinin Sinanlı Mahallesi'nde yer alan Tescilli Yapı, çevresinde konutların bulunduğu köşe başı parseldedir. Bulunduğu mahallede az sayıda tescilli yapı vardır. Bu yapı mahallenin en nitelikli tescilli yapılarından biridir. Akpınar Sokak üzerindedir. Yapı giriş kapısı bu sokak üzerindedir.

Yapı dikdörtgen formlu olup zemin ve birinci kattan olmak üzere iki katlı bir yapıdır. Yapıya Zemin kattaki avludan girilmektedir. Arazi binanın oturduğu konumdan aşağıya doğru eğimlidir.

TARİHLENDİRME:

Yapının yapıldığı tarih olarak 1928 yılı olarak belirtilmektedir. Yapı konut olarak yapılmıştır ve bu amaçla kullanılmıştır.

GENEL TANIMLAMA:

Yapı, zemin kat ve 1. kattan oluşan iki katlı bir yapı olup eğimli bir araziye yapılmıştır. Yapının oturduğu alandan avluya doğru eğim vardır.

Yapıya zemin katta sokak üzerinde avluya açılan çift kanatlı bahçe kapısından girilmektedir. Bahçe kapısı Akpınar Sokak üzerindedir. Yapının temel ve subasman duvarları taş duvardır. Zemin kat duvarları taş ve kerpiç duvardır. 1. kat duvarları ise ahşap çatki arası kerpiç dolgudur.

Yapıda ahşap malzeme bolca kullanılmıştır. Bu yörede ahşap malzeme geleneksel yapıların vazgeçilmez öğelerindendir.

Kat döşemeleri, döşeme kaplamaları, kapılar, pencereler, tavan kaplamaları, duvar çatkıları, çatılar, yatay ve düşey kat silmeleri ve dolaplar gibi yapının birçok ögesi ahşap malzemedir.

Taş malzeme; temellerde, bodrum kat duvarlarında ve bahçe duvarı gibi bölümlerde kullanılmıştır.

Geleneksel evlerimizdeki cumba bu yapıda da gözlenmektedir. Yapının sokak üzerindeki birinci katında cumba vardır. Yapının avluya bakan cephesinde ve üstyola bakan arka cephede de cumbalar yapılmıştır. Cumbalar ahşap payandalarla desteklenmiştir. Cumbanın her iki ucunda pencerelerle sokak gözlemlenmektedir.

MEKÂNSAL TANIMLAMA:

Tescilli yapı Ayaş ilçesinin Sinanlı Mahallesi'ndedir. Yapı aşağıya doğru eğimli bir arazidedir. Çevresinde konutların olduğu köşe başı parseldedir. Tescilli yapı, bulunduğu mahallenin en nitelikli yapılarından biri olduğunu söyleyebiliriz. Gerek üç cephedeki cumbaları, özgün plan şeması, ahşap tavan kaplamaları, dolapları gerekse hâlâ kullanılabilir olması yapıyı özel kılmaktadır.

Yapıya avludan birkaç basamaklı merdiven ile zemin kattan girilmektedir. Avlu çevresi duvarlarla çevrilidir. Bu duvar üzerindeki iki kanatlı ahşap giriş kapısından avluya girilir. Avlu kapısı özgün olup üzerindeki ahşap sundurma alaturka kiremit örtülüdür.

Avlu içerisinde zamanla eklentiler yapılmıştır. Günlük ihtiyaç olarak yapılan bu eklentiler, depo, günlük mutfak, tuvalet ve odunluk amaçlı kullanılmaktadır.

Avludan yapıya giriş 6 basamak çıkılarak sağlanmaktadır. Evin ana giriş kapısı çift kanatlı olup üzerinde kapı üstü pencere vardır. Kapı üstü pencere bu yörede sıkça yapılmaktadır. Giriş antresinin bolca ışık ve güneş alması amacıyla düzenlenir. Kapının iki yanında da dar pencereler yer almaktadır.

Ayaş, Beypazarı, Gündül yöresinde yapılarda kapılar; avlu kapısı, ana giriş kapısı ve oda kapıları olarak değişik biçimler göstermektedir. Birçok evde ana giriş kapısıyla genellikle zemin kata doğrudan giriş yapılmaktadır. Sokak kapıları genellikle çift kanatlıdır. Evlerin büyük bölümündeki ana giriş kapılarının üstünde kapı üstü pencereleri bulunmaktadır.

ZEMİN KAT

Zemin kat ana yapı dıştan 9,88 m x11,93 m ölçülerinde dikdörtgen biçimli olup yaklaşık 2.80 m iç yüksekliğindedir. Zemin kattaki ana giriş kapısı giriş holüne açılır. Giriş holündeki camlı bölmeden bir kapıyla sofaya geçilir. Yapı iç sofalı plan şemasına sahip olup iki tarafında tuvalet, mutfak ve odalar bulunmaktadır.

Sofanın bir ucunda giriş kapısı diğer ucunda ise pencere vardır. Sofaya açılan oda kapıları özgündür ancak büyük kısmı boyanmıştır.

Tavan kaplamaları özgündür ve çatalı ahşap kaplamadır.

BİRİNCİ KAT

Birinci kat 9.98 m x 3.80 boyutlarında olup iç yüksekliği yaklaşık 2.75 m'dir. Asıl yaşam alanı üst kat olup sofa etrafında odalar dizilmiştir. Anadolu'daki geleneksel evlerin büyük bir kısmı bu evde de olduğu gibi iç sofalı olarak planlanmıştır. Yemek yeme, yatma, yıkanma gibi yaşam alanları bu kattadır. Odaların her biri sofaya açılırlar.

İç sofanın her iki ucu da genellikle sokağa bakmaktadır. Bazı evlerde ise sofanın bir ucu sokağa bakarken, diğer ucu avluya bakar. Bu evde de sofanın bir ucu sokağa bakarken diğer ucu avluya bakmaktadır.

Sofa ve odaların taban döşeme kaplamaları ise yine özgün ahşap kaplamadır.

Bu yöredeki evlerde döşeme kaplama malzemesi olarak genellikle ahşap kullanılmıştır. Evlerin büyük çoğunluğunda sofada ve odalarda ahşap tahtalar dikine döşenmiştir. Tahta genişliği genellikle 25-30 cm aralığındadır. Boyları ise 1.50-2,0 m arası uzunluğundadır.

Yapılarda tavan kaplaması olarak ahşap kullanılmıştır. Ve genellikle çıtalı ahşap şeklindedir. Büyük evlerin dışında tavan kaplamaları sade bir düzendedir. Sadece işleve dönüktür. Ahşap döşemenin alt kısmı genellikle genişliği 15 - 20 cm arasında olan ahşaplarla kaplanmıştır. Ahşaplar arasına ise yaklaşık 3 cm genişliğinde çıtalar konulmuştur.

Odalardaki ahşap dolaplar oldukça bozulmuştur. Dolaplar özgün olamayan renge boyanmıştır.

Yapı özgün plan şemasını korumaktadır.

CEPHE DÜZENİ:

Avlu girişi sokağına bakan giriş yani ön cephede cumba mevcuttur. Cumbanın her iki ucunda pencereler vardır, sokağı gözlemlemektedir. Cumbada yapının özgün pencereleri bulunmaktadır. Cumbanın her iki yanında özgün giyotin pencereler üst katı süslemektedir. Sol yanda küçük tuvalet penceresi vardır. Zemin kat cephesinde de küçük pencereler dizilmiştir. Sokağa bakan 1.Kattaki ahşap giyotin pencereler özgündür.

Sol yan cephede, sokağa bakan cumba mevcuttur. Cumbanın her iki ucunda pencereler vardır, sokağı gözlemlemektedir. Cumbanın her iki yanında özgün giyotin pencereler üst katı süslemektedir. Zemin katta 2 adet küçük pencere görülmektedir.

Avlu cephesi yapının en gösterişli cephesidir. Estetik kaygısıyla güzel pencereler ve cumba düzenlenmiştir. Yapı giriş kapısı ayrı bir güzeldir ve özgündür.

Zemin katta giriş kapısı ve solunda 3 sağında ise 2 özgün pencere dizilmiştir.

Üst kattaki cumbada 3 adet büyük pencere sıralanmıştır. Ortadaki pencere yandaki düz pencerelerden daha yüksek ve kemerlidir. Cumbanın her iki ucunda birer pencere vardır. Sağında ve solunda ise ikişer özgün pencere yer almaktadır. Cumba üstünde ise üçgen ahşap alınlık yapıya farklı bir güzellik katmaktadır. Pencere ferforjeleri özgündür ve niteliklidir. Bu cephe mahallenin belki de en nitelikli ve en estetik cephesidir diyebiliriz.

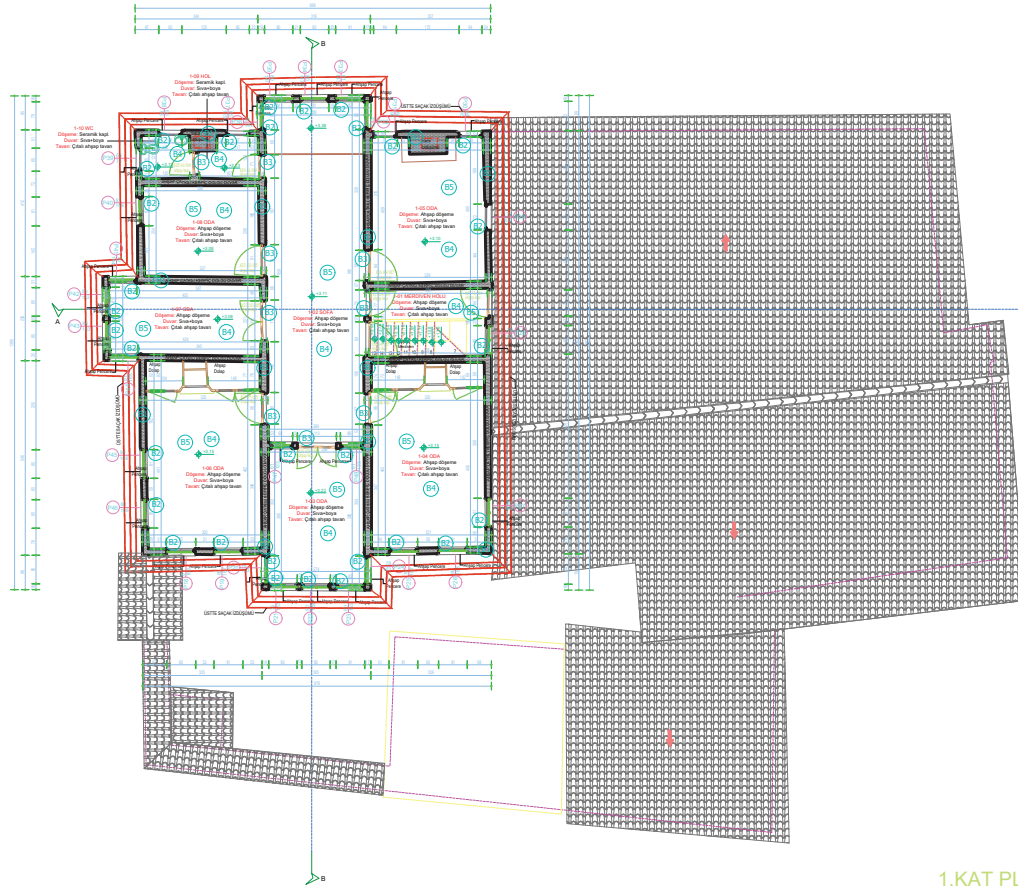
ANKARA, AYAS
GELENEKSEL EV

ÖNCESİ

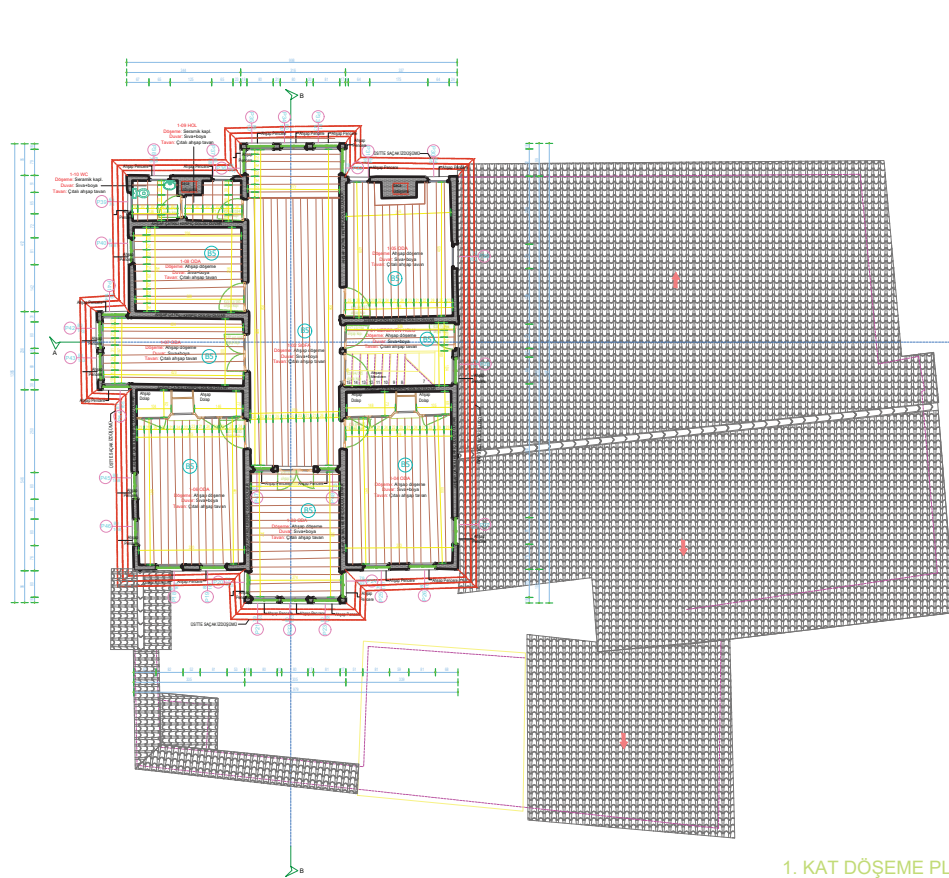

SONRASI

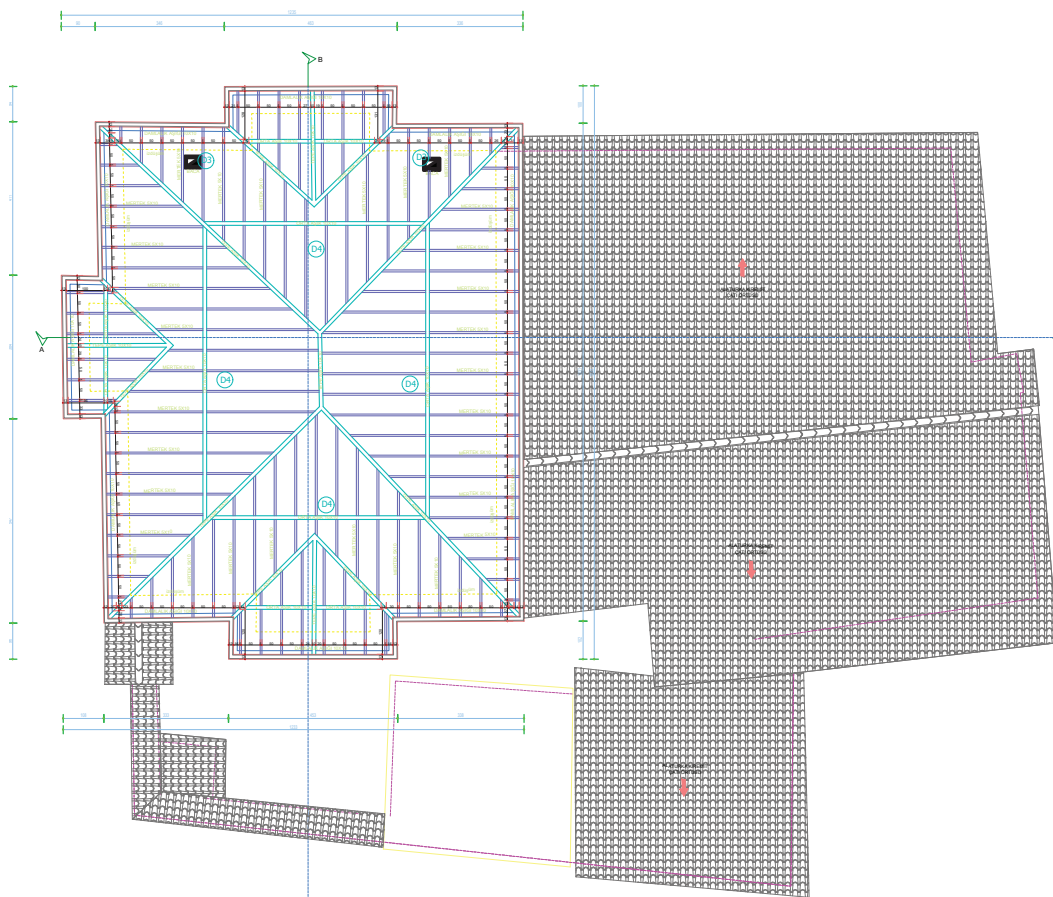
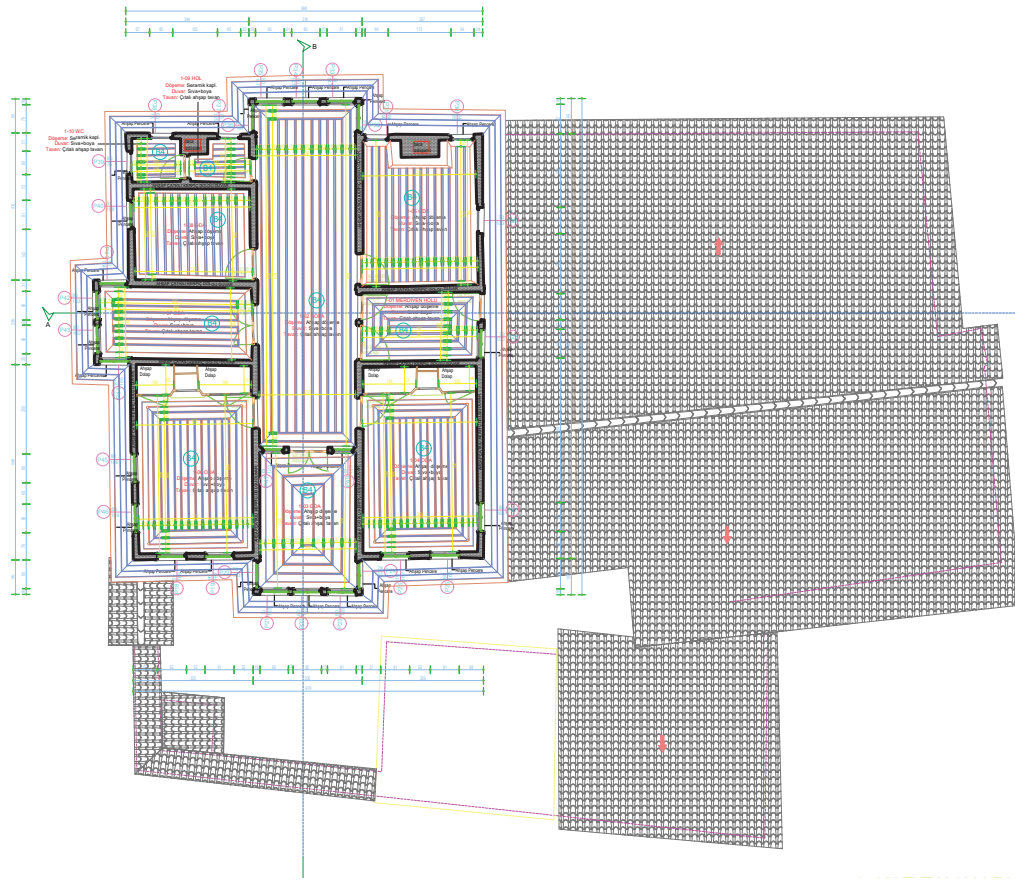

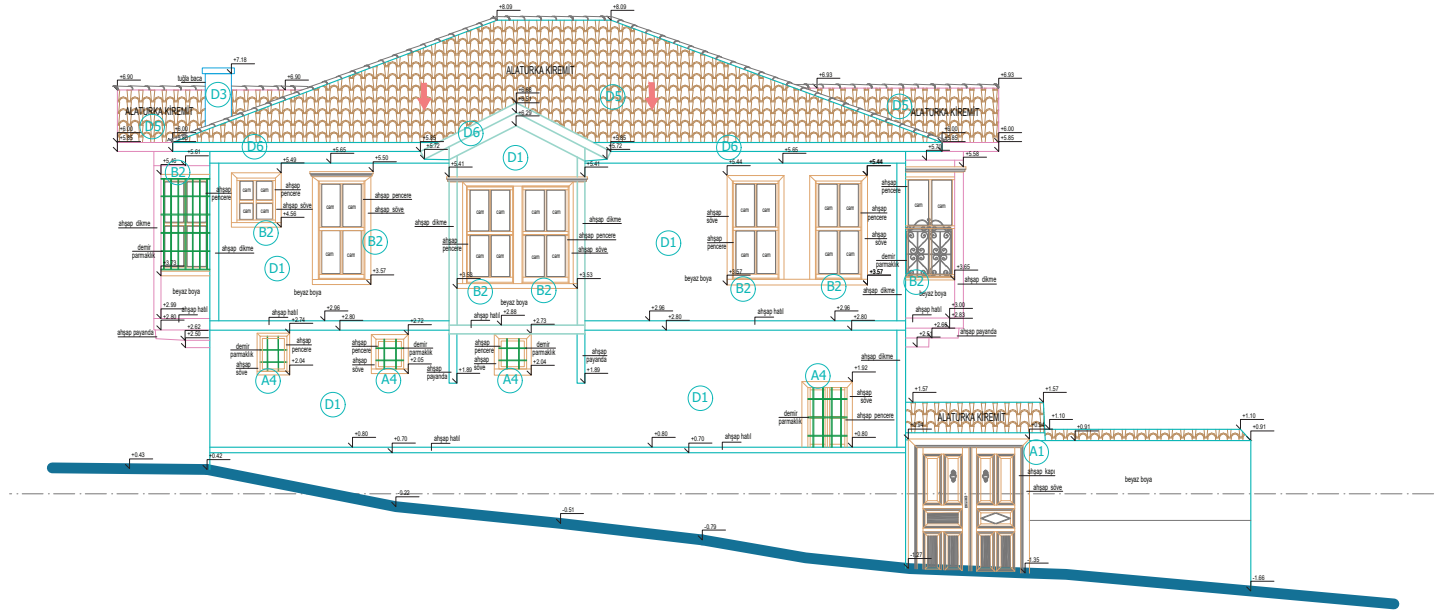

1.KAT PLANI Ö:1/50

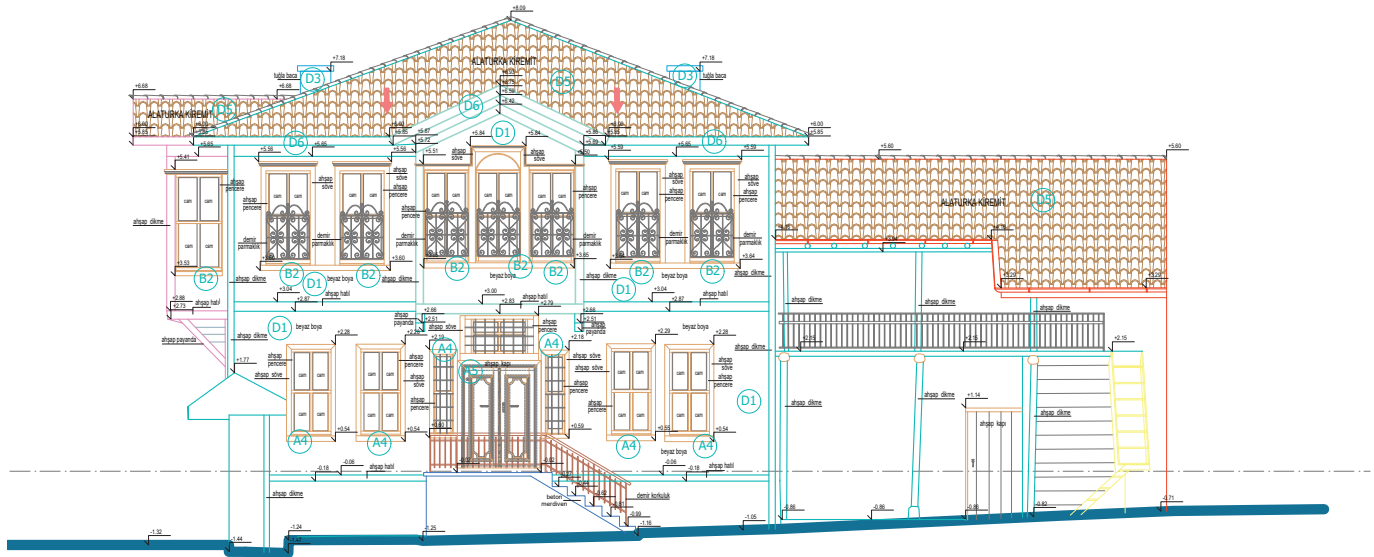

1. KAT DÖŞEME PLANI Ö:1/50

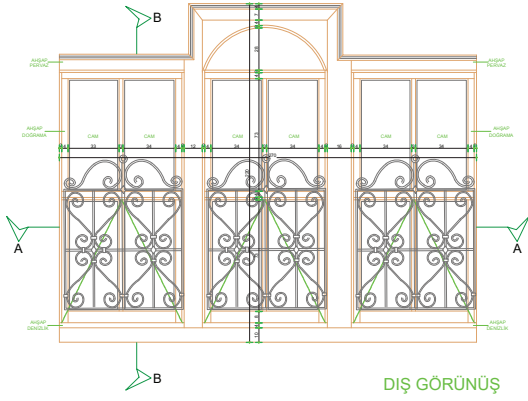

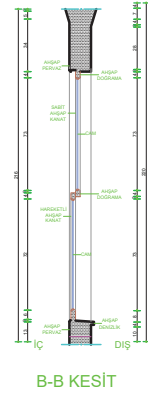
ÖN CEPHE Ö:1/50

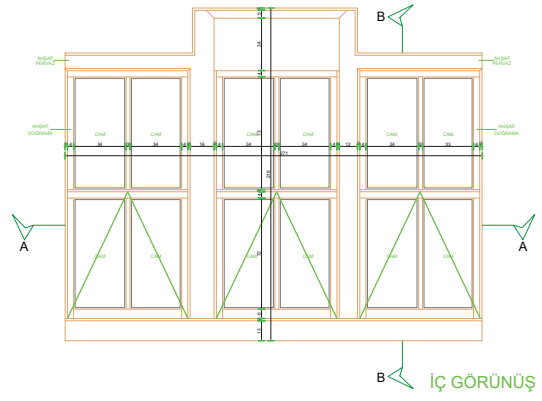
SAĞ YAN CEPHE Ö:1/50

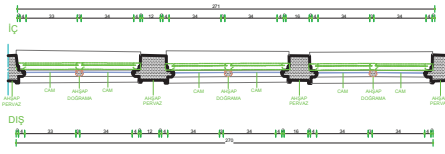
DIŞ GÖRÜNÜŞ

B-B KESİT

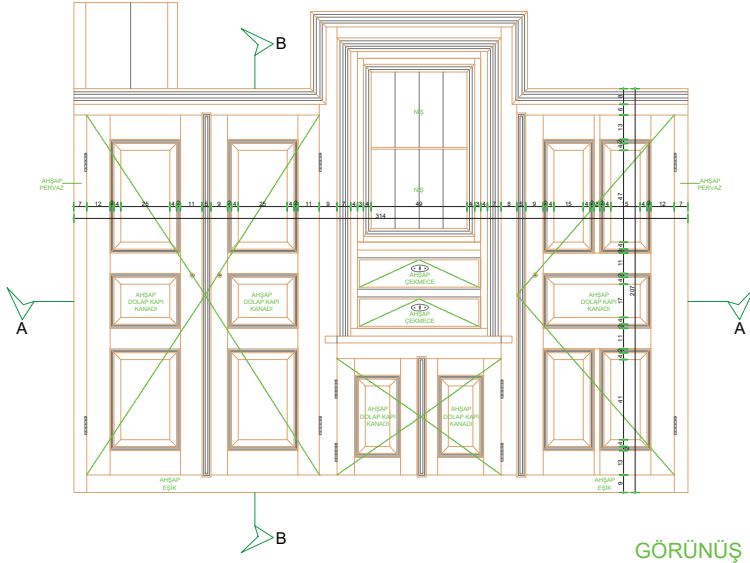

İÇ GÖRÜNÜŞ

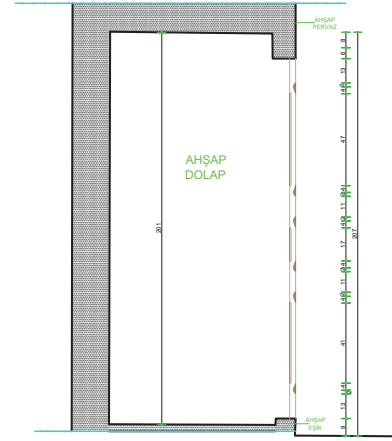

A-A KESİT

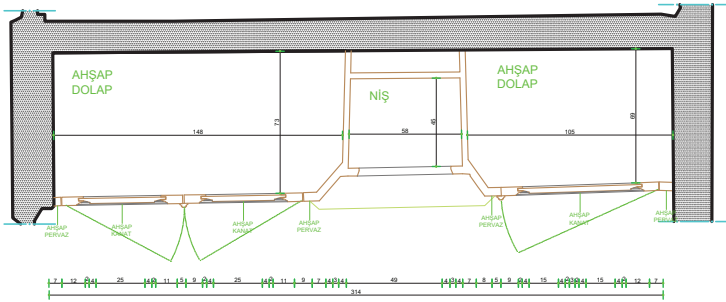
103 NOLU MAHAL
AHŞAP PENCERE
P 80 / 163
Ö:1/10

GÖRÜNÜŞ

B-B KESİT

A-A KESİT

104 NOLU MAHAL
AHŞAP DOLAP
Ö:1/10

KATKIDA BULUNANLAR:

BEKİR ÖDEMİŞ - KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARI DAİRESİ BAŞKANI

SİNEM ÇAKMAK - KÜLTÜREL MİRASI KORUMA ŞUBE MÜDÜRÜ

VEDAT AĞCA - MİMAR

AHMET SANSAR - RESTORATÖR/KONSERVATÖR

NİLGÜN TAN - SULUBOYA ÇALIŞMALARI

PROJELERE KATKIDA BULUNANLAR:

ESRA ILGAR ÜSTBAŞ - SANAT TARİHÇİ

GAMZE ÇAKICI - MİMAR

IŞILAY SHERİDAN - MİMAR

ASIM TAHİR BAŞODA - MİMAR

MUSTAFA RESUL ŞENTÜRK - MİMAR

SEVCAN KARADAĞ - MİMAR

SEVİL ALTAŞ - MİMAR

ELİF TEKTAŞ - MİMAR

MİNA YAMANLI - MİMAR

DİLŞAD UZAR - MİMAR

ADİLE DEMİR - MİMAR

SİBEL ER - MİMAR

MEHMET GÜNGÖR - RESTORATÖR

**T.C.
ANKARA
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ**

**T.C.
ANKARA
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ**

**KÜLTÜR
VE TABİAT
VARLIKLARI
DAİRESİ**

Hisarpark Cad. Konya Sok. No: 46 Ulus/Ankara

İletişim No: **0312 507 40 01**

ankaramiras@ankara.bel.tr